

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

Zahraniční obchod České republiky

Bc. Šárka Svobodová

© 2020 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Šárka Svobodová

Hospodářská politika a správa
Podnikání a administrativa

Název práce

Zahraniční obchod České republiky

Název anglicky

Foreign trade of the Czech Republic

Cíle práce

Cílem diplomové práce bude zhodnocení významu zahraničního obchodu České republiky z hlediska dovozu a vývozu do Spolkové republiky Německo, jelikož Německo je z hlediska vývozu a dovozu naším nejvýznamnějším partnerem. V teoretické části práce budou vymezeny pojmy a v praktické části bude provedena analýza vývoje zahraničního obchodu České republiky před vstupem a po vstupu do Evropské unie a zhodnocení mezinárodního obchodního vztahu České republiky s Německem.

Metodika

Teoretická část diplomové práce bude zpracována na základě podkladových materiálů, zejména studiem odborné literatury a dostupných internetových zdrojů. Pro vymezení pojmů bude využita metoda deskripce. V praktické části bude provedena analýza zahraničního obchodu České republiky a Německa, jeho struktura a vývoj. Bude využita metoda empirické analýzy časových řad a metoda komparace. Statistická data budou čerpána z Českého statistického úřadu a EUROSTATu.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Česká republika, dovoz, Evropská unie, Německo, struktura, vývoz, zahraniční obchod

Doporučené zdroje informací

BENEŠ, Vlastislav. Zahraniční obchod: [příručka pro obchodní praxi]. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0558-3.

CIHELKOVÁ, Eva. Vnější ekonomické vztahy Evropské unie. Praha: C.H. Beck, 2003. Beckova edice ekonomie. ISBN 80-7179-804-5.

FOJTÍKOVÁ, Lenka. Zahraničně obchodní politika ČR: historie a současnost (1945-2008). Praha: C.H. Beck, 2009. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-128-4.

MULAČOVÁ, Věra a Petr MULAČ. Obchodní podnikání ve 21. století. Praha: Grada, 2013. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-4780-4.

SVATOŠ, Miroslav. Zahraniční obchod: teorie a praxe. Praha: Grada, 2009. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-2708-0.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 ZS – PEF (únor 2021)

Vedoucí práce

Ing. Kamila Veselá, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 23. 12. 2019

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 8. 1. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 29. 11. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Zahraniční obchod České republiky" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. 11. 2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní Ing. Kamile Veselé, PhD. za vedení mé diplomové práce a za veškeré konzultační hodiny, při kterých mi poskytla věcné připomínky a cenné rady, které mi byly pro zpracování zadaného tématu velmi nápomocné.

Zahraníční obchod České republiky

Abstrakt

Diplomová práce na téma Zahraníční obchod České republiky je rozdělena do dvou částí. První je teoretická část, která definuje zahraniční obchod a související pojmy. Druhou částí práce je praktická část, která hodnotí zahraniční obchod České republiky se Spolkovou republikou Německo. Pro větší přehled byla analýza vývoje zahraničního obchodu rozdělena na období před vstupem a po vstupu České republiky do Evropské unie.

V práci je nejprve provedena analýza zahraničního obchodu České republiky, a následně je Česká republika vymezena z hlediska komoditní a teritoriální struktury. Dále práce analyzuje vývoj zahraničního obchodu mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo. Práce sleduje vývoj ukazatelů dovozu, vývozu, obchodní bilance a obratu s využitím indexů časových řad. Pro vývoj vývozu a dovozu České republiky, a také pro vývoj těchto ukazatelů mezi Českou republikou a Německem, je vytvořena prognóza na následující dvě období.

Klíčová slova: Česká republika, dovoz, Evropská unie, Německo, struktura, vývoz, zahraniční obchod

Foreign trade of the Czech Republic

Abstract

The diploma thesis is divided into two parts. The first is the theoretical part, which defines foreign trade and related concepts. The second part of the work is the practical part, which evaluates the foreign trade of the Czech Republic with the Federal Republic of Germany. For a better overview, the analysis of the development of foreign trade was divided into the period before the accession and after the accession of the Czech Republic to the European Union.

The thesis first analyzes the foreign trade of the Czech Republic, and then the Czech Republic is defined in terms of commodity and territorial structure. Furthermore, the work analyzes the development of foreign trade between the Czech Republic and the Federal Republic of Germany. The work monitors the development of indicators of imports, exports, trade balance and turnover using time series indices. A forecast for the next two periods is created for the development of exports and imports of the Czech Republic, as well as for the development of these indicators between the Czech Republic and Germany.

Keywords: Czech Republic, import, European Union, Germany, structure, export, foreign trade

Obsah

1	Úvod.....	15
2	Cíl práce a metodika	16
2.1	Cíl práce	16
2.2	Metodika	16
3	Teoretická východiska.....	18
3.1	Zahraniční obchod.....	18
3.1.1	Formy zahraničního obchodu	21
3.1.2	Struktura zahraničního obchodu	22
3.2	Teorie zahraničního obchodu	23
3.3	Obchodní politika.....	24
3.3.1	Směry obchodní politiky.....	25
3.3.2	Nástroje obchodní politiky.....	27
3.3.3	Mezinárodní organizace činné v obchodní politice	29
3.4	Evropská unie.....	31
3.4.1	ČR jako součást Evropské unie	32
3.4.2	Exportní strategie	32
3.5	ČNB.....	33
3.5.1	Platební bilance.....	34
3.5.2	Měnový kurz	35
3.5.3	Devizové intervence	36
3.5.4	Devizové rezervy	36
3.6	Ukazatele výkonnosti ekonomiky	37
4	Vlastní práce	40
4.1	Zahraniční obchod České republiky.....	40
4.1.1	Zahraniční obchod ČR před vstupem do EU	41
4.1.2	Zahraniční obchod ČR po vstupu do EU	44
4.1.3	Prognóza vývoje ZO ČR.....	47
4.1.4	Komoditní struktura ČR.....	50
4.1.5	Teritoriální struktura ČR.....	57
4.2	Zahraniční obchod České republiky s Německem.....	61
4.2.1	Obchodování ČR s Německem před vstupem do EU.....	62
4.2.2	Obchodování ČR s Německem po vstupu do EU.....	71
4.2.3	ZO ČR s Německem v porovnání s celkovým ZO	79

4.2.4	Prognóza vývoje dovozu a vývozu mezi ČR a Německem	85
5	Výsledky a diskuse.....	88
6	Závěr	91
7	Seznam použitých zdrojů	93
8	Přílohy.....	98

Seznam grafů

Graf č. 1:	Vývoj vývozu a dovozu ČR v letech 1993-2004 (mil. Kč)	41
Graf č. 2 :	Analýza vývozu a dovozu ČR pomocí řetězových indexů v letech 1993-2004 ..	42
Graf č. 3 :	Analýza vývozu a dovozu ČR pomocí bazických indexů v letech 1993-2004 ..	43
Graf č. 4:	Vývoj vývozu a dovozu ČR v letech 2005-2019 (mil. Kč)	44
Graf č. 5:	Analýza vývozu a dovozu ČR pomocí řetězových indexů v letech 2005-2019 ..	45
Graf č. 6:	Analýza vývozu a dovozu ČR pomocí bazických indexů v letech 2005-2019 ...	46
Graf č. 7:	Prognóza vývoje vývozu z ČR pro roky 2020 a 2021 (v mil. Kč)	48
Graf č. 8:	Prognóza vývoje dovozu do ČR pro roky 2020 a 2021 (v mil. Kč)	49
Graf č. 9:	Komoditní struktura ZO ČR v roce 2019, podíl na obratu	51
Graf č. 10:	Zahraniční obchod ČR v roce 2019 podle SITC.....	52
Graf č. 11	Vývoj komoditní struktury vývozu ČR v letech 1999-2019 (tis. Kč).....	54
Graf č. 12	Analýza vývozu skupiny <i>Stroje a dopravní prostředky</i> s využitím řetězových indexů (1999-2019).....	55
Graf č. 13:	Vývoj komoditní struktury dovozu ČR v letech 1999-2019.....	56
Graf č. 14:	Analýza dovozu skupiny <i>Stroje a dopravní prostředky</i> s využitím řetězových indexů (1999-2019).....	56
Graf č. 15	ZO ČR s nejobchodovanějšími státy v rámci EU v roce 2019	58
Graf č. 16:	ZO ČR s nejobchodovanějšími státy světa mimo EU v roce 2019.....	60
Graf č. 17:	ZO mezi ČR a Německem (1999-2004)	63
Graf č. 18:	Vývoj salda OB mezi ČR a Německem – bazické indexy (1999-2004)	63
Graf č. 19:	Vývoj obratu ČR s Německem – bazické indexy (1999-2004)	64
Graf č. 20:	Vývoj komoditní struktury dovozu z Německa do ČR v letech 1999-2004.....	65

Graf č. 21: Analýza dovozu třídy <i>Stroje a dopravní prostředky</i> s využitím řetězových indexů (1999-2004).....	66
Graf č. 22: Analýza dovozu třídy <i>Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu</i> s využitím řetězových indexů (1999-2004)	67
Graf č. 23: Analýza dovozu třídy <i>Chemikálie a příbuzné výrobky</i> s využitím řetězových indexů (1999-2004).....	67
Graf č. 24: Vývoj komoditní struktury vývozu z ČR do Německa v letech 1999-2004	68
Graf č. 25: Analýza vývozu třídy <i>Stroje a dopravní prostředky</i> s využitím řetězových indexů (1999-2004).....	69
Graf č. 26: Analýza vývozu třídy <i>Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu</i> s využitím řetězových indexů (1999-2004)	70
Graf č. 27: Analýza vývozu třídy <i>Průmyslové spotřební zboží</i> s využitím řetězových indexů (1999-2004)	70
Graf č. 28: Vývoj ZO mezi ČR a Německem (2005-2019).....	71
Graf č. 29: Vývoj salda OB mezi ČR a Německem – bazické indexy (2005-2019)	72
Graf č. 30: Vývoj obratu ČR s Německem – bazické indexy (2005-2019).....	72
Graf č. 31: Vývoj komoditní struktury dovozu z Německa do ČR v letech 2005-2019	74
Graf č. 32: Analýza dovozu třídy <i>Stroje a dopravní prostředky</i> s využitím řetězových indexů (2005-2019).....	75
Graf č. 33: Analýza dovozu třídy 6 – Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu (2005-2019).....	75
Graf č. 34: Analýza dovozu třídy <i>Chemikálie a příbuzné výrobky</i> s využitím řetězových indexů (2005-2019).....	76
Graf č. 35: Vývoj komoditní struktury vývozu z ČR do Německa v letech 2005-2019	77
Graf č. 36: Analýza vývozu třídy <i>Stroje a dopravní prostředky</i> s využitím řetězových indexů (2005-2019).....	77
Graf č. 37: Analýza vývozu třídy <i>Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu</i> s využitím řetězových indexů (2005-2019).....	78
Graf č. 38: Analýza vývozu třídy <i>Průmyslové spotřební zboží</i> s využitím řetězových indexů (2005-2019)	78
Graf č. 39: Podíl obratu ČR s Německem na celkovém obratu (1999-2004) bazické indexy	80

Graf č. 40: Podíl obrátu ČR s Německem na celkovém obrátu (2005-2019) bazické indexy	80
Graf č. 41: Podíl vývozu a dovozu mezi ČR a Německem vzhledem k celkovému vývozu a dovozu ČR (1999-2005) bazické indexy	82
Graf č. 42: Podíl vývozu a dovozu mezi ČR a Německem vzhledem k celkovému vývozu a dovozu ČR (2005-2019) bazické indexy.....	83
Graf č. 43: Prognóza vývoje vývozu do Německa pro období 2020 a 2021 (mil. Kč).....	86
Graf č. 44: Prognóza vývoje dovozu z Německa pro období 2020 a 2021 (mil. Kč).....	87

Seznam tabulek

Tabulka 1: Obrat ČR v letech 1999-2004 (mil. Kč)	43
Tabulka 2: Obrat ČR v letech 2005-2019 (mil. Kč)	46
Tabulka 3: Prognóza vývoje vývozu z ČR pro roky 2020 a 2021 (mil. Kč)	47
Tabulka 4: Prognóza vývoje dovozu do ČR pro roky 2020 a 2021 (mil. Kč)	49
Tabulka 5: Nejvýznamnější položky v kategorii <i>Stroje a dopravní prostředky</i> (2019).....	53
Tabulka 6: Teritoriální struktura zahraničního obchodu ČR v roce 2019 (mil. Kč).....	57
Tabulka 7: Podíl obrátu ČR s Německem na celkovém obrátu ČR (období 1999-2019)....	79
Tabulka 8: Vývoz z ČR do Německa vůči ostatním státům (1999-2004)	81
Tabulka 9: Dovoz do ČR z Německa vůči ostatním státům (1999-2004)	81
Tabulka 10: Vývoz z ČR do Německa vůči ostatním státům (2005-2019)	82
Tabulka 11: Dovoz do ČR z Německa vůči ostatním státům (2005-2019)	83
Tabulka 12: Prognóza vývoje vývozu do Německa pro roky 2020 a 2021 (mil. Kč)	85
Tabulka 13: Prognóza vývoje dovozu z Německa pro roky 2020 a 2021 (mil. Kč).....	86
Tabulka 14: Vývoj vývozu a dovozu ZO ČR v letech 1993-2004 (mil. Kč).....	98
Tabulka 15: Indexní analýza vývozu a dovozu ZO ČR v letech 1993-2004 (mil. Kč)	98
Tabulka 16: Vývoj vývozu a dovozu ZO ČR v letech 2005-2019 (mil. Kč).....	99
Tabulka 17: Indexní analýza dovozu a vývozu ZO ČR v letech 2005-2019 (mil. Kč)	100
Tabulka 18 : Vývoj vývozu třídy <i>Stroje a dopravní prostředky</i> v letech 1999-2019 (mil. Kč).....	101
Tabulka 19: Vývoj dovozu třídy <i>Stroje a dopravní prostředky</i> v letech 1999-2019 (mil. Kč).....	102
Tabulka 20: Vývoj zahraničního obchodu mezi ČR a Německem	102

Tabulka 21: Vývoj salda obchodní bilance mezi ČR a Německem v letech 1999-2004 (mil. Kč)	103
Tabulka 22: Vývoj obratu ČR s Německem v letech 1999-2004 (mil. Kč)	103
Tabulka 23: Vývoj třídy <i>Stroje a dopravní prostředky</i> v letech 1999-2004 (mil. Kč)	103
Tabulka 24: Vývoj třídy <i>Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu</i> v letech 1999-2004 (mil. Kč).....	104
Tabulka 25: Vývoj třídy <i>Chemikálie a příbuzné výrobky</i> v letech 1999-2004 (mil. Kč) ...	104
Tabulka 26: Vývoj vývozu <i>Stroje a dopravní prostředky</i> z ČR do Německa (1999-2004)	104
Tabulka 27: Vývoj vývozu <i>Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu</i> z ČR do Německa (1999-2004)	105
Tabulka 28: Vývoj vývozu třídy <i>Průmyslové spotřební zboží</i> z ČR do Německa (1999-2004)	105
Tabulka 29: Vývoj zahraničního obchodu mezi ČR a Německem v období 2005-2019 (mil. Kč)	106
Tabulka 30: Vývoj salda OB mezi ČR a Německem v letech 2005-2019 (mil. Kč).....	107
Tabulka 31: Vývoj obratu ČR s Německem v období 2005-2019	107
Tabulka 32: Vývoj dovozu třídy <i>Stroje a dopravní prostředky</i> z Německa do ČR v letech 2005-2019 (mil. Kč)	108
Tabulka 33: Vývoj dovozu třídy <i>Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu prostředky</i> z Německa do ČR v letech 2005-2019 (mil. Kč)	109
Tabulka 34: Vývoj dovozu třídy <i>Chemikálie a příbuzné výrobky prostředky</i> z Německa do ČR v letech 2005-2019 (mil. Kč).....	110
Tabulka 35 Vývoj vývozu třídy <i>Stroje a dopravní prostředky</i> z ČR do Německa (2005-2019).....	111
Tabulka 36: Vývoj vývozu třídy <i>Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu</i> z ČR do Německa (2005-2019)	112
Tabulka 37: Vývoj vývozu třídy <i>Průmyslové spotřební zboží</i> z ČR do Německa (2005-2019)	113
Tabulka 38: Podíl obratu Německa s ČR na celkovém obratu v letech 1999-2004 (mil. Kč)	113

Tabulka 39: Podíl obratu Německa s ČR na celkovém obratu v letech 2005-2019 (mil. Kč)	114
Tabulka 40: Vývoj podílu vývozu a dovozu mezi ČR a Německem na celkovém vývozu a dovozu v letech 1999-2004 (mil. Kč)	115
Tabulka 41: Vývoj podílu vývozu mezi ČR a Německem na celkovém vývozu v letech 2005-2019 (mil. Kč)	116
Tabulka 42: Vývoj podílu dovozu mezi ČR a Německem na celkovém dovozu v letech 2005-2019 (mil. Kč)	117

Seznam použitých zkratk

CZK	Česká koruna
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	Daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
EUR	euro
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade
HDP	Hrubý domácí produkt
Kč	Koruna česká
Mil.	Milion
OB	Obchodní bilance
OECD	Organisation for Economic Co-Operation and Development
SITC	Standard International Trade Classification
WTO	World Trade Organization
ZO	Zahraniční obchod

1 Úvod

Zahraniční obchod je základní formou propojení ekonomik, a je důležitou součástí pro úspěšné fungování jakéhokoliv státu. Obchodování mezi státy tvoří nejstarší formu vnějších ekonomických vztahů, a je považováno za nejdůležitější část ekonomiky země a hospodářské politiky od dob raného merkantilismu, kdy bylo posláním ekonomiky vytváření peněz, které byly symbolem bohatství. Zahraniční obchod je orientován na komodity typu zboží, služeb a práv duševního vlastnictví. U těchto komodit se také vykazují jejich dovoz a vývoz. Zahraniční obchodování plní důležité funkce v souvislosti s mezinárodní dělbou práce a rozvojem výrobních sil. Zahraniční obchod dále přispívá k vzájemné hospodářské provázanosti dvou nebo více zemí, která činí vztahy těchto zemí stabilnější.

Pro Českou republiku má významný vliv na zahraniční obchod členství v Evropské unii, kam vstoupila 1. května 2004. Vstup znamenal pro Českou republiku spoustu změn, jako byl například přechod na společnou obchodní politiku, díky které se uvolnily různé bariéry, a došlo také k rozšíření prostoru pro obchodní spolupráci s nečlenskými státy. Evropská unie je významným obchodním partnerem, kromě obchodování mezi jednotlivými členskými státy se z velké míry orientuje také na obchod se třetími zeměmi. Obecně je žádoucí, aby státy v rámci unie prohlubovaly vzájemné vztahy, aby navenek působily co nejvíce jednotně v rámci celosvětového trhu. Výhodou České republiky je poloha v srdci Evropy a relativně levná pracovní síla. Nejvýznamnějšími obchodními partnery České republiky byly vždy především sousední státy, tedy Spolková republika Německo, Slovenská republika, nebo Polská republika. Obchod s Německem je pro Českou republiku tím nejdůležitějším, jak z hlediska obchodování v rámci Evropské unie, tak i v rámci celosvětového obchodování.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je zhodnotit význam zahraničního obchodu České republiky před vstupem a po vstupu do Evropské Unie a zhodnotit význam obchodování České republiky se sousedním státem Spolkovou republikou Německo. V teoretické části práce budou vymezeny pojmy, které definují problematiku zahraničního obchodu, a v praktické části bude provedena analýza vývoje zahraničního obchodu České republiky před vstupem a po vstupu do Evropské unie z hlediska vývoje a struktury. Následně bude provedena analýza vývoje zahraničního obchodu mezi Českou republikou a Německem, a zhodnocení jejich vzájemného vztahu.

2.2 Metodika

Teoretická část diplomové práce bude vypracována na základě studia podkladových materiálů, zejména studií odborné literatury a dostupných internetových zdrojů, které se zaměřují na problematiku zahraničního obchodu. V kapitole zahraniční obchod bude vymezen například pojem obchod, jeho historie a formy, a pojmy vývoz a dovoz. Dále bude v teoretické části popsána obchodní politika, její směry a významné mezinárodní organizace zabývající se mezinárodním obchodováním, základní informace o Evropské unii a České národní bance.

Praktická část diplomové práce se bude zabývat zhodnocením zahraničního obchodu České republiky před vstupem a po vstupu do Evropské unie, vymezením komoditní a teritoriální struktury České republiky, a také významem obchodování se Spolkovou republikou Německo. Pro celkový dovoz a vývoz z České republiky, a také pro dovoz a vývoz mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo, bude na dvě následující období (roky 2020 a 2021) provedena prognóza pomocí tabulkového procesoru Microsoft Excel. Pro zhodnocení časových řad bude využita indexní analýza. Použity budou zejména řetězové a bazické indexy. Časovou řadou je posloupnost ukazatelů sledovaných v čase. V této práci bude pracováno s časovými řadami vývozu, dovozu, bilance a obratu České republiky.

Řetězové indexy porovnávají hodnoty ukazatele vůči přechozímu období. Řetězové indexy vyjadřují současně tempo růstu. Tedy o kolik procent ukazatel meziročně vzrostl, případně poklesl. Řetězové indexy se vypočítají na základě tohoto vzorce:

$$I_{i/i-1} = \frac{q_i}{q_{i-1}}$$

Bazické indexy porovnávají hodnoty ukazatele vzhledem ke stejnému roku (k bázi). Vypočítají se pomocí tohoto vzorce:

$$I_{i/0} = \frac{q_i}{q_0}$$

Průměrné tempo růstu je průměrným koeficientem růstu a vypočítá se tímto vzorcem:

$$k^- = \sqrt[n]{k_1 k_2 \dots k_n} [1].$$

3 Teoretická východiska

3.1 Zahraniční obchod

Pojem obchod lze obecně definovat jako směnu, tzn. nákup a prodej zboží či služeb mezi jednotlivci nebo skupinami. Provádět ho lze buďto přímo, prostřednictvím výměnného obchodu (barterový obchod) nebo nepřímo, prostřednictvím peněz (Holman, 2002). Obchod je realizován vnitrostátní nebo zahraniční formou. Vnitrostátní forma je dělena na maloobchod a velkoobchod. Maloobchod je obchod mezi prodávajícím a kupujícím, a velkoobchod mezi dodavatelem a odběratelem. Vnitrostátní obchod je prováděn na území jednoho státu, zatímco zahraniční obchod představuje směnu komodit se zahraničím, zde se jedná o nejrozšířenější a historicky nejstarší formu vnějších hospodářských vztahů. Směnou se zahraničím se rozumí překročení hranice jednotlivého státu či ekonomického celku (Fojtíková, 2009).

Historie zahraničního obchodu

Historicky každý stát vyráběl některé druhy zboží nebo životních potřeb obecně lépe nežli stát druhý, což vedlo k zájmu směňovat toto zboží za jiné potřebné zboží. Převážně se jednalo o potraviny. S plynoucím časem se začaly objevovat různé vynálezy typu využívání kovů, především těch vzácných, anebo vynálezy v podobě léků. Takové vynálezy se staly žádoucími i pro jiné státní jednotky, jelikož na jejich území byly v nedostatečné míře anebo nebyly vůbec. Pro získání nezbytného zboží využívaly státy dvou způsobů, a to obchodu nebo války (Svatoš, 2009).

Oblast mezinárodní směny patří mezi nejstarší formy vnějších ekonomických vztahů, a je považována za nejdůležitější část ekonomiky země a hospodářské politiky již od raného merkantilismu, neboť právě mezinárodní směna byla považována za zdroj bohatství země. Posláním ekonomiky bylo vytváření peněz, které jsou spojovány s bohatstvím (Soukup, 2012).

Primitivní obchod se uskutečňoval prostřednictvím směny jednoho zboží za druhé, nazývané kompenzace (bartery). Obchodníci kvůli výměně zboží potřebovali nějaký „všeobecný ekvivalent“, po němž byla trvalá poptávka. Příhodnými ekvivalenty se staly vzácné kovy, zvláště zlato, stříbro a sloní kost. Při změnách v mezinárodním obchodě

vznikaly na všeobecný ekvivalent nové požadavky a nadešel čas využívání peněz. Zprvu se používaly kovové peníze ze zlata a stříbra, ale ani tento ekvivalent nebyl nejvhodnější volbou, protože kovové peníze byly těžké a nepraktické. Navíc se z různých důvodů stávaly nedostatkovými, například proto, že bohatí lidé začali mince ze zlata a stříbra shromažďovat. To zabránilo rozvoji mezinárodního obchodu, jehož potřeby vyvolaly vznik papírových peněz, později směnek (Svatoš, 2009).

Důležitým podnětem pro rozvoj mezinárodního obchodu byly zámořské objevy na počátku novověku, jejichž původním účelem bylo hledání nových trhů a bohatství, zejména zlata a koření. Dalším impulsem pro rozvoj mezinárodní dělby práce byla průmyslová revoluce, především vynález parního stroje, lokomotivy, boom textilního průmyslu a později objevení elektřiny, rozvoj v budování infrastruktury, především silnic, modernizace přístavů, lodí a zavedení železnic. Po skončení druhé světové války nastalo období nazývané vědecko-technickou revolucí, jejíž nástup zrychlil rozvoj mezinárodní spolupráce a soupeření mezi světovými ekonomickými, vojenskými i politickými bloky. Součástí této revoluce byly kosmické objevy, využívání nukleární energie, telekomunikační rozvoj a podobně. Typická je zde globalizace hospodářských a společenských procesů využívána na základě rozvinutého využití informačních a komunikačních technologií v praxi (Svatoš, 2009).

Podstata zahraničního obchodu

Předmětem zahraničního obchodu jsou komodity typu zboží, služeb i práv duševního vlastnictví, je zde vykazován dovoz a vývoz těchto komodit. Vnitřní hospodářství země je se světovou ekonomikou pojeno zahraničním obchodem, který plní důležité funkce v procesu mezinárodní dělby práce a rozvoje výrobních sil (Fojtíková, 2009).

Význam zahraničního obchodu vyplývá i ze skutečnosti, že čím větší je vzájemná hospodářská provázanost dvou nebo více zemí, tím jsou vztahy těchto zemí stabilnější. Poté lze označit zahraniční obchod za formu vztahů silně podporující mírovou spolupráci a za formu snižující riziko konfliktu (Štrach, 2009).

Vznik zahraničně obchodních vztahů je tvořen z různých účelů. Pro firmy je hlavním cílem zvyšování zisků, pronikání na nové trhy, zároveň shledávají výhodným dovoz levnějšího vstupního materiálu či polotovarů ze zahraničí. Hlavním cílem pro stát je zajištění ekonomické rovnováhy země. Zahraniční obchod ovlivňuje nejen rovnováhu země, zachycenou ve vyrovnané platební bilanci, ale ovlivňuje také stabilitu devizového kurzu (Fojtíková, 2009).

Funkce zahraničního obchodu

Funkce uskutečňovaného obchodu v mezinárodním prostředí mají řadu specifík a mohou mít pozitivní i negativní dopad za země. Představují samostatnou součást obchodní vědy. Jsou členěny na dvě velké kategorie: funkce ZO (zahraničního obchodu) v národní a ve světové ekonomice (Štěrbová, 2013).

Úloha ZO v národní ekonomice

V národní ekonomice je úloha ZO významná především v malých nebo ekonomicky vyspělých zemích, které jsou vyznačovány vysokým podílem zahraničního obchodu na HDP případně na obyvatele, tedy velkou mírou otevřenosti v obchodě (Štěrbová, 2013). Bez ohledu na dispozice zdrojů v zemích a v jaké míře je realizován obchod se třetími zeměmi, platí jisté funkce, které zahraniční obchod plní. Jedná se především o tyto funkce:

- transformační funkce
- transmisní funkce
- růstová funkce (Fojtíková, 2009).

Transformační funkce přeměňuje strukturu domácí produkce za účelem vytvoření vnitřní ekonomické rovnováhy. Dovoz určitých produktů ze zahraničí kompenzuje nerovnoměrnou vybavenost zemí výrobními faktory, konkrétně odlišnost přírodních podmínek (nedostatečná surovinová základna, omezený prostor, nevhodné klimatické podmínky), a odlišnost ekonomických podmínek (pracovní síla, technologie, kapitál) (Štěrbová, 2013). Transmisní funkci je možno považovat za vyšší typ transformační funkce. Podstata této funkce spočívá v přenosu toků informací, poznatků, kritérií a stimulů rozhodování a chování ekonomických celků (Cihelková, 2003). Růstová funkce souvisí s vytvářením specializačního profilu země, zejména v relativně malých ekonomikách, ve

kterých je struktura domácí ekonomiky výrazně ovlivněna exportní výkoností a konkurenceschopností výrobků této země na mezinárodních trzích (Fojtíková, 2009).

Úloha ZO ve světové ekonomice

Ve světové ekonomice představuje ZO obdobnou úlohu jako v národní ekonomice. Mezinárodní obchodování zajišťuje soulad mezi strukturou světových agregátních nabídek a agregátních poptávek. Dále přeměňuje světový dodavatelský sortiment na sortiment určený na další světovou výrobu na odběratelský sortiment. Přispívá k vyrovnaní trhů a odstraňování regionálních disparit ve světě. Umožňuje přenos informací a technologie mezi ekonomikami, a také představuje nedílnou součást mezinárodních ekonomických vztahů. Zahraniční obchod hraje ve většině národních ekonomik světa a ve světové ekonomice stále významnější roli a tvoří součást četných ekonomických modelů (Štěrbová, 2013).

3.1.1 Formy zahraničního obchodu

Zahraniční obchod má formy jak tradiční, tak méně tradiční. Tradiční, jež jsou uváděny v národních a mezinárodních statistikách, jsou:

- **export (vývoz)** – přechod zboží a služeb z domácí ekonomiky do zahraniční (prodej rezidenta nerezidentovi) eventuálně přes hranice státu do zahraničí;
- **import (dovoz)** – přechod zboží a služeb ze zahraničí do domácí ekonomiky (prodej nerezidenta rezidentovi) eventuálně přes hranice státu ze zahraničí;
- **reexport** – kombinace exportu a importu, tedy dovoz zboží rezidentem domácí ekonomiky ze zahraniční s následným vývozem;
- **reimport** – kombinace exportu a importu, tedy vývoz zboží rezidentem domácí ekonomiky do zahraničí s následným dovozem (Soukup, 2012).

Méně tradiční formy zahraničního obchodu:

- jednoduchý tranzitní obchod – obchod mezi nerezidenty ekonomiky
- zušlechtovací styk – dovoz zboží nerezidentem domácí ekonomiky ze zahraničí za následným účelem jeho zušlechtění či opravy a následný vývoz

- merchantingový obchod – nákup zboží rezidentem domácí ekonomiky v zahraničí od nerezidenta s následným prodejem jinému nerezidentovi bez následného uskutečnění dovozu zboží
- kvazi-tranzitní obchod – dovoz zboží nerezidentem domácí ekonomiky ze zahraničí s následným vývozem, obvykle v rámci stejného integračního uskupení (Štěrbová, 2013).

3.1.2 Struktura zahraničního obchodu

Zahraniční obchod je základně členěn na:

- Teritoriální strukturu
- Zahraniční obchod s vybranými státy
- Zbožovou strukturu
- Teritoriální strukturu vývozu dle jednotlivých měsíců roku
- Teritoriální strukturu dovozu dle jednotlivých měsíců roku (MPO, 2019).

Teritoriální a komoditní struktura

Teritoriální struktura zahraničního obchodu je tvořena z hlediska územního rozdělení. Ukazuje, které země spolu obchodují a se kterými státy daná země obchoduje nejvíce. (Fojtíková, 2009).

Komoditní neboli zbožová struktura je tvořena studiem pozice vybraných druhů zboží, se kterým chce firma na trhu obchodovat. (Svatoš, 2009) Dle specifikace SITC (Standard International Trade Classification) je zboží členěno do 10 základních tříd, a ty jsou rozděleny na divize, které se dále dělí na skupiny, a ty se dělí na podskupiny. Jednotlivé podskupiny mají detailní typ zboží (Fojtíková, 2009).

3.2 Teorie zahraničního obchodu

Teorie mezinárodního obchodování se snaží vysvětlit, se kterými komoditami a proč, by měly země obchodovat. Její snahou je ukázat výhodu mezinárodního obchodu pro všechny zúčastněné (Soukup, 2012).

Teorie absolutní výhody

Bohatství je závislé na dosažitelnosti zboží nikoli na akumulaci kapitálu. Země disponují přirozenými výhodami, které plynou z přírodního bohatství a polohy, projevují se například vhodnými klimatickými podmínkami pro pěstování určitých plodin. Dalšími výhodami jsou výhody získané, které byly dosaženy evolučně a projevují se na úrovni vědy a techniky (Smith, 2016). Teorie absolutních výhod předpokládá, že trh je sám o sobě efektivně fungujícím mechanismem rozdělování, a státní zásah je spíše kontraproduktivní. Pro národ je výhodné nakupovat komodity od jiných států, protože dovážené produkty tak vyjdou levněji, než kdyby je národ produkoval sám. Například v České republice je možné vypěstovat pomeranče, a jejich dovoz by mohl být zakázán, aby se mohli domácí producenti rozvíjet, ale z ekonomického hlediska by tento postup nebyl efektivní, jelikož v České republice by pomeranče zřejmě dosahovaly horších parametrů než například ve Španělsku, a náklady na jejich vypěstování by byly drahé, tudíž by je spotřebitelé nakupovali výrazně méně nežli doposud. Naopak náklady na 1 kilogram brambor v české republice jsou výrazně nižší nežli ve Španělsku. Obě země mezi sebou tedy mohou směňovat brambory za pomeranče. Jestliže se každá země bude specializovat na plodiny, pro které má příznivější přírodní podmínky, může být celková produkce těchto zemí značně větší a statky budou dostupnější a levnější (Štrach, 2009). Země by se tedy měla specializovat na produkci právě těch výrobků, které je schopna vyrobit s nižšími náklady oproti jiným zemím. Tyto výrobky bude vyvážet do ostatních států, ze kterých naopak bude dovážet produkty, které tyto země dokážou vyrobit nejlevněji (Kalínská, 2010).

Teorie komparativní výhody

U absolutní výhody je každý v určité činnosti lepší než ten druhý. Ale nastávají situace, kdy má jeden absolutní výhodu ve všech činnostech, zatímco druhý je horší ve všem (Holman, 2002). Touto problematikou se zabýval již David Ricardo, který vypracoval teorii komparativní výhody. Tato teorie zohledňuje fakt, že některé ze zemí nemají žádnou absolutní výhodu, nedokážou tedy vyrábět žádný produkt levněji, a všechny produkty by musely dovážet. Teorie zohledňuje tyto situace, a uvádí, že i v takovémto případě se vyplatí, aby se země do mezinárodního obchodu zapojila (Štěrbová, 2013). Komparativní výhodu lze definovat jako relativně největší absolutní výhodu při výrobě obou komodit anebo jako relativně nejmenší absolutní nevýhodu v takovém případě, že země má absolutní nevýhodu při výrobě obou komodit (Neumann, 2010). Teorii komparativních výhod lze vysvětlit na následujícím příkladu s relativní vybaveností kapitálem a prací: USA mají v poměru k práci mnoho kapitálu, zatímco Čína má v poměru k práci kapitálu málo. V USA je tedy kapitál relativně hojný, a v Číně relativně vzácný. Kapitál v USA je poměrně levný a práce je drahá, v Číně je to naopak. Z toho vyplývá, že některé výrobky jsou relativně náročnější na kapitál, zatímco některé jsou náročné více na práci. Stroje jsou poměrně náročné na kapitál, protože jejich výroba žádá drahé strojní zařízení a velké haly. Kapitálové náklady mají velkou váhu při výrobě strojů. USA má komparativní výhodu u výroby strojů, jelikož je zde poměrně levnější kapitál, u textilních výrobků se naopak používá méně kapitálu a více práce, protože jejich výroba není tolik mechanizovaná. Kapitálové náklady nemají během textilní výroby tak velkou váhu na rozdíl od pracovních (mzdových) nákladů. Čína má komparativní výhodu právě u textilního zboží, neboť v této zemi je práce levná. USA tedy vyrábí relativně levnější stroje než textilní výrobky a v Číně je to naopak. (Holman, 2002).

3.3 Obchodní politika

Systém obchodní politiky je součástí vyššího celku a má vertikální a horizontální vazby s ostatními politikami uvnitř státu, zároveň i s politikami ostatních států (obchodních partnerů). Prostřednictvím všech politik státu řídí stát (vláda) zahraniční vztahy a sociální a ekonomický rozvoj země (Štěrbová, 2013). Zahraniční obchodní politika je tedy vyznačována jako souhrn aktivit státu, které cílevědomě působí na zahraniční obchod a ovlivňuje vývoj svého mezinárodního obchodu podle toho, jakou obchodní politiku stát

preferuje (Štrach, 2009). Vliv zahraničního obchodu na ekonomiku každé země bývá různý. Kromě obecného cíle, kterým je optimální vnitřní vývoj ekonomiky, je obchodní politika užívána i k dosažení předem vymezených dílčích cílů vlády v jednotlivých ekonomických oblastech. Tím, že vláda zapojí ekonomiku do mezinárodních obchodních vztahů, dosahuje změny alokace výrobních zdrojů a redistribuci zisků (Kalínská, 2010). Základní potřebnou funkcí pro obchodní politiku je tedy, aby se potřebné podpůrného prostřední pro prosazování hospodářské strategie směřovalo do mezinárodních podmínek, z důvodu soutěže o lepší postavení na zahraničních tržních, taktéž kvůli účinnější ochraně domácího trhu (Baláž, 2010).

3.3.1 Směry obchodní politiky

Na základě mezinárodně obchodních teorií se vymezily dva základní směry obchodní politiky, jimiž jsou liberalismus a protekcionismus. Tyto směry mají však teoretický charakter, v praxi se totiž ve své čisté podobě téměř nevyskytují (Kalínská, 2010).

Liberalismus

Liberalismus neboli filozofie volného obchodu. Jedná se o aktivní přístup státu, který utváří prostor pro vývozce pomocí odstraňování obchodních bariér. Snaží se co nejvíce zjednodušit přístup na zahraniční trhy a zároveň se integrovat do různých sestav podporujících hospodářskou spolupráci (Beneš, 2004). Důsledkem liberální politiky je větší otevřenost ekonomiky, jež s sebou přináší větší zahraniční konkurenci, a zároveň rozšiřují možnost pro tuzemské výrobce, kteří mohou realizovat svou produkci jak na trhu tuzemském, tak i na zahraničním (Fojtíková, 2009).

Argumenty zastánců liberální politiky:

- Volný obchod přináší spotřebitelům zisky plynoucí z nižší spotřebitelské ceny, zároveň je prodávané zboží kvalitnější s širokým výběrem.
- Přínos zisků do oblasti výroby za pomoci specializace na výrobu daného statku, který země využívá pro komparativní výhody.

- Díky liberalizaci obchodu je možné zvyšovat objem obchodovatelného zboží a zaměřit se na výrobu statků v omezeném množství, čímž se sníží jednotkové výrobní náklady.
- Liberalizace dopomáhá státu během řešení inflace, kdy s příchodem konkurence na domácí trh působí na snižování cen, velkoobchodních i spotřebitelských (Fojtíková, 2009).

Příkladem liberalistického přístupu je dohoda uzavřená Sdružením zemí jihovýchodní Asie (ASEAN – Association of South East Asian Nations) s Austrálií a Novým Zélandem v prosinci roku 2008 (Štrach, 2009).

Protekcionismus

Protekcionismus – jinými slovy ochranářství, je oproti liberalismu chápán jako směr chránící domácí ekonomiku před vnějšími negativními vlivy (Kalínská, 2010).

Argumenty zastánců protekcionismu:

- Ochrana domácího trhu pozitivně ovlivňuje zaměstnanost, ochranou domácího trhu před dovozy se zvyšují domácí výrobní kapacity, tím vznikají nová pracovní místa.
- Protekcionismus přispívá k dosažení makroekonomické stability.
- Ochranou domácího trhu se omezuje závislost na dovozech v klíčových produktech.
- Ochrana domácího trhu je nezbytná hlavně v oblastech nerozvinutého průmyslu (rodící se průmysl v rozvojových zemích), který žádá dočasnou ochranu před zahraniční konkurencí (Fojtíková, 2009).

Hledisko protekcionismu je spíše politické nežli ekonomické. Vysoká závislost státu na dovozu je pro stát určitým rizikem. Jako příklad může být událost z roku 2007, kdy došlo k přerušení ropných dodávek z Ruska do zemí Evropské unie. Důvodem byl sice obchodní spor mezi Ruskem a Běloruskem, ale výpadek ropovodu zasáhl hned několik evropských zemí (Štrach, 2009).

Méně vyspělé země mívají často protekcionistický charakter. Většina rozvojových zemí se snaží chránit domácí trh před konkurencí na rozdíl od vyspělejších států (Machková, 2015).

3.3.2 Nástroje obchodní politiky

Nástroje využívané pro tvorbu obchodně politických vztahů jsou ze základního hlediska rozděleny na autonomní, smluvní a proexportní nástroje. Autonomní nástroje volí každá země jinak vzhledem k hospodářské politice státu. Spadají sem jednostranná opatření podporující ochranu domácích výrobců před vnější konkurencí (Machková, 2007).

Autonomní nástroje jsou rozděleny na dvě kategorie – tarifní a netarifní. Tarifní nástroje jsou charakteristické různými poplatky, vztahujícími se na dovezené zboží. Těmito poplatky se zvýší prodejní cena výrobků, čímž se sníží jejich konkurence vůči domácím výrobkům (Fojtíková, 2009).

Spadají sem tyto nástroje:

- **Cla**
(dávky vybírané státem při přechodu zboží přes hranice)
- **Celní kvóty**
(množství produktů, které je možno dovážet za zvýhodněnou celní sazbu)
- **Celní strop**
(dovoz za zvýhodněnou celní sazbu je na rozdíl od celní kvóty povolen až do doby, kdy zrušení celního stropu nebude nařízeno nějakým subjektem tohoto státu)
- **Daně**
(konkrétně daň spotřební a daň z přidané hodnoty)
- **Celní poplatky**
(slouží k zabezpečení celně statistické služby) (Fojtíková, 2009).

Druhou kategorii – netarifní nástroje, zastupují následující omezení, která se snaží zabránit nežádoucím vlivům:

- **Množstevní omezení**
(jsou uplatňována zavedením dovozních a vývozních kvót)

- **Technická překážka**

(po vývozcí či dovozci je vyžadováno ověření souladu vyváženého či dováženého produktu s technickými normami dané země. (Machková, 2015)

Smluvní nástroje obchodní politiky jsou, na rozdíl od autonomního způsobu, stanoveny mezinárodními smlouvami (dvoustrannými, vícestrannými nebo mnohostrannými). Smlouvy zajistí, aby stát jistý smluvený závazek realizoval. (Neumann, 2010) Mezinárodní smlouvy mají zpravidla dlouhodobý charakter. Mezi smluvní nástroje spadají i obchodní dohody, které obecně navazují na obchodní smlouvy, ale jsou na rozdíl od mezinárodních smluv více krátkodobé a konkrétní, a zároveň jsou zaměřeny na obchod s určitou komoditou. Obchodní dohodou je například mezinárodní surovinová dohoda nebo platební dohoda (Fojtíková, 2009).

Hlavním koordinačním orgánem zahraničněobchodní politiky české republiky je Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. Spolupracuje především s Ministerstvem zahraničních věcí ČR, s Ministerstvem zahraničí ČR, s Ministerstvem financí ČR, dále s Ministerstvem místního rozvoje ČR a jinými. Mezi další partnery MPO patří průmyslové svazy a instituce na podporu exportu jako jsou CzechTrade, EGAP (Exportní a garanční pojišťovna) nebo Česká exportní banka (Beneš, 2004).

Cla

Pro regulaci a kontrolu dovozu slouží zejména cla a licence. (Beneš a kol. 2004) Cla jsou nejstarší formou obchodní politiky. Původně bylo clo vyměřováno a vybíráno při přechodu zboží přes geograficky a komerčně významné body, později bylo vybíráno v momentě přechodu zboží přes celní hranice (Machková, 2007). Clo má dvě základní funkce – ochrannou a fiskální. Ochranná funkce zajišťuje ochranu domácích výrobců před zahraniční konkurencí. Fiskální funkce představuje dodatečné příjmy státního rozpočtu z vybíraných cel (Neumann, 2010). Jsou rozdělena do více kategorií. Například podle způsobu jejich výpočtu, jsou dělena na valorická, specifická, diferencovaná a smíšená. Valorické clo je určováno konkrétním procentem z ceny zboží. Clo specifické má obecně stanovenou pevnou částku za fyzickou jednotku. Diferencované clo se zpravidla uvaluje v rozdílné výši na stejné zboží s ohledem na splnění určitých

podmínek. Smíšené clo je kombinací cel valorického a specifického, jehož cílem je odstranění vlivu kolísání zahraničních cen (Fojtíková, 2009).

Podle pohybu zboží je clo děleno na dovozní a vývozní. Dovozní clo představuje nepřímou daň uvalenou na dovoz zboží do země, vývozní clo se uplatňuje na vyvážené zboží, jehož prostřednictvím se vláda snaží o zisk části příjmů z vývozu dané komodity. (Beneš, 2004) Další členění cla podle stupně regulace – rozlišují se cla autonomní a smluvní. Autonomní clo se aplikuje ve vztahu k zemím, s nimiž nejsou uzavřeny žádné smluvní závazky. Smluvní clo funguje na opačném principu, daná země má smlouvy o vzájemném poskytování celních výhod (Fojtíková, 2009).

Licence

Licence je druh úředního povolení, na jehož základě smí podnikatel vyvážet nebo dovážet ze své země určité množství výrobků. Licence se týká těch komodit, které jsou striktně stanoveny zákonem a prováděcími předpisy (Beneš, 2004). Nejčastější formou omezení při dovozu jsou dovozní licence, ty se rozdělují na individuální nebo generální. Individuální licence jsou jednorázová povolení k dovozu zboží, generální licence představuje trvalé povolení dovozu určitých komodit bez jakýchkoliv omezení. V současnosti jsou využívány licence automatické, které spočívají v tom, že dovozce počítá s udělením licence, kterou si ovšem musí obstarat. Vývoz je chráněn vývozními licencemi, které zabraňují vývozu strategického materiálu nebo surovin. Licence může být odejmuta, jestliže byla udělena na základě nepravdivých údajů nebo při porušení předpisů. Orgány nepropustí zboží do volného oběhu třetích zemí bez platné licence (Svatoš, 2009).

3.3.3 Mezinárodní organizace činné v obchodní politice

WTO

Světová obchodní organizace (WTO – World Trade Organization) je institucí, zabývající se pravidly vzájemných obchodních vztahů mezi svými členskými státy. Jejím úkolem je podpora a rozvoj mnohostranného mezinárodního obchodního systému v rámci světové ekonomiky. Obrat vzájemného obchodu členských zemí organizace tvoří 90 % na celosvětovém obchodu (Svatoš, 2006). Mezistátní obchodování ve 20. století si kvůli své složitosti vyžádalo vznik platformy k usnadnění a regulaci obchodních vztahů. V roce

1947 vnikla dohoda o clech a obchodu (GATT), která kromě poskytnutí diskusního fóra v podobě kulatého stolu, zavedla systém mezinárodně uznávaných obchodních pravidel. Základní myšlenkou zde bylo vytvoření rovných podmínek pro všechny členy (Evropský parlament, 2019).

Základními principy pro fungování dohody GATT jsou:

- **obchod bez diskriminace** (stejné zacházení pro všechny členy a mezi zahraničními a domácími dodavateli nejsou dělány žádné rozdíly).
- **předvídatelnost** (předpokládá se, že veškeré změny v obchodních vztazích budou provedeny na základě právní závaznosti a transparentnosti).
- **uvolňování obchodu** (obchod má být postupný, na základě jednání)
- **rozvojový princip** (méně vyspělé členské státy jsou podporovány)
- **spravedlivá hospodářská soutěž** (prakticky narušující mezinárodní obchod jsou odstraňovány) (Svatoš, 2006).

OECD

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development) je mezinárodní organizace, která vytváří a zlepšuje politické podmínky. Cílem OECD je formovat politiky, které podporují prosperitu, rovnost, příležitosti a blahobyt pro všechny. (About the OECD) Na rozdíl od WTO je pro tuto organizaci hlavním cílem dosahování udržitelného ekonomického růstu a zaměstnanosti, životní úrovně obyvatel, finanční stability států i včetně podpory rozvoje ekonomiky prostřednictvím různých opatření. (Mulačová, 2013).

Instituce OSN

OSN (Organizace spojených národů) je nejdůležitější politickou organizací světa a její agentury a orgány přímo i nepřímo ovlivňují oblast mezinárodního obchodu (Beneš, 2004). Předchůdcem OSN byla organizace: Společnost národů, která byla koncipována v podmínkách první světové války a v rámci Versailleské smlouvy byla ustavená v roce 1919 „na podporu mezinárodní spolupráce a dosažení míru a bezpečnosti“. Svou činnost ovšem ukončila poté, co se nepodařilo zabránit vypuknutí druhé světové války. OSN vznikla oficiálně dne 24. října roku 1945. Členy v OSN je v současné době 193 států.

Členem se může stát každý stát, který akceptuje závazky a pravidla Charty OSN, o přijetí rozhoduje Valné shromáždění na základě doporučení Rady bezpečnosti. ČR do organizace vstoupila 19. ledna roku 1993. (jako Československý stát v roce 1945) (OECD, 2014).

Hlavními cíli v OSN jsou:

- udržování mezinárodního míru a bezpečnosti
- rozvoj přátelských vztahů mezi jednotlivými národy (respekt, zásady rovnoprávnosti a práva na sebeurčení národů)
- spolupráce během řešení mezinárodních, ekonomických, kulturních, humanitárních a sociálních otázek
- podpora základních lidských práv a svobod
- být centrem pro koordinaci kroků, jež jsou národy podnikány v zájmu dosažení těchto cílů (OSN, 2014)

3.4 Evropská unie

Evropská unie je ojedinělým hospodářským a politickým celkem 27 evropských zemí. Její předchůdce EHS (Evropské hospodářské společenství) bylo založeno v roce 1958, několik let po ukončení druhé světové války, které z počátku rozvíjelo spolupráci mezi Belgií, Itálií, Lucemburskem, Německem, Nizozemskem a Francií. Následně se k těmto zemím přidalo dalších 22 států, a byl vytvořen jednotný (vnitřní) trh. (Dne 31. 1. 2020 z EU vystoupilo Spojené království.) Orientace tohoto společenství se změnila na spolupráci v řadě různých oblastí, jako například boj proti změně klimatu, veřejné zdraví nebo ochrana životního prostředí, což mělo za důsledek změnu názvu na Evropskou unii (EU), ke které došlo v roce 1993. Společnou měnou je Euro (EUROPA, 2020).

Evropská unie se během svého působení vyrovnávala s velkým množstvím překážek a krizí. Na základě různých analýz bylo potvrzeno, že toto společenství jako jednotná skupina je ekonomicky silnější, a třetí země ho považují za důležitého partnera, díky čemuž Evropská unie může prosazovat své podmínky mající vliv na uvolnění obchodních vztahů. Dále bylo prokázáno, že pokud nefunguje Evropská unie jako jednotný celek, dochází k oslabení jejího postavení ve světě nejen v rámci ekonomiky, ale i v rámci bezpečnosti a diplomacie (Janatka, 2017).

3.4.1 ČR jako součást Evropské unie

Česká republika se do EU připojila 1. května roku 2004. To zjednodušilo obchodování jak českým exportérům, tak i importérům především v oblasti celnictví. Pro Česko znamená vstup do Evropské unie spoustu změn, přijetí Společenství v obchodní oblasti znamenalo přechod na společnou obchodní politiku. Národní kompetence týkající se záležitostí obchodu se převedly na nadnárodní úroveň. Změny byly zaznamenány i v oblasti realizace mezinárodního obchodu, došlo k odstranění zbývajících bariér a k rozšíření prostoru pro obchodní spolupráci s nečlenskými státy. Zboží obchodovatelné v rámci EU podléhá dani z přidané hodnoty a spotřební dani, kterou legislativně upravují předpisy jednotlivých zemí EU v souladu se směrnicemi Evropského společenství (Fojtíková, 2009).

Členství v EU je pro české podnikatele příležitostí k úspěchu na vysoce konkurenčním trhu. Uspějí ale takové podnikatelské subjekty, které mají svou obchodní strategii dobře promyšlenou a jsou schopni přizpůsobit se podmínkám, normám a jiným předpisům, které EU stanoví. Otevřením hranic došlo k volnému pohybu zboží, kapitálu a osob, to vytváří zdravé konkurenční prostředí. Díky EU došlo například k harmonizaci v oblasti práva týkající se sjednocení požadavků na informační povinnosti obchodních společností, k harmonizaci roční závěrky, odpovědnosti statutárních orgánů a na založení společností. Také je snadné získat informace o svých obchodních partnerech v rámci EU, jelikož jsou snadno dostupné. Za nezveřejnění povinných informací je státu udělena sankce (Fojtíková, 2009).

3.4.2 Exportní strategie

Vládou České republiky byla dne 14. 3. 2012 schválena Exportní strategie České republiky pro roky 2012-2020, ta shrnuje celkovou vizi proexportních aktivit státu. (Exportní strategie ČR 2012-2020). Exportní strategie je dokument, vymezující celkovou vizi proexportních státních aktivit, jaké jsou jejich cíle a opatření, prostřednictvím kterých dojde k naplnění těchto cílů. Hlavním cílem je, aby se ČR stala do roku 2020 jednou z 20 nejvíce konkurenceschopných zemí ve světě (ICC Česká republika, 2013).

Východiska pro formulaci exportní strategie

Česká republika dosahovala exportních úspěchů především díky dvěma hlavním znakům. Jedním je vhodná geografická pozice země v centru Evropy, která představuje dobré napojení na trhy západní a východní Evropy. Druhým znakem je relativně levná pracovní síla, avšak dobře kvalifikovaná. České firmy jsou podle mezinárodních srovnání úspěšné. Tyto dva znaky ČR přilákaly pro roce 2000 mnoho důležitých investic ze zahraničí, které se staly podstatnou součástí ekonomického růstu. Náklady na pracovní sílu v ČR se neustále zvyšují, a tím dochází k poklesu v cenové konkurenceschopnosti a k poklesu její komparativní výhody na evropském trhu. Přímé zahraniční investice se mohou přeměnit z komparativní výhody v ohrožení stability české ekonomiky. (MPO, 2012). Například v období 2005-2008 se česká koruna stala nejsilnější měnou, čímž se snížila konkurenceschopnost českých podniků. Vliv silné koruny zapříčinil úpadek některým z firem (Svatoš, 2009).

3.5 ČNB

Centrální bankou české republiky je ČNB (Česká národní banka), která je současně orgánem vykonávajícím dohled nad finančním trhem a řeší krize na finančním trhu. ČNB je zřízena Ústavou ČR, a svoji činnost vyvíjí v souladu se zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a dalšími právními předpisy. ČNB hospodaří s vlastním majetkem a s devizovými rezervami. Je nezávislou organizací, a do její práce může být zasazeno pouze na základě zákona. ČNB je součástí Evropského systému centrálních bank, a tak se podílí na plnění jeho cílů.

Mezi hlavní funkce, které provádí, patří tyto činnosti:

- Určování měnové politiky
- Výdej bankovek a mincí
- Emise státních dluhopisů
- Péče o stabilitu cen
- Bezpečné fungování finančního systému ČR
- Řízení platebního styku a zúčtování bank
- Dohled nad bankovním sektorem (ČNB, 2020).

Pomocí různých nástrojů ovlivňuje banka i činnost komerčních bank, tyto nástroje jsou děleny na přímé a nepřímé. Přímé zásahy do činnosti bank jako jsou především administrativní opatření, jsou prováděny přímými nástroji. Nepřímé nástroje působí na všechny banky v zemi (povinné měnové rezervy, diskontní sazba, operace na volném trhu). Mezi nejdůležitější nástroje ovlivňující zahraniční obchod patří: měnový kurz, devizové intervence a devizové rezervy (Žák, 1999).

3.5.1 Platební bilance

Platební bilanci sestavuje Centrální banka. Platební bilance je statistickým záznamem ekonomických transakcí mezi rezidenty a nerezidenty v daném časovém období, zpravidla jednoho roku. Platební bilance je dělena na dvě části, kterými jsou horizontální a vertikální struktura (Rojíček, 2016).

Do horizontální struktury patří:

- kapitálový účet
- běžný účet
- finanční účet
- saldo chyb a opomenutí
- změna devizových rezerv

Vertikální analýza zahrnuje:

- Debetní položky
- Kreditní položky (Neumann, 2010).

Do položky běžného účtu v rámci horizontálního členění spadá položka obchodní bilance (OB), která shrnuje veškeré vývozy a dovozy do země. Hodnota OB vyjadřuje, jaký rozdíl mezi dovozem a vývozem ze země vznikl. Situace, kdy dovoz do země je vyšší nežli vývoz z ní, tak se saldo obchodní bilance označuje jako pasivní. Opačný případ, kdy vývoz je vyšší nežli dovoz, je označován jako aktivní saldo bilance. OB je do značné míry ovlivněna úrovní měnového kurzu (Neumann, 2010).

3.5.2 Měnový kurz

Měnový kurz má v mezinárodním obchodě důležité postavení, protože se díky němu dají porovnávat ceny zboží a služeb v ostatních státech. Každý pracovní den aktualizuje centrální banka kurzy měn na kurzovním lístku. Při posílení kurzu domácí měny vzniká kurzová ztráta pro vlastníky měny cizí. Naopak při oslabení domácí měny nabude hodnota u měny cizí a majitelům devizových rezerv vznikne kurzový zisk. Zisky ani ztráty měnových kurzů nemají vliv na činnost ČNB (Soukup, 2012). Změny měnového kurzu jsou určeny poptávkou a nabídkou na trhu se zahraničními měnami. Při růstu poptávky se měna zhodnotí a dojde k apreciaci. Pokud poptávka po měně klesne, dojde k depreciaci, tedy ke znehodnocení měny (Holman, 2002). Jestliže česká ekonomika dlouhodobě dosahuje vyššího hospodářského růstu oproti ekonomice eurozóny, blíží se její ekonomická úroveň vyspělým evropským zemím. Současně se tento vývoj odráží na posilování koruny, jež se může projevit i nesčetným množstvím kombinací vývoje nominálního měnového kurzu CZK/EUR v poměru k cenovým hladinám v ČR a eurozóně. Po vzniku samostatné české měny bylo během prvních pěti let posilování reálného kurzu koruny určeno vývojem poměru cenových hladin. Po následném zavedení režimu cílování inflace od roku 1998 po současnost, se stal hlavní hybnou silou reálného kurzu nominální měnový kurz. Měnově politický režim rozhoduje o tom, jaká část reálného rovnovážného posilování půjde nominálním zpevněním měny, a jaká půjde přes vyšší domácí inflaci ve srovnání se zahraničím. Pokud by byl cílem ČNB vývoj nominálního měnového kurzu, lze obecně říct, že by v takovém případě byl centrální bankou „uvolněn“ inflační kanál a současně kurzový kanál by byl „zmrazen“. Takto se rovnovážné posilování měny projeví následně při zvýšení růstu domácí cenové hladiny. Když dochází k režimu cílování inflace, tak se vedle přirozeného pohybu cen pohybuje také nominální kurz. Díky tomu je možno docílit reálného zhodnocení měny skrze oba tyto kanály. Jestliže dojde k nominálnímu zhodnocení kurzu, tak je možné pořídit za stejnou hodnotu domácí měny větší množství statků a služeb v zahraničí (ČNB, 2018).

3.5.3 Devizové intervence

Hospodářský vývoj zemí je ovlivňován měnovým kurzem, proto je do něj v mnoha zemích zasahováno vládou a centrálními bankami. Měnový kurz by neměl vykazovat velké výkyvy od úrovně, která je považována jako žádoucí v rámci zahraničních operací domácí ekonomiky (Žák, 1999). Devizové intervence jsou následně rozděleny takto:

- Přímé devizové intervence mají za cíl zmírnit nepřiměřenou nestabilitu kursového vývoje a vytvářet rovnovážné ekonomické prostředí pro rozvíjení investic a obchodu. Centrální banka se stane jedním z tržních subjektů a doplní chybějící nabídku či poptávku, a to právě, pokud se jeví možné odchýlení kurzu mimo povolená pásma oscilace (Černohorský, 2011).
- Druhou alternativou jsou nepřímé intervence. Jsou to především opatření fiskální politiky, které se provádí například snížením vládních výdajů, zvýšením úrokových sazeb, nákupem zahraničního zboží nebo zvýšením importních cel (Mandel, 2016).

Mezi nejznámější případ, kdy ČNB intervenovala na měnovém trhu se datuje do období měnové krize. Od 15. do 27. května roku 1997 prodala ČNB na trhu devizové rezervy ve výši 74,3 mld. Kč. Vstoupila na měnový trh, aby zabránila prudkému oslabení české měny. Pozdější intervence byly již prováděny v opačném duchu – oslabení měny (Jílek, 2013).

3.5.4 Devizové rezervy

Devizové rezervy jsou souhrnem zahraničních aktiv určených pro financování záporného salda platební bilance, a tvoří pro centrální banky jednu z hlavních položek aktiv. (Černohorský, 2011). Centrální banky využívají devizové rezervy k vyrovnání nesouladu mezi nabídkou a poptávkou po domácí měně, jež vznikne při fixním kurzu. V zemích, kde je kurz plovoucí, se kurz vyrovná samovolně se změnou kurzu (ČNB, 2020).

Směnitelné a nesměnitelné měny

Při tvorbě měnového kurzu je podstatné, v jakém kurzovém režimu funguje daná měna, a zda je volně směnitelná. Měny směnitelné jsou děleny na měnu s vnitřní anebo

vnější směnitelností. Přičemž vnitřní směnitelnost obstarává přístupnost domácích firem k zahraniční měně, současně je nabídkovou povinností domácích firem, které inkasují cizí měnu v zahraničí za svůj výkon. Vnější směnitelnost umožňuje směnit domácí měnu rezidentům cizích zemí. Je vymezena dle článku VIII Dohody o mezinárodním měnovém fondu a požaduje minimálně směnitelnost pro transakce na běžném účtu platební bilance. S takovou měnou je poté běžně obchodováno na devizových trzích (Neumann, 2010).

S nesměnitelnými měnami není obchodováno na devizovém trhu, jejich kurz tak není určován interakcí poptávky a nabídky, nýbrž na základě rozhodnutí příslušné instituce, jako je například centrální banka nebo ministerstvo financí. V takovém případě přestává měnový kurz plnit svoji základní funkci a domácím firmám neposkytuje potřebné informace ohledně skutečných cen v zahraničí. Tím se ekonomika stává do značné míry izolovanou od okolního světa, což vyvolává neefektivní fungování domácích firem (Neumann, 2010).

3.6 Ukazatele výkonnosti ekonomiky

Nejlepším souhrnným ukazatelem pro zkoumání ekonomického blahobytu společnosti je hrubý domácí produkt (HDP). Vyjadřuje hodnotu konečné produkce, která byla vytvořena za určité období určitými výrobními faktory působícími na území určitého státu (Mankiw, 1999). HDP je kvůli zkresleným peněžním jednotkám dělen na nominální a reálný. Nominální hrubý domácí produkt ve výpočtu zahrnuje běžné (skutečné) ceny, zatímco reálný hrubý domácí produkt započítává srovnatelné (stálé) ceny, tím je ukazatel očištěn o inflaci. Dále je rozlišován hrubý národní produkt (HNP). Jedná se o veškerou finální produkci v peněžních jednotkách, která byla vytvořena za určité období pomocí národních výrobních faktorů dané země, bez ohledu na to, ve které zemi působí. Finální produkci se rozumí počet vyrobených a prodaných výrobků a služeb, které byly spotřebovány domácnostmi nebo státem (Finance.cz, 2017).

HDP může být definován třemi způsoby:

- Produkční metodou
- Výdajovou metodou
- Důchodovou metodou

Produkční metoda je počítána jako součet hrubé přidané hodnoty jednotlivých institucionálních sektorů či odvětví a čistých daní na produkty, které nejsou zohledněny sektorem či druhem odvětví.

HDP = Produkce – Mezi spotřeba + Daně z produktů – Dotace na produkty (ČSÚ, 2015).

Výdajovou metodou se vypočítá HDP součtem konečného užití výrobků a služeb domácností (C), investic firem (I), vládních výdajů na nákup statků a služeb (G) a hodnotou vyvážených statků služeb (X). Z čehož se odečítá hodnota statků a služeb, které jsou do domácí země dováženy (M).

HDP = C + I + G + X – M (ČSÚ, 2015).

Důchodová metoda je také nazývána jako příjmová metoda. Výsledek HDP je souhrnem prvotních důchodů za národní hospodářství celkem a výsledné hodnoty je dosaženo součtem hrubé mzdy s rentou, hrubým ziskem, čistými přijatými úroky, amortizací a nepřímými daněmi.

HDP = mzdy a platy + zisky firem + renty + čisté úroky + amortizace + nepřímé daně – subvence. (ČSÚ, 2015)

V praxi je nejčastěji používána kombinace metody produkční a metody důchodové (Svatoš, 2018).

HDP má i své nedostatky, často bývá zaměňován za sociální nebo za ekonomický blahobyt. HDP však měří pouze ekonomickou aktivitu. Jedním z hlavních nedostatků je to, že do něj není zahrnována společenská hodnota či enviromentální dopady na životní prostředí, započítány nejsou ani domácí práce a dobrovolnictví. HDP naopak započítává

takové produkty, které nepřispívají ke společenskému blahobytu – těmi jsou například zbraně, cigarety nebo alkohol (Svatoš, 2018).

Inflace

Dalším podstatným ukazatelem, který má vliv na činnost ekonomiky je inflace. Znamená nárůst cenové hladiny, současně snížení kupní síly peněz (Holman, 2002). Cenová hladina by se při cenové stabilitě neměla příliš rychle snižovat ani zvyšovat, pokud by změna cen byla příliš rychlá, ztrácely by veškeré smlouvy a dohody mající ceny za ekonomické měřítko svůj význam (Costanza, 2009).

Inflace se počítá nejčastěji těmito třemi způsoby:

- Index spotřebitelských
- Index cen výrobců
- Deflátor HNP

Index spotřebitelských cen CPI (Consumer price index) měří náklady takzvaného tržního koše výrobků a služeb. Ke každé položce je přidělena fixní váha, která odpovídá důležitosti v rozpočtu výdajů domácnosti. Další ze způsobů měření inflace, **index cen výrobců PPI** (Producer price index), vychází z cen komodit, zahrnujících ceny potravin, těžebního a zpracovatelského průmyslu. Fixní váhy jsou určeny na základě čistých dodávek nebo prodejních komodit. Třetí způsob **deflátor HNP** je měřen jako poměr reálného a nominálního HNP. Jsou zde použity variabilní váhy a vychází se z účtů národního důchodu a produktu (Finance.cz, 2017).

V České republice je inflace počítána Českým statistickým úřadem jako vážený průměr celkem 775 položek. Váhu tvoří významnost položek na celkové spotřebě domácností. Tyto položky jsou souhrnně nazývány spotřebitelským košem (Finance.cz, 2017).

4 Vlastní práce

Praktická část diplomové práce se bude zabývat zhodnocením zahraničního obchodu České republiky před vstupem a po vstupu do Evropské unie, a významem obchodování se Spolkovou republikou Německo. Pro zhodnocení zahraničního obchodu České republiky bude první období před vstupem do Evropské unie měřeno v letech 1993-2004. Jelikož v roce 1993 se stala Česká republika samostatným státem. Rok 2004 bude pro účely této práce zahrnut do tohoto období, jelikož k začlenění došlo v polovině téhož roku, a tak v tomto roce není předpokládán projev výrazných změn. Druhé sledované období bude v letech 2005-2019. Pro vymezení komoditní a teritoriální struktury České republiky, a také pro zhodnocení vzájemných obchodních vztahů mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo, bude sledované období měřeno za posledních dvacet let (1999–2019). Jelikož příslušná data byla k dispozici právě od roku 1999. Pro celkový dovoz a vývoz z České republiky, a také pro dovoz a vývoz mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo bude na dvě následující období provedena prognóza pomocí tabulkového procesoru Microsoft Excel.

Data použitá v této práci byla čerpána z Českého statistického úřadu. Peněžní hodnoty budou uvedeny v mil. Kč v běžných cenách. Pro zpracování dat byla zvolena metoda analýzy časových řad, konkrétně využití řetězových indexů (ze kterých se určuje tempo růstu) a bazických indexů. Některé tabulky ukazují také meziroční hodnoty meziročních změn a změn relativních.

4.1 Zahraniční obchod České republiky

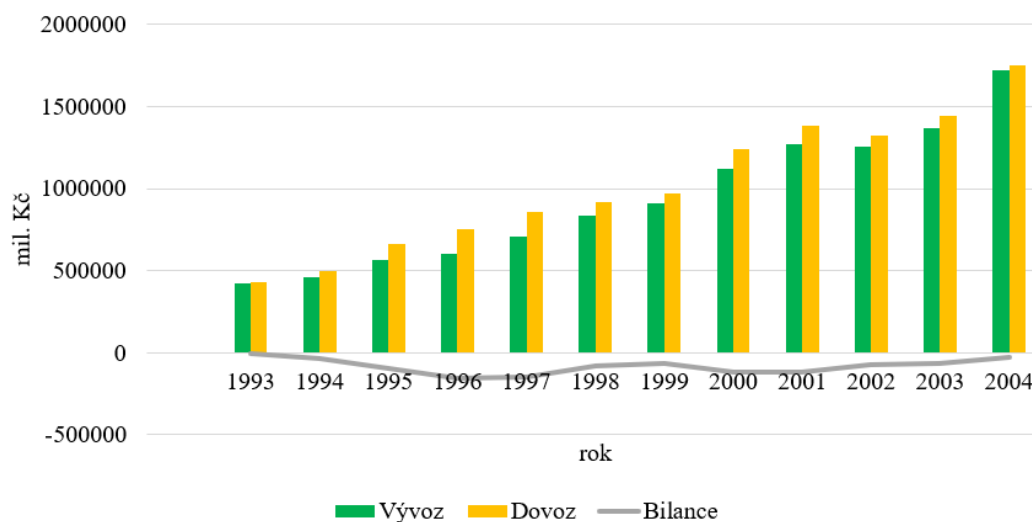
Česká republika je státem střední Evropy s rozlohou 78 866 km². Sousedí se čtyřmi státy, jimiž jsou: Německo, Polsko, Slovensko a Rakousko. Česká republika je rozdělena na 8 územních a 14 samosprávných krajů (Pražský hrad, 2020). K 1. lednu roku 2020 byl počet obyvatel země dle Českého statistického úřadu okolo 10,6 milionů osob (ČSÚ, 2020). Česká republika vznikla jako samostatný stát v roce 1993. Státním zřízením je demokratická parlamentní republika v čele s prezidentem. V roce 1999 se Česká republika stala členským státem Severoatlantické aliance. Dne 1. května roku 2004 se stala členským státem Evropské unie, a to včetně Evropského hospodářského prostoru, Rady Evropy a Evropské celní unie. Měnou České republiky je koruna česká (Kč). Důležitým

odvětvím pro Českou republiku je průmysl, který plní podstatnou úlohu v mezinárodním obchodování. Pro vývoz z České republiky je významný automobilový průmysl, zejména společnost ŠKODA AUTO a.s. Mezi další významné průmyslové odvětví se řadí energetický průmysl, výroba spotřebního zboží a stavební průmysl (Pražský hrad, 2020).

4.1.1 Zahraněční obchod ČR před vstupem do EU

Následující zkoumané období bude od roku 1993 (od vzniku samostatného státu) do roku 2004, ve kterém se naše republika stala součástí Evropské unie. Graf č. 1 představuje vývoj zahraničního obchodu České republiky v období 1993-2004, kdy po téměř celé období měl vývoz z České republiky rostoucí tendenci, pouze v roce 2002 došlo k mírnému poklesu. Stejně tak tomu bylo u dovozu (pokles v roce 2002 byl způsoben prudkým posílením české koruny vůči euru, které mělo negativní vliv na mnoho tuzemských firem). Saldo obchodní bilance bylo po celé sledované období v záporných hodnotách. Saldo obchodní bilance (OB), je chápáno jako rozdíl mezi vývozem a dovozem zboží mezi domácí a zahraniční ekonomikou. Jak je na grafu vidět, po celou dobu sledovaného období převažoval dovoz nad vývozem. Od roku 2000 dosahovala hodnota dovozu i vývozu výše přes jeden bilion korun. Tyto hodnoty jsou k dispozici v příloze, viz Tabulka 14.

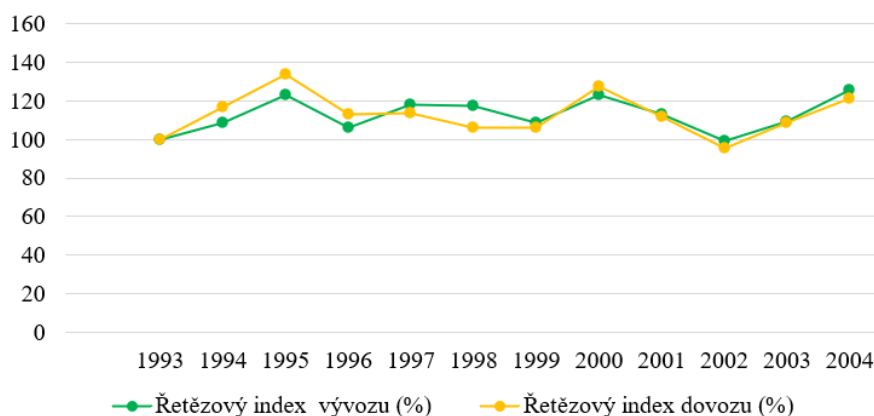
Graf č. 1: Vývoj vývozu a dovozu ČR v letech 1993-2004 (mil. Kč)

(Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ)

Následující dva grafy jsou přehledem vývoje indexů dovozu a vývozu v meziročním srovnání. Řetězové indexy představují procentuální změny mezi dvěma po sobě jdoucími lety. Na grafu č. 2 je zachycen vývoj dovozu a vývozu pomocí řetězových indexů. První velký nárůst u vývozu proběhl již v roce 1995, kdy se jednalo o 23,4% nárůst oproti předchozímu roku. Další stejně velký meziroční nárůst následoval v roce 2000. Největší nárůst oproti předešlému roku u vývozu byl 25,7 % v roce 2004. U dovozu byla nejvyšší zaznamenaná hodnota 33,6 % v roce 1995. Na grafu č. 2 je vidět, že na začátku převyšoval dovoz nad vývozem. V roce 1997 nastala změna a index dovozu byl oproti vývozu vyšší. Od té doby byly hodnoty obou indexů na podobné úrovni. Výpočet procentuální změny dovozu a vývozu během jednotlivých let obsahuje Tabulka 15 (v příloze).

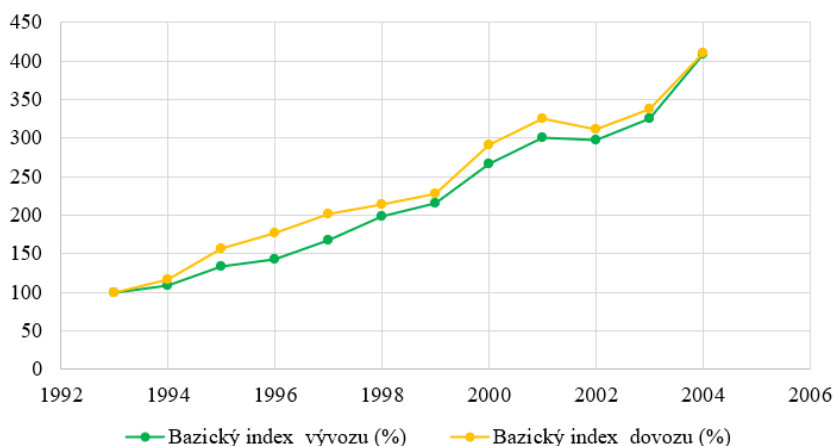
Graf č. 2 : Analýza vývozu a dovozu ČR pomocí řetězových indexů v letech 1993-2004

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Bazické indexy zaznamenávají procentuální změnu vztahovanou vždy k výchozímu roku, v tomto případě k roku 1993. Graf č. 3 znázorňuje procentuální změnu v jednotlivých letech oproti roku 1993. Po celé sledované období bazický index dovozu převažoval nad indexem vývozu. Je také vidět, že hodnoty vývozu i dovozu neustále rostly.

Graf č. 3 : Analýza vývozu a dovozu ČR pomocí bazických indexů v letech 1993-2004

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Obrat zahraničního obchodu České republiky za období před vstupem do Evropské unie je zobrazen v následující tabulce. Obrat je součtem celkového dovozu a vývozu. Hodnoty relativních změn obratu ukazují, o kolik procent se obrat meziročně měnil.

Tabulka 1: Obrat ČR v letech 1999-2004 (mil. Kč)

Rok	Vývoz	Dovoz	Obrat	Meziroční změna obratu	Relativní změna obratu
1993	421 601	426 084	847 685	x	x
1994	458 842	498 377	957 219	109 534	13 %
1995	566 171	665 740	1 231 911	274 692	29 %
1996	601 680	754 670	1 356 350	124 439	10 %
1997	709 261	859 711	1 568 972	212 622	16 %
1998	834 227	914 466	1 748 693	179 721	11 %
1999	908 756	973 169	1 881 925	133 232	8 %
2000	1 121 099	1 241 924	2 363 023	481 098	26 %
2001	1 268 149	1 385 564	2 653 713	290 690	12 %
2002	1 254 860	1 325 671	2 580 531	-73 182	-3 %
2003	1 370 930	1 440 723	2 811 653	231 122	9 %
2004	1 722 657	1 749 095	3 471 753	660 100	23 %

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

V letech 1993 a 1994 byla hranice obratu pod jeden bilion korun, což se hned v roce 1995 změnilo. Hodnota obratu během celého období rostla. Kromě roku 2002, kdy

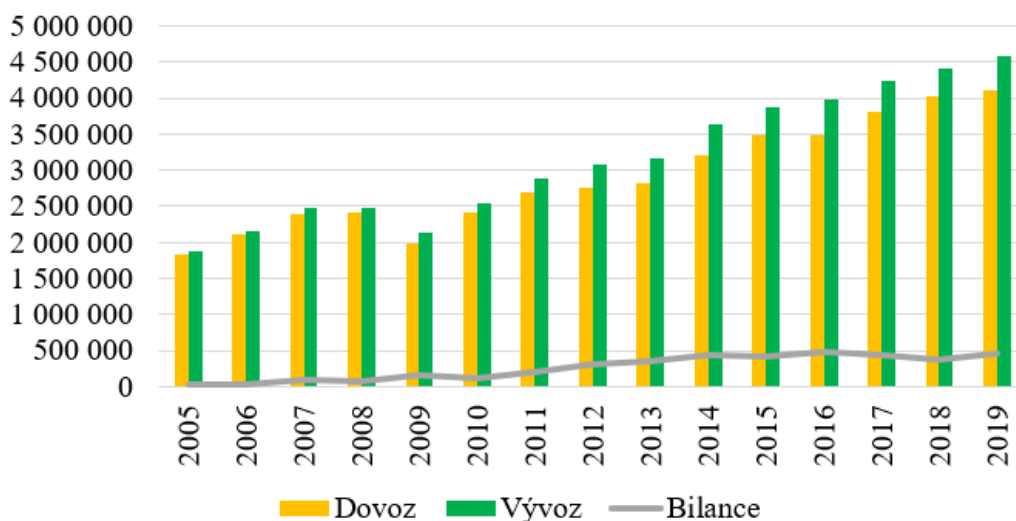
došlo oproti roku 2001 k poklesu o 3 %. Obrat v roce 2004 vzrostl o 2 624 068 mil. Kč oproti roku 1993.

4.1.2 Zahraniční obchod ČR po vstupu do EU

Vstupem ČR do Evropské unie došlo k významným změnám v rámci mezinárodního obchodu. Naše republika začala využívat výhod volného obchodování, jako bylo například odstranění hraničních bariér, díky čemuž se pro ni naskytly nové velké obchodní příležitosti.

V této kapitole je sledován vývoj zahraničního obchodu po vstupu České republiky do Evropské unie až do současnosti. Zkoumán je tedy vývoj zahraničního obchodu v rozmezí let 2005-2019. Dovoz oproti předešlému zkoumanému období po celou dobu převažoval nad vývozem, čímž došlo k aktivní obchodní bilanci. Graf č. 4 ukazuje, jak si ČR vedla v dovozu a vývozu ve zkoumaném období. V letech 2005-2007 vývoz rostl, avšak v roce 2008 došlo k mírnému poklesu. Poté v následujícím roce 2009 došlo k výraznějšímu propadu. Od té doby vývoz stále stoupal. Přesné hodnoty obsahuje Tabulka 16.

Graf č. 4: Vývoj vývozu a dovozu ČR v letech 2005-2019 (mil. Kč)

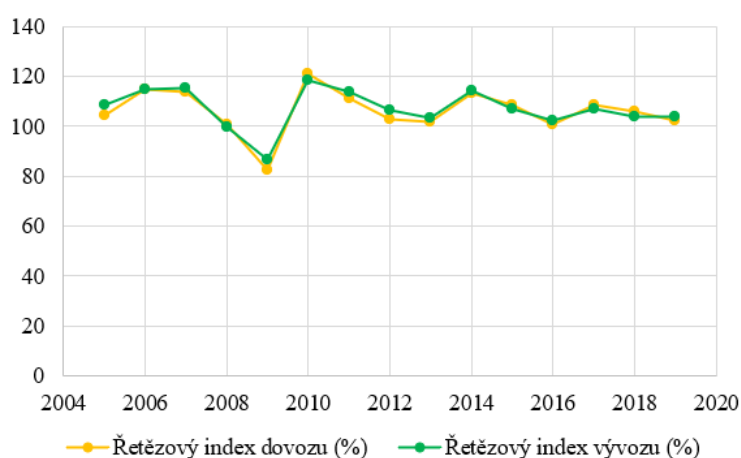

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Meziroční srovnání vývozu a dovozu během let 2005-2019 je vypočítáno v příloze viz Tabulka 17. Velký meziroční pokles byl zaznamenán v roce 2009, kdy u dovozu došlo

k poklesu o 18 %, a u vývozu to byl pokles o 14 %. Tento pokles byl odrazem světové ekonomické krize. Při sledování procentuálních změn vzhledem k roku 2005 došlo k největší změně v roce 2019, a to jak z hlediska dovozu tak i z hlediska vývozu. Dovoz v roce 2019 narostl oproti roku 2005 o 125 %. Vývoz během roku 2019 narostl oproti roku 2005 o 145 %. Graf č. 5 ukazuje přehled vývoje indexů vývozu a dovozu v meziročním srovnání. Po celé období se index vývozu s indexem dovozu částečně překrývá, jelikož hodnoty indexů byly velmi podobné.

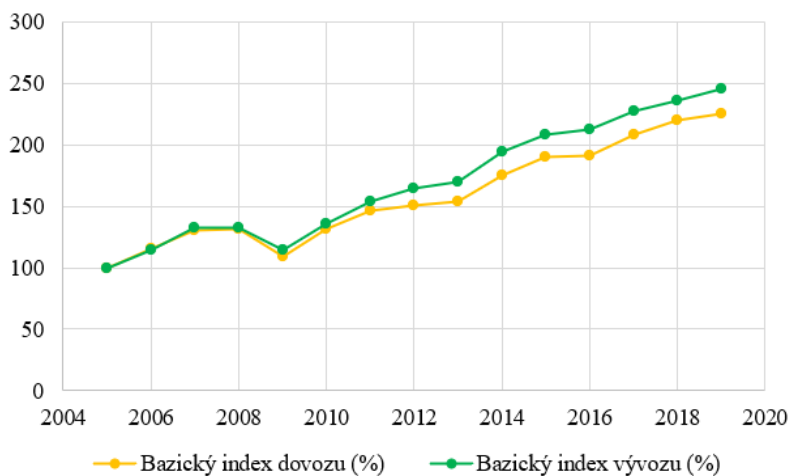
Graf č. 5: Analýza vývozu a dovozu ČR pomocí řetězových indexů v letech 2005-2019

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Graf č. 6 znázorňuje procentuální změnu v jednotlivých letech ve vztahu k roku 2005, se kterým jsou porovnávány. V roce 2005, 2006 a 2008 byly hodnoty indexů shodné. V ostatních letech převažoval index vývozu nad dovozem.

Graf č. 6: Analýza vývozu a dovozu ČR pomocí bazických indexů v letech 2005-2019

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Obrat zahraničního obchodu, tedy součet hodnot dovozu a vývozu, v letech 2005-2019 včetně meziroční a relativní změny, je zobrazen v tabulce níže.

Tabulka 2: Obrat ČR v letech 2005-2019 (mil. Kč)

Rok	Dovoz	Vývoz	Obrat	Meziroční změna obratu	Relativní změna obratu
2005	1 829 962	1 868 586	3 698 548	x	x
2006	2 104 812	2 144 573	4 249 386	550 838	15 %
2007	2 391 319	2 479 234	4 870 552	621 166	15 %
2008	2 406 489	2 473 734	4 880 223	9 671	0 %
2009	1 989 036	2 138 623	4 127 659	-752 564	-15 %
2010	2 411 556	2 532 797	4 944 354	816 695	20 %
2011	2 687 563	2 878 691	5 566 254	621 900	13 %
2012	2 766 888	3 072 598	5 839 486	273 232	5 %
2013	2 823 485	3 174 704	5 998 189	158 703	3 %
2014	3 199 630	3 628 826	6 828 456	830 267	14 %
2015	3 477 000	3 883 249	7 360 249	531 793	8 %
2016	3 494 671	3 974 043	7 468 714	108 465	1 %
2017	3 801 432	4 244 588	8 046 020	577 306	8 %
2018	4 023 171	4 403 848	8 427 018	380 998	5 %
2019	4 118 560	4 579 950	8 698 509	271 491	3 %

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Viditelný je pokles obratu v roce 2009, kdy oproti předchozímu roku poklesl obrat o 15 %, což znamenalo snížení o 752 564 mil. Kč oproti předešlému roku. Kromě tohoto roku byl obrat vždy rostoucí. Největší procentuální meziroční růst se vyskytl hned v roce 2010, kdy se ekonomická situace začala zlepšovat. Nejvyšší hodnota obratu ve sledovaném období se naskytl v roce 2019 s výší 8 698 509 mil. Kč.

Podle poznatků z této a předchozí kapitoly je možné říct, že vstup do EU byl pro naši republiku prospěšný, jelikož dovoz i vývoz byl každoročně rostoucí. Do roku 2004, tedy během celého období před vstupem do EU, měla republika pasivní obchodní bilanci, tedy převažující dovoz do ČR nad vývozem z ČR. Hned v roce 2005 se situace změnila a to tak, že obchodní bilance se stala aktivní, a bylo tomu tak již po celé sledované období. Vývoz ze země byl tedy vyšší nežli dovoz.

4.1.3 Prognóza vývoje ZO ČR

Tato kapitola se zaměřuje na budoucí vývoj ZO ČR z hlediska vývozu a dovozu pro následující dvě období (roky 2020 a 2021) Pro zjištění, jak by se měly tyto dvě období vyvíjet, je využita prognóza, která byla vypočítána s použitím dat, které se v této práci již pro přehled vývoje vývozu a dovozu použily. Jedná se o hodnoty časových řad v období 1993-2019, díky nimž byly pomocí Microsoft Excel vypracovány prognózy. Pro účely této práce byl stanoven 95% interval spolehlivosti, horní a dolní hranice představuje stejnou vzdálenost od středu intervalu, přičemž středem intervalu je bodový odhad.

Vývoz z České republiky v letech 2020 a 2021

Tabulka níže zachycuje hodnoty, které ukazují, jakých hodnot je v následujících dvou letech možné dosáhnout z hlediska celkového vývozu z České republiky. Data ukazují kromě prognózovaných hodnot také dolní a horní hranici spolehlivosti.

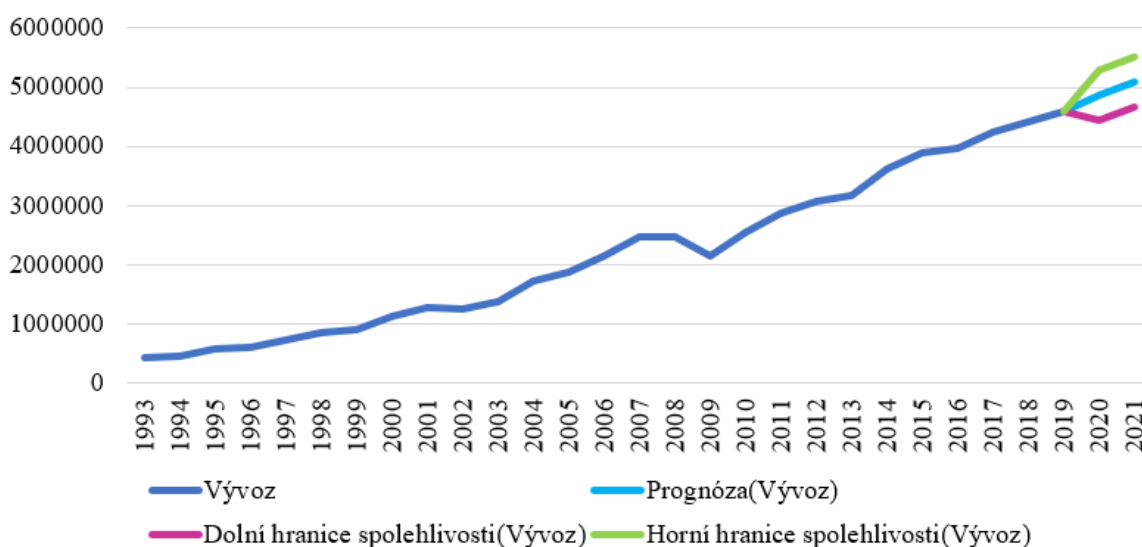
Tabulka 3: Prognóza vývoje vývozu z ČR pro roky 2020 a 2021 (mil. Kč)

Rok	Dolní hranice spolehlivosti	Horní hranice spolehlivosti	Prognóza vývozu
2020	4 450 851	5 285 380	4 868 115
2021	4 670 189	5 521 082	5 095 636

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Pro vývoz v roce 2020 je očekáván růst oproti roku 2019, přičemž hodnota vývozu by měla vzrůst na částku 4 868 115 mil. Kč. Následně v roce 2021 je taktéž předpokládán zvýšení hodnoty vývozu, která by se měla přiblížit částce 5 095 636 mil. Kč. Jestliže by se vývoz vyvíjel podle optimističtější varianty (tedy podle výsledků horní hranice spolehlivosti), překročil by vývoz již v roce 2020 hranici 5 bilionů korun. Vývoj vývozu s prognózou na dvě následující období, včetně horní a dolní hranice spolehlivosti, je zachycen na grafu níže, který zahrnuje také hodnoty vývozu z ČR od roku 1993. Podle grafu je zřejmé, že se očekává rostoucí tempo růstu vývozu.

Graf č. 7: Prognóza vývoje vývozu z ČR pro roky 2020 a 2021 (v mil. Kč)

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Dovoz do České republiky v letech 2020 a 2021

Následující tabulka již zachycuje očekávané hodnoty dovozu do ČR v následujících dvou letech, přičemž hodnota dovozu v roce 2020 by měla dosahovat výše 4 269 346 mil. Kč a v roce 2021 hodnoty 4 491 271 mil. Kč.

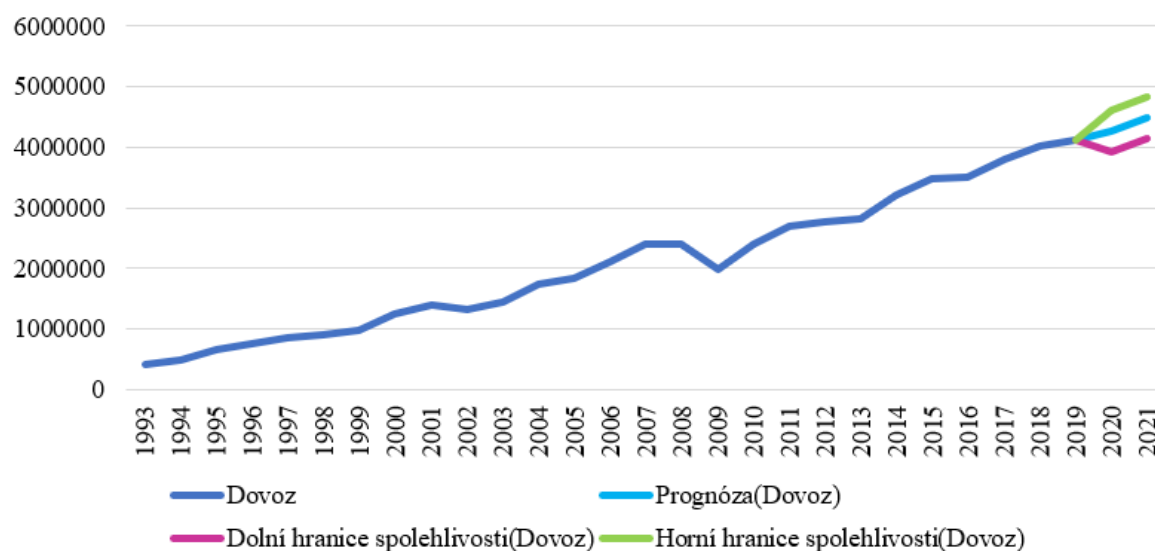
Tabulka 4: Prognóza vývoje dovozu do ČR pro roky 2020 a 2021 (mil. Kč)

Rok	Dolní hranice spolehlivosti	Horní hranice spolehlivosti	Prognóza dovozu
2020	3 924 534	4 614 159	4 269 346
2021	4 139 698	4 842 845	4 491 271

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Z tabulky lze vyčíst, že u dovozu se také očekává růst pro obě období, avšak stále se předpokládá, že vývoz z ČR bude nad dovozem převažovat. Prognóza pro roky 2020 a 2021, včetně horní a dolní hranice spolehlivosti, je zobrazena na následujícím grafu, spolu s časovým vývojem od roku 1993. Zde je také očekáváno rostoucí tempo růstu.

Graf č. 8: Prognóza vývoje dovozu do ČR pro roky 2020 a 2021 (v mil. Kč)

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

4.1.4 Komoditní struktura ČR

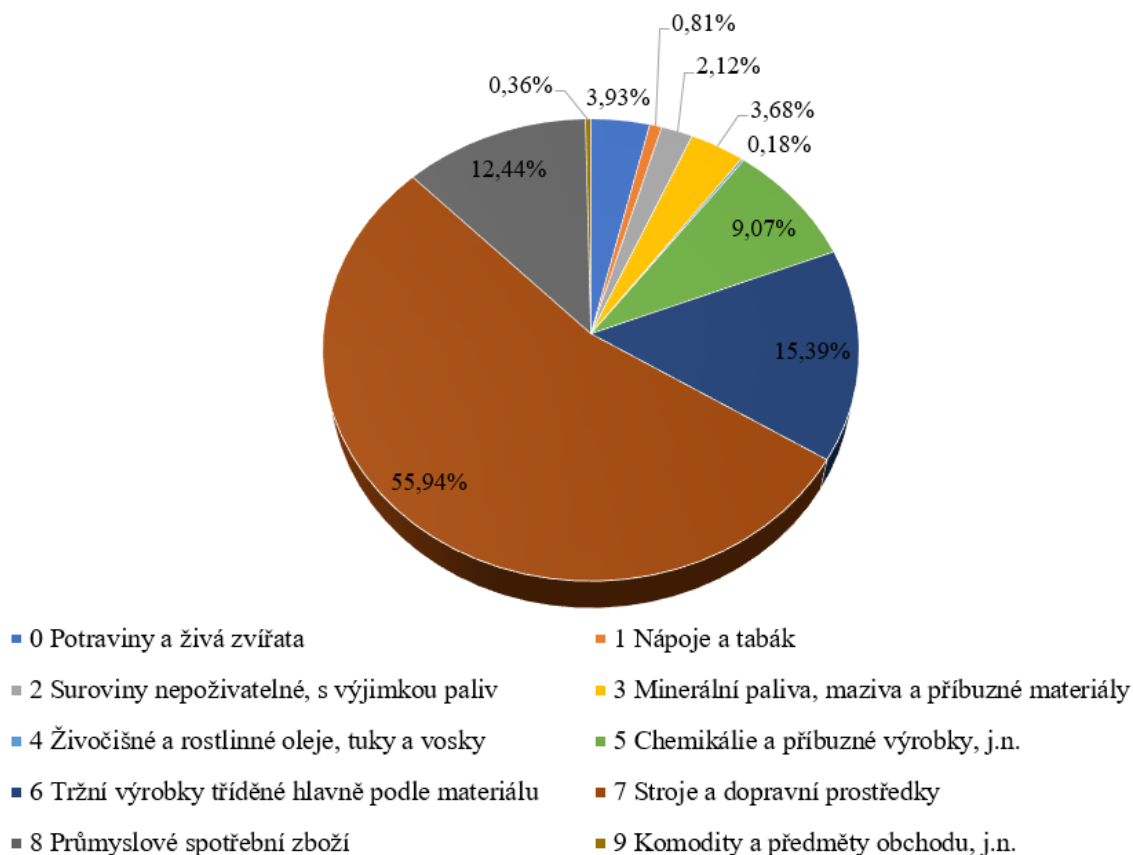
Komoditní neboli zbožová struktura České republiky je podle SITC (standard international trade classification) dělena do deseti následujících tříd:

- 0 – Potraviny a živá zvířata
- 1 – Nápoje a tabák
- 2 – Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv
- 3 – Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály
- 4 – Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky
- 5 – Chemikálie a příbuzné výrobky
- 6 – Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu
- 7 – Stroje a dopravní prostředky
- 8 – Průmyslové a spotřební zboží
- 9 – Komodity a předměty obchodu

Komoditní struktura je ovlivněna polohou státu, celkovým hospodářstvím země a jednotlivými specializacemi v odvětví průmyslu. Tyto faktory ovlivňují konkurenceschopnost republiky v rámci mezinárodního obchodování. Další část této práce je zaměřena na komoditní strukturu České republiky za rok 2019.

V roce 2019 převažoval v zahraničním obchodě České republiky obchod s třídou **7** (*Stroje a dopravní prostředky*), jejichž podíl tvořil 55,94 % z celkového obrátu. Druhou velkou skupinou je třída **6** (*Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu*) s podílem 15,39 %. Na třetím místě se nachází třída **8** (*Průmyslové spotřební zboží*) s podílem 12,44 %. Ostatní skupiny, se kterými je obchodováno, tvoří podstatně nižší podíl na celkovém obrátu mezinárodního obchodu ČR. Do nejméně obchodovaných skupin patří třída číslo **4** (*Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky*) třída číslo **9** (*Komodity a předměty obchodu*) a třída číslo **1** (*Nápoje a tabák*), které společně netvoří ani jedno procento celkového obrátu.

Graf č. 9: Komoditní struktura ZO ČR v roce 2019, podíl na obratu

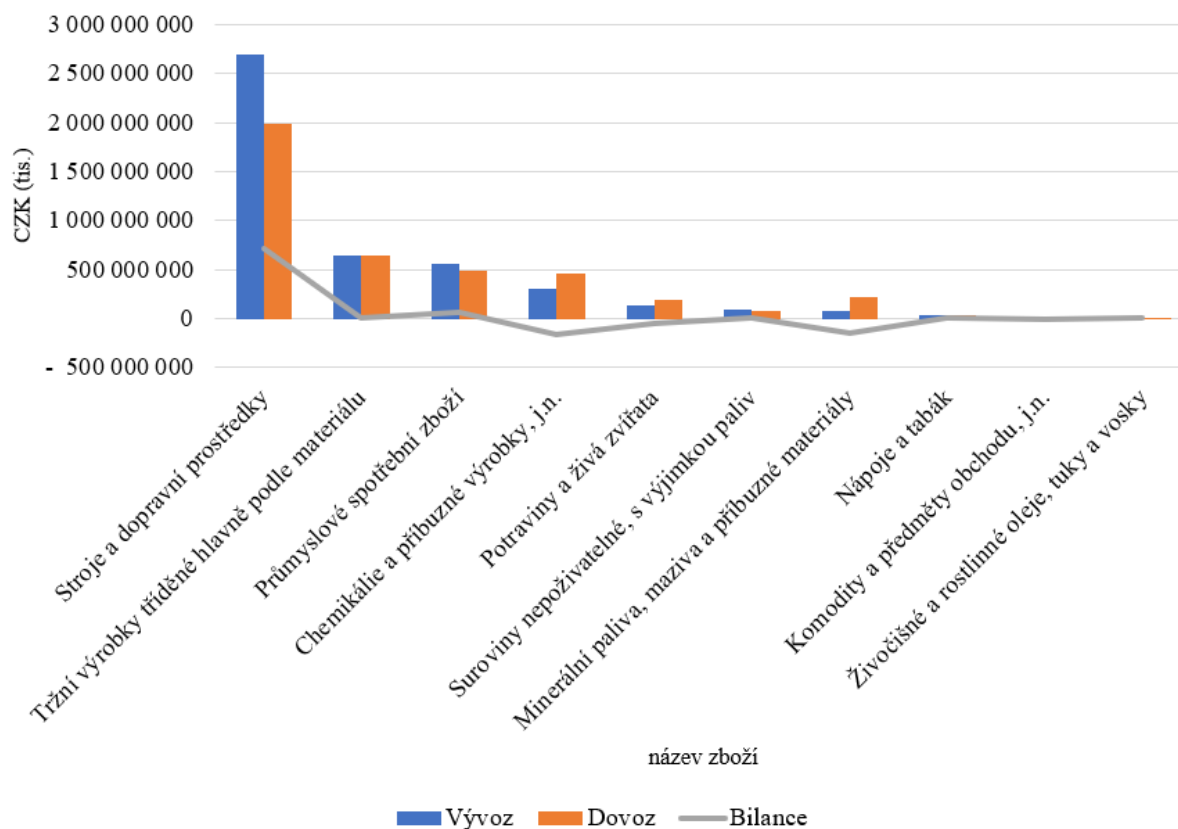

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Hlavní kategorií tvořící převážnou část vývozu jsou především průmyslové produkty, konkrétně *Stroje a dopravní prostředky*; *Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu* a *Průmyslové spotřební zboží*. Tyto tři kategorie tvoří více než 70 % celkového vývozu. Graf č. 10 znázorňuje komoditní strukturu ZO ČR v roce 2019 podle SITC. Jsou zde sledovány jednotlivé komoditní třídy z hlediska dovozu a vývozu spolu s obchodní bilancí.

Struktura dovozu i vývozu České republiky měla v roce 2019 podobný charakter. Třída 7 (*Stroje a dopravní prostředky*) byla dominantní při vývozu i dovozu. Naopak třída 4 (*Živočišné a rostlinné oleje*) byla ze všech zbožových skupin tou nejméně dováženou i vyváženou. Záporné saldo OB, které značí, že dovoz do země převyšoval nad vývozem, se vyskytlo u následujících tříd: 9 (*Komodity a předměty obchodu*); 0 (*Potraviny a živá zvířata*); 3 (*Minerální paliva a maziva*), a také u třídy 5 (*Chemikálie a příbuzné výrobky*).

Graf č. 10: Zahraniční obchod ČR v roce 2019 podle SITC

(Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ)

Nejzastoupenější zbožovou třídou pro ČR jsou tedy *Stroje a dopravní prostředky*, čímž se toto odvětví stává pro republiku v rámci mezinárodního obchodování velmi podstatným. Pro přehled, co tato třída zahrnuje, byla vytvořena tabulka níže, která zaznamenává nejvyváženější komodity, které pod tuto třídu spadají. V tabulce je vypsána také hodnota salda OB, což je částka, která je vypočtena jako rozdíl hodnot mezi vývozem a dovozem těchto komodit. V tomto případě je hodnota salda kladná, to znamená, že saldo OB bylo v roce 2019 aktivní, a vývoz těchto komodit z ČR převažoval nad dovozem.

Tabulka 5: Nejvýznamnější položky v kategorii *Stroje a dopravní prostředky* (2019)

Název zboží	saldo obchodní bilance (mil. Kč)
Automobily osobní aj. vozidla pro dopravu osob	416 440
Zařízení k automat. Zpracování dat, jednotky periferní	114 071
Díly a příslušenství vozidel motorových	100 133

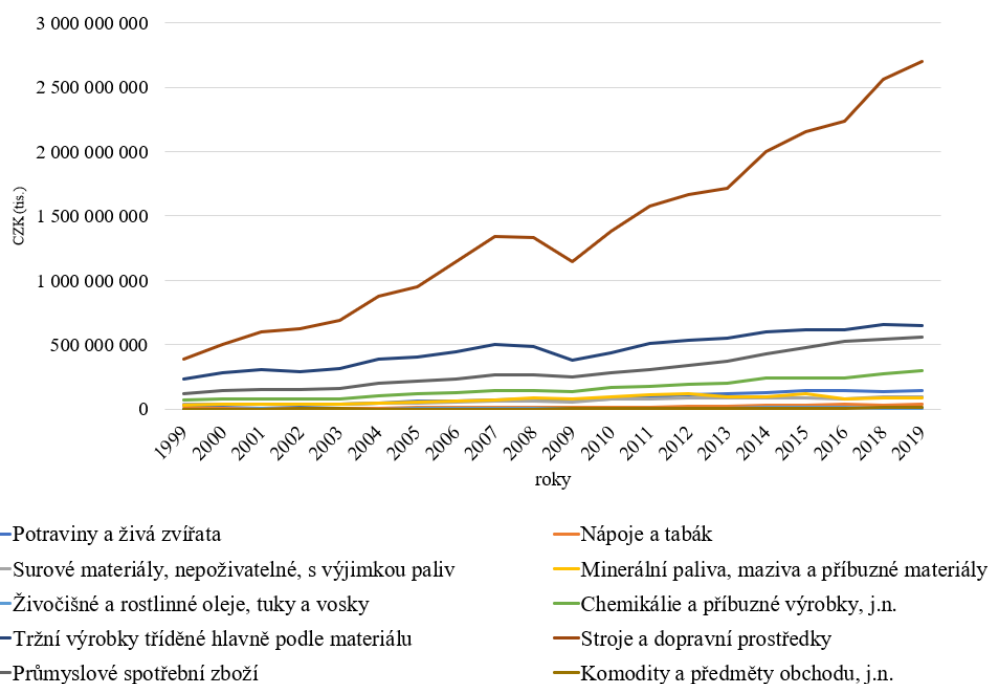
(Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ)

Skupina *Automobily osobní aj. vozidla pro dopravu osob* měla oproti ostatním skupinám značně vyšší saldo OB, a to kvůli četnému zastoupení v položce: *Motorová vozidla k dopravě osob*, která se pod tuto skupinu řadí. Velký podíl úspěchu na mezinárodním obchodování ČR, je tvořen díky výrobě motorových vozidel určených k přepravě osob.

Vývoj komoditní struktury vývozu ČR

Nyní bude komoditní struktura sledována v horizontu dvaceti posledních uplynulých let. Na grafu č. 11 je znázorněn vývoj komoditní struktury České republiky v letech 1999-2019 podle úrovně SITC. Z grafu je patrné, že v průběhu zkoumaných dvaceti let, byla po celou dobu nejvýznamnější skupinou třída *Stroje a dopravní prostředky*, která se od ostatních výrazně odchylovala.

Graf č. 11 Vývoj komoditní struktury vývozu ČR v letech 1999-2019 (tis. Kč)

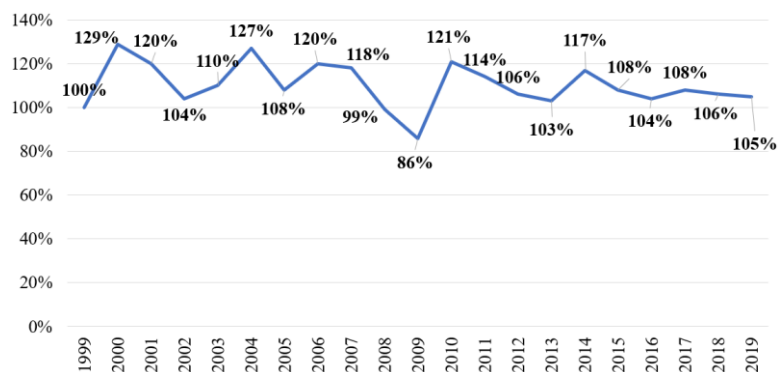

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

V roce 1999 bylo hodnota vývozu této nejpodstatnější skupiny 385 390 mil. Kč. Vývoz stále sílil až do roku 2007, kdy hodnota dosáhla výše 1 343 396 mil. Kč. V letech 2008 poklesl vývoz o 1 % a následně v roce 2009 o 14 %, což bylo zapříčiněno světovou ekonomickou krizí. Avšak v roce 2010 tempo růstu vzrostlo o 21 %. Tento rychlý nárůst byl vyvolán posílením české koruny vůči Euru. V roce 2019 byla výše vývozu skupiny *Strojů a dopravních prostředků* v hodnotě 2 696 907 mil. Kč, což je zhruba 7x více než v roce 1999.

Graf č. 12 ukazuje řetězový index vývozu v procentech pro skupinu *Strojů a dopravních prostředků*. Přesné výpočty obsahuje Tabulka 18. Řetězové indexy ukazují, o kolik procent se změnil vývoz v každém roce oproti roku předchozímu. Rok 1999, který je zde jako první, je brán jako 100 %.

Graf č. 12 Analýza vývozu skupiny *Stroje a dopravní prostředky* s využitím řetězových indexů (1999-2019)

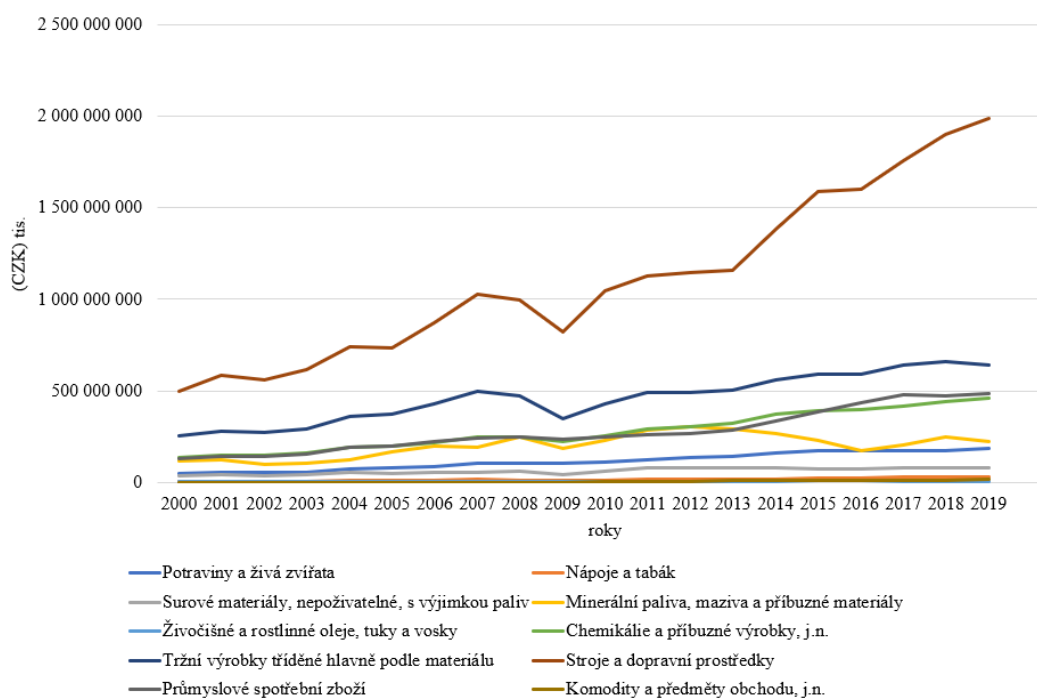

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Vývoj komoditní struktury dovozu ČR

Podle grafu č. 13 je viditelné, že i z hlediska dovozu se stala významnou skupinou třída *Stroje a dopravní prostředky*. V roce 1999 byla hodnota dovozu do ČR této skupiny 383 286 mil. Kč a v roce 2019 dosáhla výše 1 985 268 mil. Kč. Naopak mezi nejméně dovážené komodity patří třídy *Komodity a předměty obchodu*. a *Nápoje a tabák*.

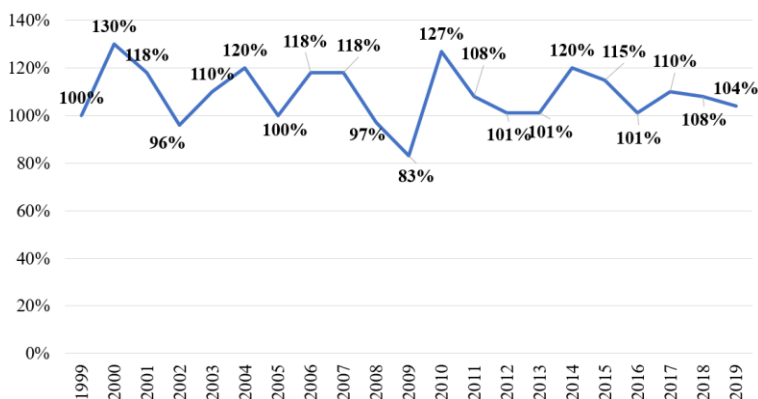
Graf č. 13: Vývoj komoditní struktury dovozu ČR v letech 1999-2019

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Graf č. 14 ukazuje řetězové indexy dovozu v procentech skupiny *Strojů a dopravních prostředků*, kde jsou zaznamenány procentuální meziroční změny. Podrobné výpočty jsou v příloze, viz Tabulka 19. Dovoz této skupiny má rostoucí tendenci, ale v roce 2002 došlo k poklesu o 4 %, v roce 2008 byl pokles o 3 % a v roce 2009 o 17 %.

Graf č. 14: Analýza dovozu skupiny *Stroje a dopravní prostředky* s využitím řetězových indexů (1999-2019)

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

4.1.5 Teritoriální struktura ČR

Podle Českého statistického úřadu se Česká republika orientuje především na obchodování se členskými státy Evropské Unie. Pro naši republiku je výhodná geologicko-ekonomická poloha ve středu Evropy. Obchod se členskými státy tvoří za rok 2019 na celkovém obratu podíl 74 %. Následující tabulka zobrazuje přehled dovozu a vývozu ČR do států, které jsou součástí Evropské unie, a také hodnoty dovozu a vývozu mimo ně.

Tabulka 6: Teritoriální struktura zahraničního obchodu ČR v roce 2019 (mil. Kč)

Zahraníční obchod ČR	Dovoz	Vývoz	Obrat
se státy (EU 28)	2 572 820	3 830 749	6 403 569
se státy mimo (EU 28)	1 523 851	746 232	2 270 083
Celkem	4 096 671	4 576 981	8 673 652

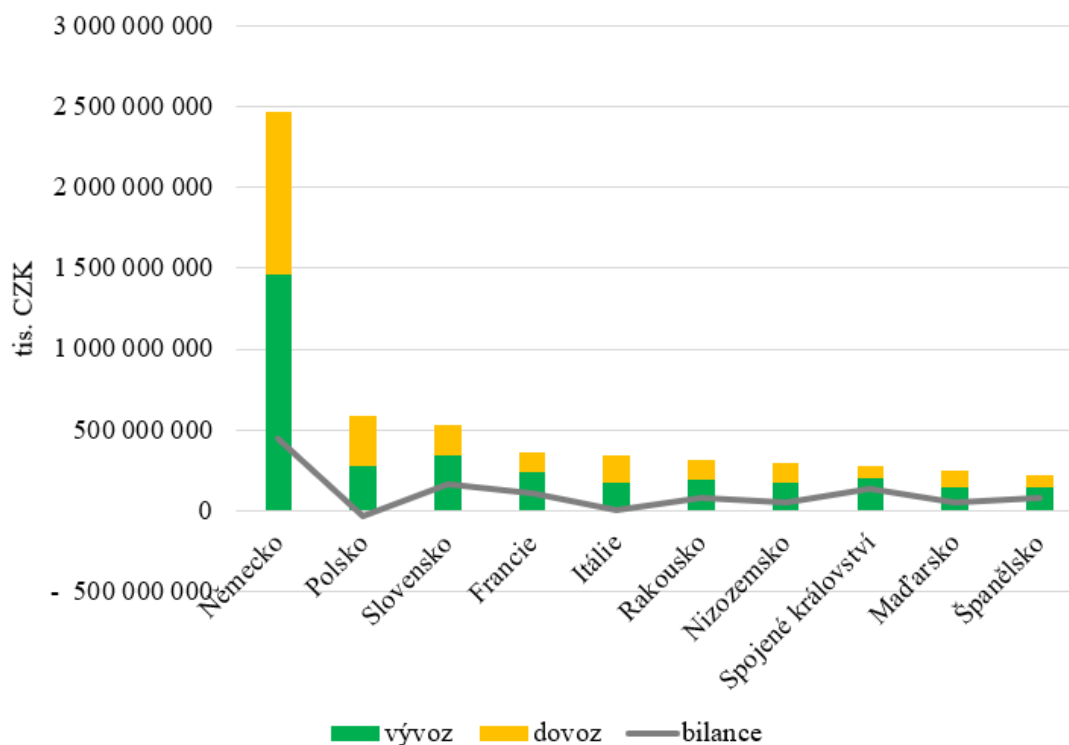
(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Při obchodování ČR se státy Evropské unie celkový vývoz převažoval nad dovozem, a obrat dosáhl hodnoty 6 403 569 mil. Kč. České republice se tak daří díky společné obchodní politice, kterou se snaží v rámci jednotného evropského trhu uplatňovat. Na druhé straně obchodování se státy mimo Evropskou Unii tvořil podíl v roce 2019 na celkovém obratu zahraniční obchodní směny pouze 26 %, a zde naopak převládá dovoz do ČR nad vývozem.

Zahraníční obchod ČR se státy EU

V roce 2019 bylo v Evropské unii 28 členských států. Graf č. 15 představuje 10 členských států, se kterými dosáhla ČR v roce 2019 nejvyššího obratu mezinárodní obchodní směny.

Graf č. 15 ZO ČR s nejobchodovanějšími státy v rámci EU v roce 2019

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Mezi ty nejpodstatnější z nich, patří tyto země:

- Spolková republika Německo
- Polská republika
- Slovenská republika

Právě tyto tři státy v roce 2019 tvořily 56% podíl na celkovém obratu obchodování se státy v rámci Evropské Unie.

Spolková republika Německo

Nejvýznamnějším obchodním partnerem je Spolková republika Německo. Obrat s Německem v roce 2019 dosáhl výše 2 470 176 mil. Kč, což činilo přibližně 44% podíl na celkovém obratu ČR v rámci obchodování se státy EU. Také bilance dosahovala nejvyšších hodnot, konkrétně 445 307 mil Kč. Dovoz z Německa byl 1 012 434 mil. Kč, kdy nejvíce dováženou komoditní třídou byly *Stroje a dopravní prostředky*, z nichž byla podle Českého statistického úřadu dovážena nejvíce kategorie *Silniční vozidla*. Vývoz

z ČR byl 1 457 741 mil. Kč, přičemž nejvíce se vyvážela opět třída *Stroje a dopravní prostředky*, ale tentokrát měla z této třídy největší zastoupení podskupina *Různé výrobky*, která zahrnovala největší část vývozu s podskupinou *Předměty z hmot plastických*.

Polská republika

Polsko je dalším velmi významným obchodním partnerem České republiky. Obrat v roce 2019 dosáhl výše 591 768 mil. Kč s 10% podílem na celkovém obratu. Na rozdíl od Německa, došlo k pasivnímu saldu obchodní bilance s hodnotou -37 615 mil. Kč, jelikož dovoz převažoval nad vývozem. Nejvíce dováženou položkou byla třída *Stroje a dopravní prostředky*, a nejvíce dováženou podskupinou *Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče*. Dovoz z Polska činil 314 692 mil. Kč. Vývoz do Polska byl 277 077 mil. Kč, nejvíce se vyvážela třída *Strojů a dopravních prostředků* s největším zastoupením opět v podskupině *Silniční vozidla*.

Slovenská republika

Třetím významným obchodním partnerem je Slovenská republika. Za rok 2019 byl obrat se Slovenskem 527 831 mil. Kč s 9% podílem na celkovém obratu. Tentokrát bylo saldo aktivní a dosáhlo částky 165 680 mil. Kč. Dovoz ze Slovenska tvořil peněžní hodnotu 181 076 mil. Kč, nejvíce se dovážela třída *Strojů a dopravních prostředků*, kterou tvořila nejvíce podskupina *Silniční vozidla*. Na Slovensko se vyváželo více, bylo dosaženo hodnoty 346 756 mil. Kč, a vývoz byl nejvíce tvořen stejnou skupinou i podskupinou jako dovoz do ČR.

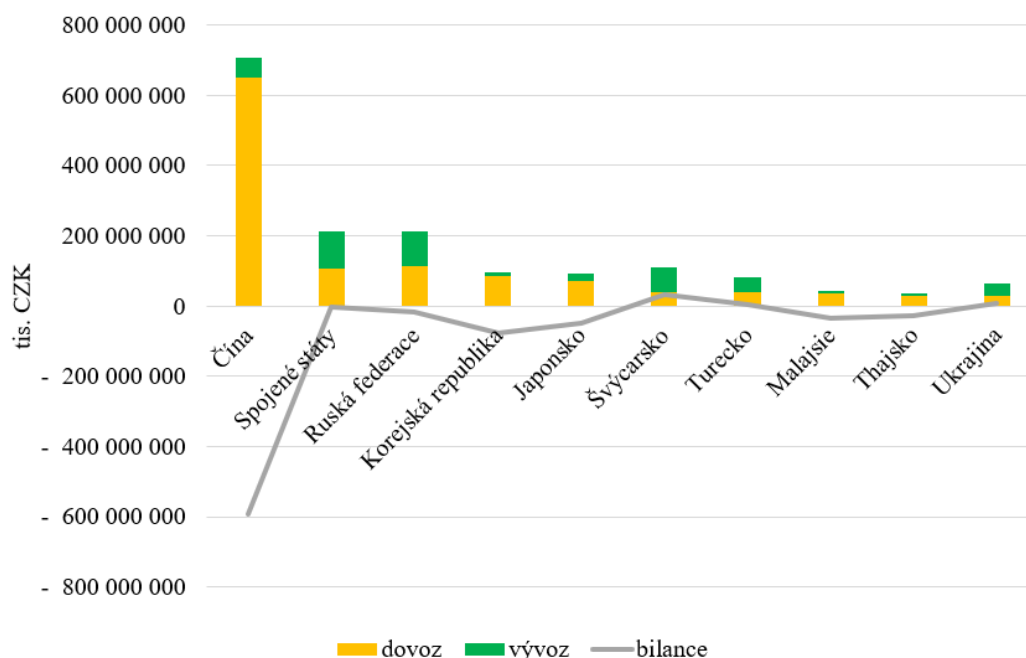
Všechny tři státy měly třídu *Strojů a dopravních prostředků* jako tu nejpodstatnější jak z hlediska vývozu, tak i z hlediska dovozu. Nejčastější podskupinou této třídy byla *Silniční vozidla*, až na výjimku Německa z pohledu vývozu, kdy se stala více dováženou jiná podskupina, a to *Různé výrobky*. Z pohledu dovozu se odlišovalo Polsko podskupinou *Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče*.

Zahraniční obchod ČR se státy mimo EU

Obchodování se státy mimo Evropskou unii je pro ČR taktéž velmi podstatné. Graf č. 16 znázorňuje 10 zemí světa, které nejsou součástí Evropské Unie, a se kterými dosáhla

ČR v roce 2019 nejvyššího obratu mezinárodní obchodní směny v rámci obchodování mimo státy Evropské Unie.

Graf č. 16: ZO ČR s nejobchodovanějšími státy světa mimo EU v roce 2019

(Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ)

Mezi ty nejpodstatnější z nich, patří tyto země:

- Čínská lidová republika
- Spojené státy americké
- Ruská federace

Čínská lidová republika

V roce 2019 byl obrat obchodování s Čínou 706 941 mil. Kč. Mezi obchodovanými státy mimo EU dosáhla Čína podílu 31 % na celkovém obratu, což je značně vyšší než u ostatních států. Naopak saldo obchodní bilance s Čínou bylo pasivní a v rámci obchodování dosáhlo úplně nejnižší hodnoty -593 577 mil. Kč, jelikož dovoz z Číny byl v hodnotě 650 259 mil. Kč a silně převažoval nad vývozem, který byl 56 682 mil. Kč. Dovoz měl největší podíl zastoupení ve zbožové třídě *Strojů a dopravních prostředků*, kterou nejvíce zastupovala *Zařízení pro telekomunikace*. Vývoz do Číny byl nejvíce

orientován na stejnou třídu jako dovoz, ale nejvíce vyváženou podskupinou byla *Elektrická zařízení*.

Spojené státy americké

Se Spojenými státy bylo v roce 2019 dosaženo obratu 214 168 mil. Kč. Tato částka je již podstatně nižší než u Čínské lidové republiky. Dosažený podíl na obratu zaujal 9 %. Bilance se Spojenými státy dosáhla taktéž záporné hodnoty, a to výše -1 245 mil. Kč. Dovoz ze Spojených států byl v hodnotě 107 707 mil. Kč, kdy nejvíce vyváženou třídou byla opět třída *Strojů a dopravních prostředků* s nejvíce vyváženou podskupinou *Elektrických zařízení*. Vývoz 106 462 mil. Kč měl stejnou hlavní vyváženou třídu včetně podskupiny.

Ruská federace

S Ruskou federací dosáhla Česká republika v roce 2019 podobné výše obratu jako tomu je u Spojených států amerických. Obrat s Ruskem činil také zhruba 213 885 mil. Kč a dosažený podíl na obratu byl 9 %. Bilance s Ruskou federací byla pasivní, dosáhla záporné hodnoty s částkou -16 289 mil. Kč. Dovoz byl v hodnotě 115 087 mil. Kč, nejvíce se dovážela zbožová třída *Minerálních paliv a maziv*, z toho nejvíce podskupina *Ropa, ropné výrobky a příbuzné materiály*. Vývoz z České republiky byl 98 798 mil. Kč, kdy se nejvíce vyvážela třída *Strojů a dopravních prostředků*, nejvíce zastoupenou podskupinou byla *Silniční vozidla*.

Při obchodování se státy mimo Evropskou Unii během roku 2019 byly nejvíce dovážené položky u tří nejobchodovanějších států obdobné jako při dovozu se třemi nejobchodovanějšími státy EU, kromě dovozu do Ruské federace, kde byla nejvíce zastoupena komoditní třída *Minerální paliva a maziva*. Co se týká vývozu do těchto šesti států, největší objem byl zastoupen ve stejné komoditní třídě.

4.2 Zahraniční obchod České republiky s Německem

Nejvýznamnějším obchodním partnerem v oblasti mezinárodní směny je Spolková republika Německo. Vztahy mezi těmito dvěma státy byly upevňovány řadami smluv, z toho nejdůležitější smlouvou je dodnes Evropská dohoda dle č. 7/1995 Sb.

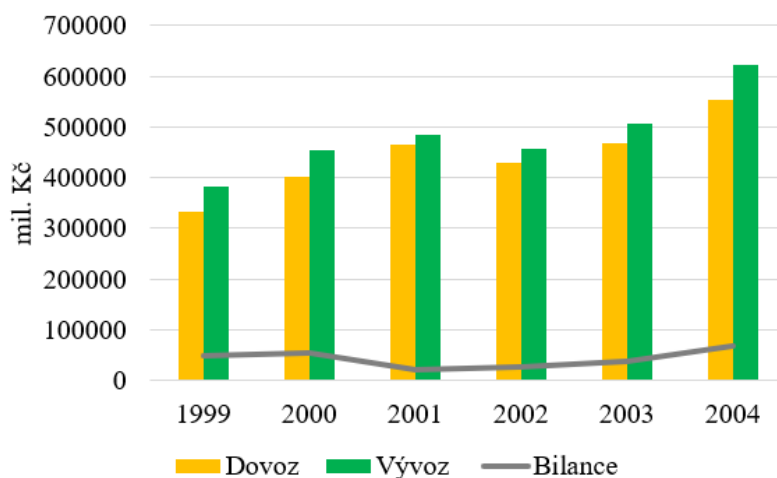
Spolková republika Německo je sousedním státem České republiky s rozlohou 357 023 km². Počet obyvatel v Německu byl k 1. lednu 2020 83,2 milionu. Hospodářství Německa je orientováno především na sektor průmyslu a služeb. Největší zaměření je konkrétně na automobilový průmysl, na strojírenství a na chemický průmysl. Mezi nejvýznamnější automobilky v Německu se řadí Volkswagen, a.g. a BMW, a.g. Vstupem České republiky do Evropské unie došlo ke zrušení cel pro Česko vůči ostatním členským státům včetně Německa, čímž se obchodní podmínky staly výrazně výhodnějšími. Zároveň se naskytly nové obchodní příležitosti pro obchodování s jinými členskými státy unie, se kterými nebylo do té doby možno obchodovat kvůli celním a dopravním omezením. Německo patří mezi státy zakládající Evropské hospodářské hospodářství, ze kterého později vznikla Evropská unie. (Businessinfo.cz, 2019)

4.2.1 Obchodování ČR s Německem před vstupem do EU

Vývoj zahraničního obchodu České republiky s Německem před vstupem do Evropské unie bude pozorován od roku 1999, jelikož od tohoto roku byla příslušná data v aplikaci Českého statistického úřadu k dispozici. Období bude zahrnovat i rok 2004, ve kterém se ČR stala součástí EU, jelikož nebyla členským státem po celý tento rok.

Graf č. 17 prezentuje, že ve zkoumaném období (1999-2004) měl větší podíl vývoz do Německa než dovoz z Německa do ČR, ale rozdíly nebyly nijak výrazné. V roce 1999 byla hodnota vývozu 381 198 mil. Kč a výše dovozu byla 331 889 mil. Kč. Ke konci sledovaného období v roce 2004 byla naměřená hodnota vývozu 623 099 mil. Kč a hodnota dovozu 554 336 mil. Kč. Saldo obchodní bilance bylo po celou dobu poměrně stabilní díky shodnému tempu růstu dovozu a vývozu. Průměrné tempo růstu obchodní bilance bylo 7 %, což znamená, že od roku 1999 do roku 2004 byl průměrný roční růst obchodní bilance 7 %. Přesné hodnoty vývozu, dovozu a bilance zobrazuje Tabulka 20 v příloze.

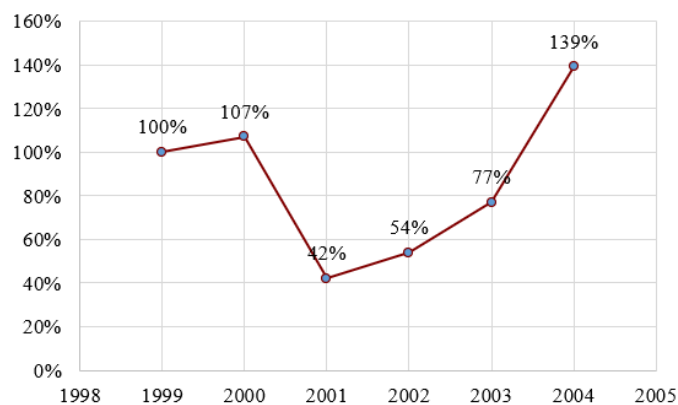
Graf č. 17: ZO mezi ČR a Německem (1999-2004)

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Nyní následuje přehled přírůstků salda obchodní bilance mezi Českou republikou a Německem od roku 1999, který je zobrazen na grafu č. 18 s využitím bazických indexů. Rok 1999 je zde považován jako základní rok a je uveden jako 100 %. Každý následující rok je vyjádřen procentuální hodnotou, jak se saldo obchodní bilance vůči roku 1999 změnilo. Rok 2000 s hodnotou 107 % tedy znamená, že obchodní bilance oproti předchozímu roku vzrostla o 7 %. V roce 2001 došlo oproti roku 1999 k největšímu poklesu, bilance klesla o 58 %. Od roku 2002 již hodnota bilance pouze rostla a v roce 2004 nabyla nejvyšší hodnoty s procentuálním růstem o 39 % oproti roku 1999. Výpočet vývoje salda zachycuje Tabulka 21 v příloze.

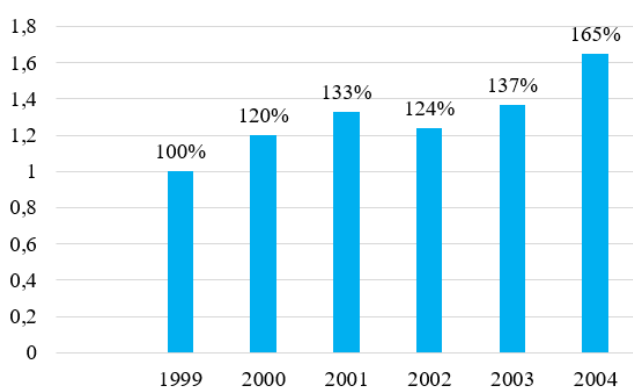
Graf č. 18: Vývoj salda OB mezi ČR a Německem – bazické indexy (1999-2004)

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Následující graf. č 19 zobrazuje, jak se od roku 1999 vyvíjel obrat mezi Českou republikou a Německem. Obrat je součtem hodnot dovozu a vývozu. Pro znázornění byla využita metoda bazických indexů, základnou je opět rok 1999 a každý následující rok vyjadřuje procentuální změnu právě k tomuto roku. Nejmenší rozdíl byl v roce 2000, kdy se obrat zvedl o 20 %. Největší procentuální růst byl zaznamenán v roce 2004 se 65% zvýšením oproti roku 1999. Přesný výpočet včetně meziroční změny obratu zaznamenává Tabulka 22 v příloze.

Graf č. 19: Vývoj obratu ČR s Německem – bazické indexy (1999-2004)

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Nejvyšší obrat ČR s Německem nastal v roce 2004, kdy bylo dosaženo hodnoty 1 177 435 mil. Kč. Naopak nejnižší výše obratu byla hned v prvním sledovaném roce 1999 ve výši 713 087 mil Kč. Průměrné tempo růstu obratu bylo během sledovaného období 11 %. Nejvyšší meziroční růst byl v roce 2004, kdy obrat oproti roku 2003 vzrostl o 21 %, což znamenalo růst o 200 962 mil. Kč. Jediným rokem, kdy došlo k poklesu hodnoty obratu, byl rok 2002. V tom roce poklesl obrat oproti roku 2001 o 6 %, a znamenalo to pokles o 61 324 mil. Kč. Tento pokles obratu byl způsoben tím, že koruna silně posílila vůči Euru, a to mělo na obrat ČR negativní vliv.

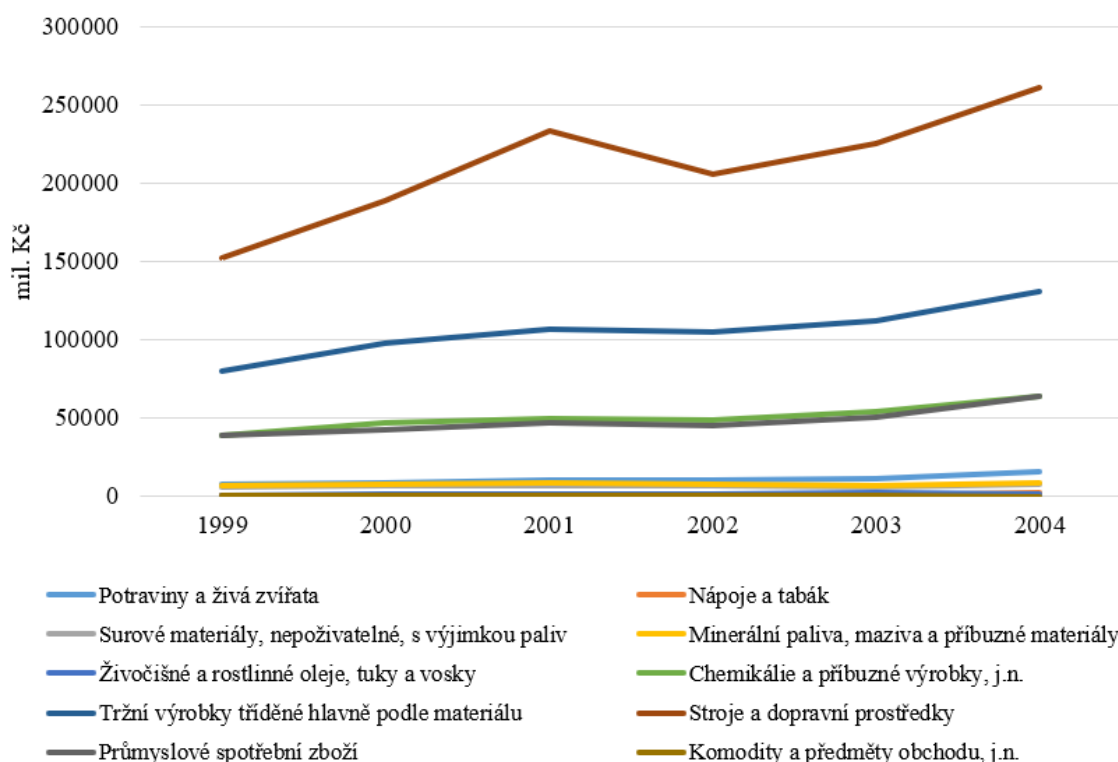
Komoditní struktura z hlediska dovozu mezi ČR a Německem v období 1999-2004

Ve sledovaném období byla nejvýraznější zbožovou skupinou třída 7 (*Stroje a dopravní prostředky*), tato skupina byla do České republiky dovážena nejvíce. Druhou nejvýznamnější dováženou skupinou byla třída 6 (*Tržní výrobky tříděné hlavně podle*

materiálu). Na třetím místě se prolínaly dvě zbožové skupiny. Konkrétně třída 5 (*Chemikálie a příbuzné výrobky*), a třída 8 (*Průmyslové spotřební zboží*)

U ostatních zbožových skupin nebyl zaznamenán výrazný vývoj. Přehled vývoje zbožového zastoupení z hlediska dovozu z Německa do České republiky je graficky znázorněn na následujícím grafu.

Graf č. 20: Vývoj komoditní struktury dovozu z Německa do ČR v letech 1999-2004

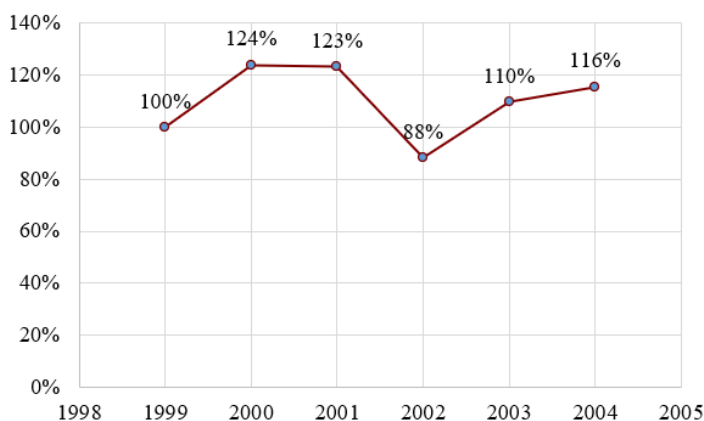
(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Komoditní třída *Stroje a dopravní prostředky* během sledovaného období zaujala na celkovém dovozu z Německa do České republiky průměrný podíl 47,77 %, což bylo výrazně větší zastoupení než u jiných skupin. Třída *Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu* zaujala na celkovém dovozu průměrný podíl s hodnotou 23,9 %. Třída *Chemikálie a příbuzné výrobky*, se během sledovaného období podílela na dovozu v průměru ve výši 11,39 %.

Jelikož skupina *Strojů a dopravních prostředků* je z hlediska dovozu nejvýznamnější, je na následujícím grafu zachyceno tempo růstu s využitím řetězových

indexů právě této skupiny. V každém roce je procentuálně zaznamenáno, jaká změna proběhla v dovozu této třídy oproti předcházejícímu roku. Přesné výpočty jsou v příloze, viz Tabulka 23. K nejvyššímu meziročnímu růstu došlo v roce 2000, když se dovoz zvýšil o 24 %, a meziroční nárůst představoval 36 655 mil. Kč. Meziroční pokles nastal v roce 2002. Pokles byl o 12 % oproti roku 2001 s hodnotou -27 654 mil. Kč. V průměru vzrostl dovoz o 11 % během sledovaného období.

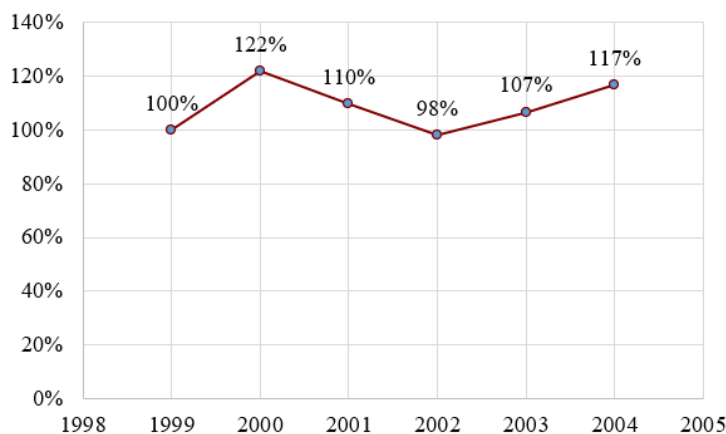
Graf č. 21: Analýza dovozu třídy *Stroje a dopravní prostředky* s využitím řetězových indexů (1999-2004)

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Výpočet indexní analýzy dovozu pomocí řetězových indexů pro *Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu* je k dispozici v příloze viz Tabulka 24, a zobrazen na grafu č. 22. U této třídy během sledovaného období došlo k největšímu meziročnímu růstu také v roce 2000. Dovoz se v tomto roce oproti roku 1999 zvedl o 22 % s peněžní hodnotou 17 526 mil. Kč. K záporné meziroční hodnotě zde došlo také v roce 2002, jako u předchozí třídy výrobků. Procentuální pokles byl o 2 % v peněžním vyjádření -1 881 mil. Kč. Průměrný růst této dovážené třídy byl 10 %.

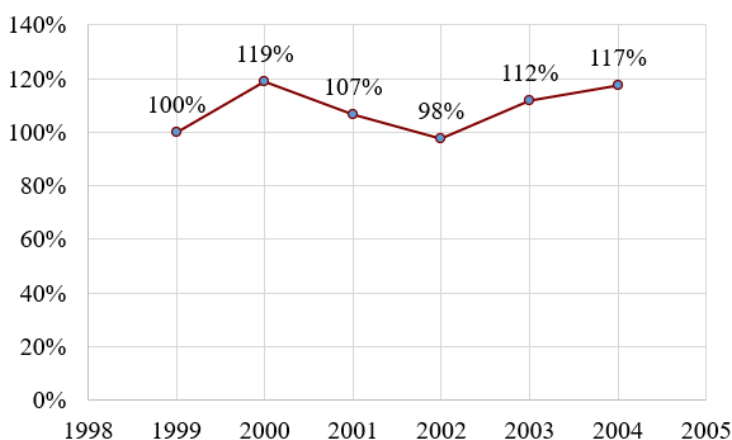
Graf č. 22: Analýza dovozu třídy *Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu* s využitím řetězových indexů (1999-2004)

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Indexní analýza dovážené třídy *Chemikálie a příbuzné výrobky*, je zobrazena na grafu č. 23 a podrobný výpočet obsahuje Tabulka 25 v příloze. Stejně jako u dvou předchozích grafů je i zde vidět nejvyšší meziroční procentuální růst v roce 2000. Nárůst byl oproti roku 1999 o 19 % s hodnotou 7 418 mil. Kč. Pokles o 2 % byl zaznamenán v roce 2002 v hodnotě -1 202 mil. Kč. Průměrné tempo růstu u této dovážené zboží skupiny bylo 10 %.

Graf č. 23: Analýza dovozu třídy *Chemikálie a příbuzné výrobky* s využitím řetězových indexů (1999-2004)

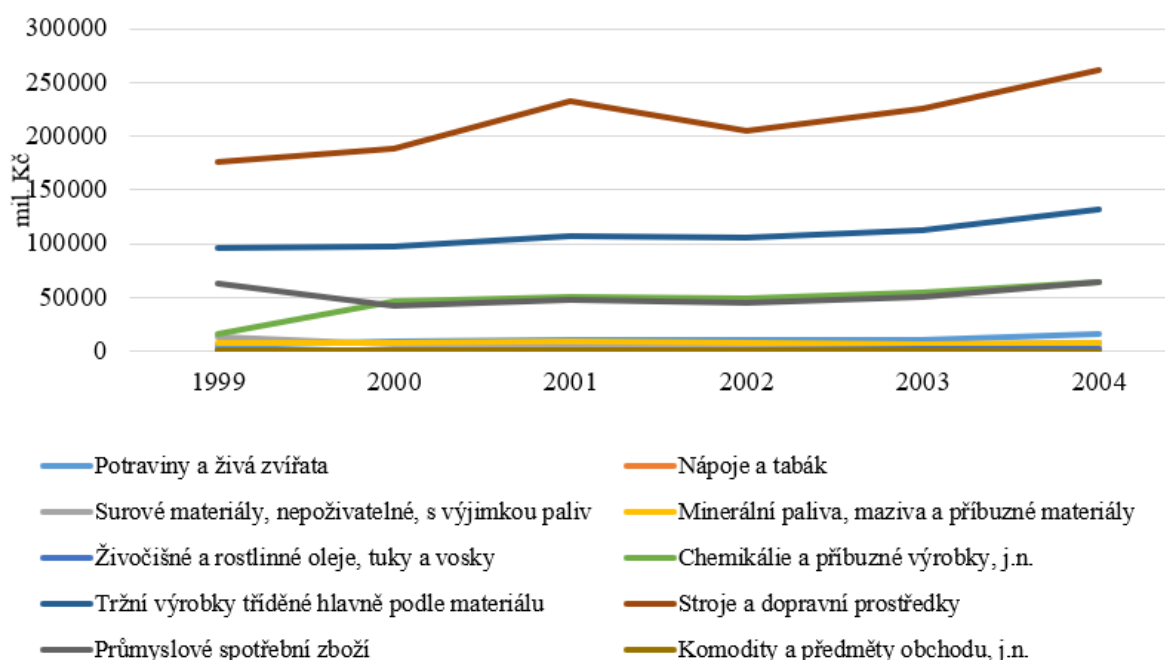

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Komoditní struktura z hlediska vývozu mezi ČR a Německem v období 1999-2004

Komoditní struktura vývozu z České republiky do Spolkové republiky Německo je podobná struktuře dovozu. Nejvyváženější komoditní skupinou je třída *Stroje a dopravní prostředky*. Na druhém místě je komoditní skupina třídy *Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu*. Třída *Chemikálie a příbuzné výrobky* s třídou *Průmyslové spotřební zboží*, se opět prolínají. U vývozu, však na rozdíl od dovozu, měla vyšší zastoupení třída *Průmyslové spotřební zboží*. Ostatní skupiny neměly z hlediska vývozu výrazné zastoupení.

Graf č. 24: Vývoj komoditní struktury vývozu z ČR do Německa v letech 1999-2004

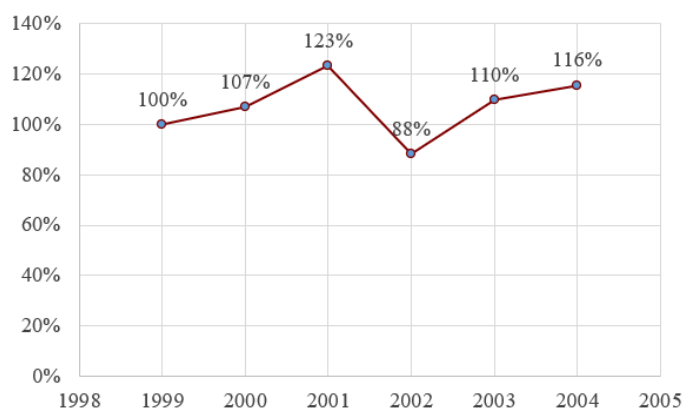
(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Třída *Stroje a dopravní prostředky* zaujala během sledovaného období celkový podíl na vývozu 47,79 %. Třída *Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu* byla na vývozu zastoupena podílem 24,07 %. Třída *Chemikálie a příbuzné výrobky*, byla zastoupena ve výši 11,57 %.

Následující tři grafy zobrazují tempo růstu vypočítané řetězovými indexy vývozu těchto tří nejvíce vyvážených komoditních tříd. Přehledný výpočet k nim je k nalezení v přílohách – viz Tabulka 26, Tabulka 27 a Tabulka 28. Třída *Stroje a dopravní prostředky*

zaznamenala během sledovaného období nejvyšší meziroční nárůst v roce 2001 se zvýšením o 23 % oproti roku 2000, což představovalo zvýšení vývozu o 44 160 mil. Kč. K meziročnímu poklesu došlo během zkoumaného období v roce 2002. Meziroční pokles vývozu byl 12 % s hodnotou -27 654 mil. Kč. Průměrné tempo růstu vývozu této komoditní třídy bylo 8 %.

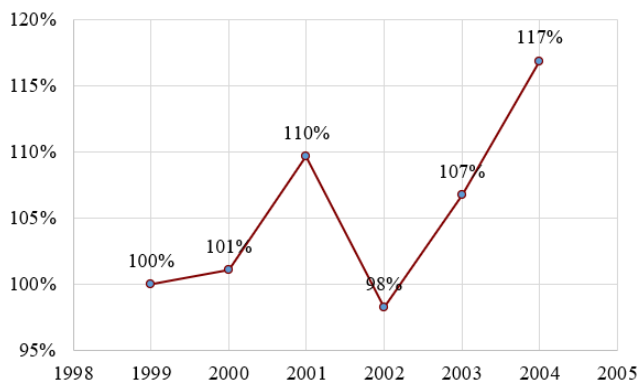
Graf č. 25: Analýza vývozu třídy *Stroje a dopravní prostředky* s využitím řetězových indexů (1999-2004)

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tempo růstu vývozu u třídy *Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu* zaznamenalo největší meziroční nárůst v roce 2004. Procentuální změna oproti předchozímu roku byla 17 % v hodnotě 18 970 mil. Kč. Jediný meziroční pokles byl zaznamenán v roce 2002, pokles byl o 2 %, což bylo v peněžním vyjádření -1 881 mil. Kč. Průměrně rostl vývoz během sledovaného období o 6 %.

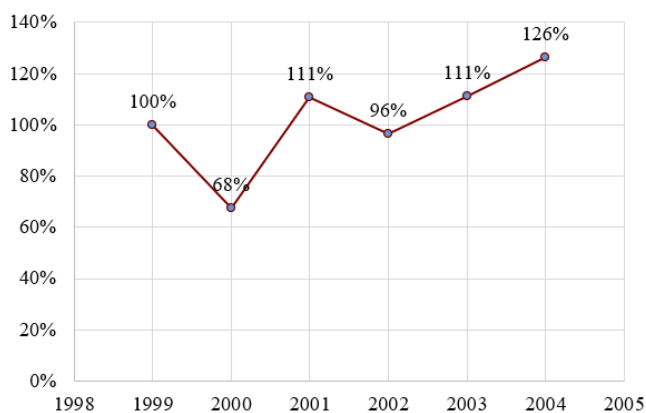
Graf č. 26: Analýza vývozu třídy *Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu* s využitím řetězových indexů (1999-2004)

(Zdroj: vlatní zpracování dle ČSÚ)

Třetí nejvýznamnější vývozní komoditní třídou je *Průmyslové spotřební zboží*, nejvyšší meziroční tempo růstu zaznamenala v roce 2004. V tomto roce vzrostl vývoz o 26 %, tedy o 13 353 mil. Kč oproti roku 2003. Záporné tempo růstu bylo u této zbožové skupiny zaznamenáno dvakrát. Nejprve v roce 2000 s poklesem oproti roku 1999 o 32 % s peněžní hodnotou -20 387 mil. Kč. Podruhé proběhl meziroční pokles vyvážené skupiny v roce 2002. V tomto roce poklesl vývoz o 4 % v hodnotě -1 651 mil. Kč. Průměrné tempo růstu vývozu této komoditní třídy bylo pouze 0,4 % během sledovaného období. Vývoz této komoditní třídy tedy celkově neroste, spíše stagnuje.

Graf č. 27: Analýza vývozu třídy *Průmyslové spotřební zboží* s využitím řetězových indexů (1999-2004)

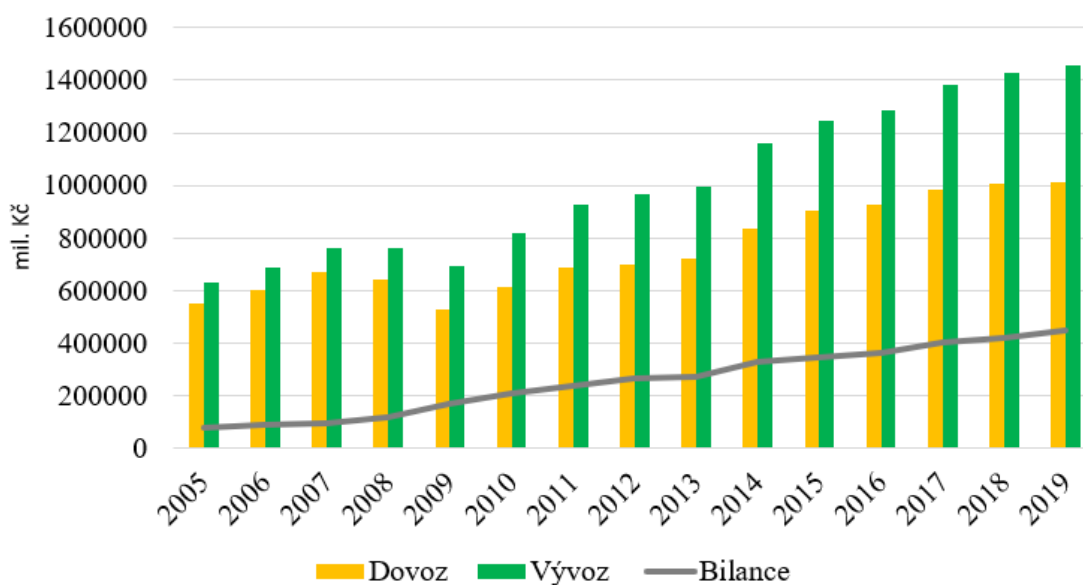

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

4.2.2 Obchodování ČR s Německem po vstupu do EU

Zkoumaným obdobím bude časový úsek v letech 2005-2019. Období tedy začíná rokem, kdy ČR byla již členským státem EU od počátku roku. Vývoj zahraničního obchodování České republiky s Německem po jejím vstupu do Evropské unie je graficky znázorněn na grafu č. 28. Ve zkoumaném období v každém roce převažoval vývoz nad dovozem, což znamená, že obchodní bilance byla po celou dobu aktivní. V roce 2005 byla hodnota dovozu do České republiky z Německa 550 495 mil Kč a hodnota vývozu do Německa 628 530 mil. Kč. V roce 2019 se hodnota dovozu vyšplhala dokonce na 1 012 434 mil. Kč, hodnota vývozu byla v hodnotě 1 457 741 mil. Kč. Saldo obchodní bilance mělo pouze rostoucí tendenci, průměrné tempo růstu obchodní bilance bylo 13 %. Přesné hodnoty dovozu, vývozu a bilance zachycuje Tabulka 29 v příloze.

Graf č. 28: Vývoj ZO mezi ČR a Německem (2005-2019)

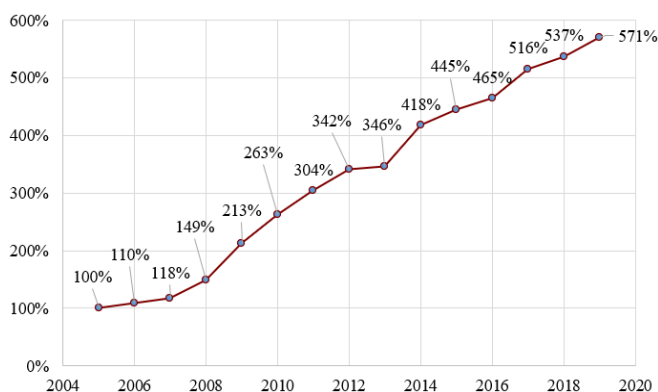

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Na grafu č. 29 je přehled přírůstků salda obchodní bilance mezi Českou republikou a Německem od roku 2005, který je považován za základní rok, a k němuž se váže procentuální hodnota každého následujícího roku, a říká, jak se saldo obchodní bilance vůči roku 2005 vyvíjela. Obchodní bilance byla celou dobu rostoucí, což je pro Českou republiku pozitivní, a znamená to, že hodnoty vývozu převyšují nad dovozem. Největší rozdíl oproti roku 2005 byl tedy v roce 2019, kdy se hodnota obchodní bilance zvýšila

o 471 %. Hodnota obchodní bilance v roce 2005 byla 78 034 mil. Kč a v roce 2019 445 307 mil. Kč. Výpočet bazických indexů obsahuje Tabulka 30.

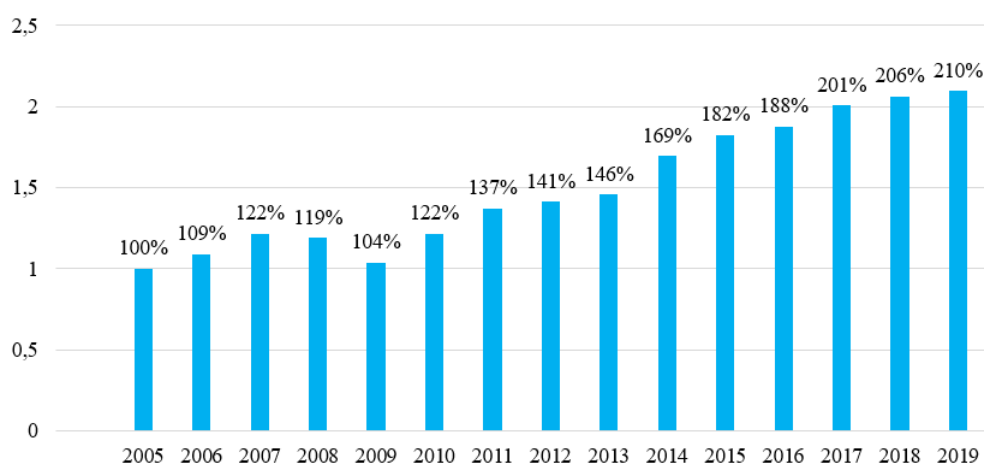
Graf č. 29: Vývoj salda OB mezi ČR a Německem – bazické indexy (2005-2019)

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Obrat mezi Českou republikou a Německem od roku 2005 je vyjádřen v následujícím grafu č. 30 pomocí bazických indexů. Základním rokem je tedy rok 2005 a každý rok, který následuje, vyjadřuje, jaká byla vůči tomuto roku procentuální změna. Nejmenší nárůst obratu oproti roku 2005 proběhl v roce 2009 s nárůstem pouze o 4 %. Největší nárůst proběhl v roce 2019, kdy obrat oproti roku 2005 narostl o 110 %. Podrobné údaje týkající se obratu jsou k dispozici v příloze viz Tabulka 31.

Graf č. 30: Vývoj obratu ČR s Německem – bazické indexy (2005-2019)

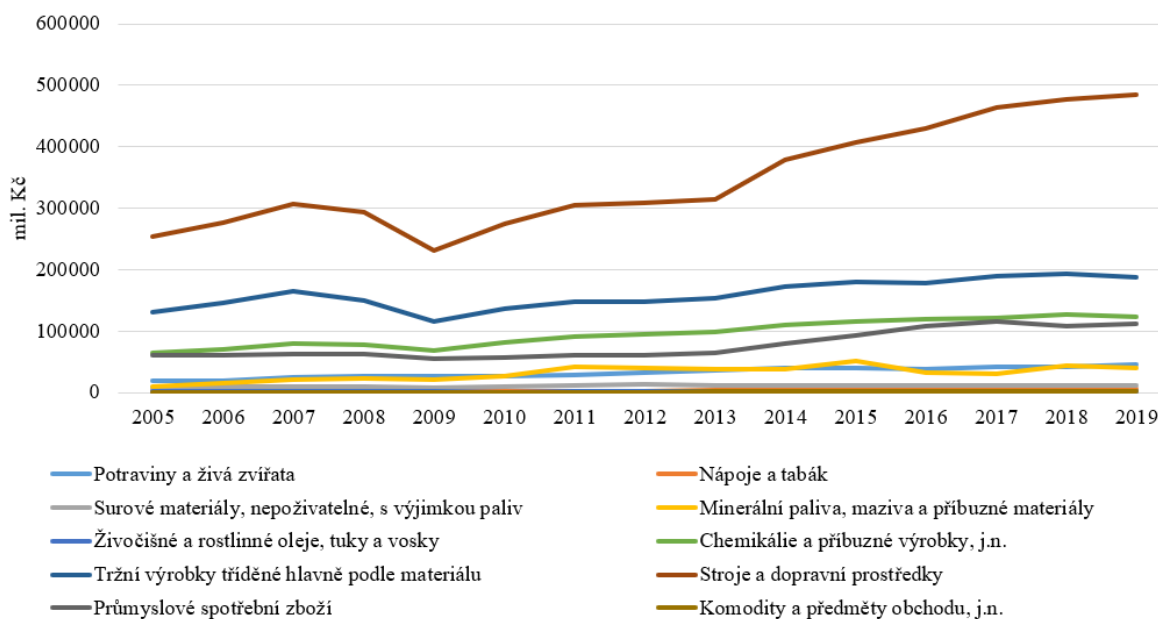
(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Nejvyšší obrat byl v roce 2019 v hodnotě 2 470 176 mil. Kč. Naopak nejnižší obrat mezi Českou republikou a Německem byl v roce 2005 ve výši 1 179 025 mil. Kč. Obrat v roce 2019 byl tedy 2,1x větší než v prvním roce sledovaného období. Průměrně rostl obrat ve sledovaném období o 5 %. Největší rozdíl v meziročním srovnání byl mezi lety 2009 a 2010. V roce 2010 narostl obrat o 17 %, což bylo o 209 811 mil. Kč více než v roce 2009. Meziroční pokles pod 100 % nastal ve dvou letech 2008 a 2009, což bylo zapříčiněno světovou ekonomickou krizí. V roce 2008 byl pokles oproti roku 2007 o 2 %, což představovalo meziroční úbytek ve výši 29 536 mil. Kč. V roce 2009 nastal další pokles, a to o 13 % oproti roku 2008, což v peněžním vyjádření znamenalo pokles obratu o 179 858 mil. Kč.

Komoditní struktura z hlediska dovozu mezi ČR a Německem v období 2005-2019

Nejdováženější komoditní skupinou z Německa do České republiky byla v období let 2005-2019 třída **7** (*Stroje a dopravní prostředky*), ta na celkovém dovozu zaujala průměrný podíl 45,70 %. Druhou velmi dováženou skupinou byla třída **6** (*Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu*), s průměrným podílem 21,02 % na dovozu. Třetí nejvíce dováženou byla třída **5** (*Chemikálie a příbuzné výrobky*) s průměrným podílem 12,66 %. Třída **8** (*Průmyslové spotřební zboží*) měla procentní zastoupení ve výši 10,17 %. Ostatní zbožové třídy měly průměrný podíl zastoupení na dovozu pod 10 %.

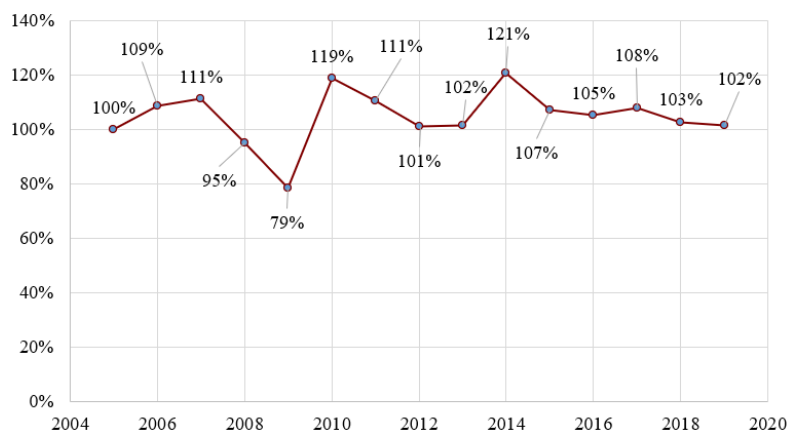
Graf č. 31: Vývoj komoditní struktury dovozu z Německa do ČR v letech 2005-2019

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Následující tři grafy zaznamenávají tempo růstu z hlediska dovozu u třech nejdováženějších komoditních tříd. Přesné výpočty obsahují: Tabulka 32, Tabulka 33 a Tabulka 34 v příloze. Na následujícím grafu č. 32 je znázorněno tempo růstu nejvýznamnější třídy *Stroje a dopravní prostředky*. Graf ukazuje procentuální vývoj v každém roce oproti roku předchozímu. Nejvyšší meziroční nárůst byl u této třídy v roce 2014. Dovoz se oproti roku 2013 zvedl o 21 %, což činilo meziroční nárůst dovozu o 66 069 mil. Kč. Do záporných čísel se dovoz dostal během sledovaných let dvakrát. Poprvé to bylo roku 2008, meziroční pokles byl o 5 % v hodnotě -14 378 mil. Kč. Podruhé pokles nastal hned v následujícím roce 2009, kdy se dovoz oproti roku 2008 snížil o 21 % s hodnotou -62 597 mil. Kč. Průměrný růst dovozu této třídy byl 5 %.

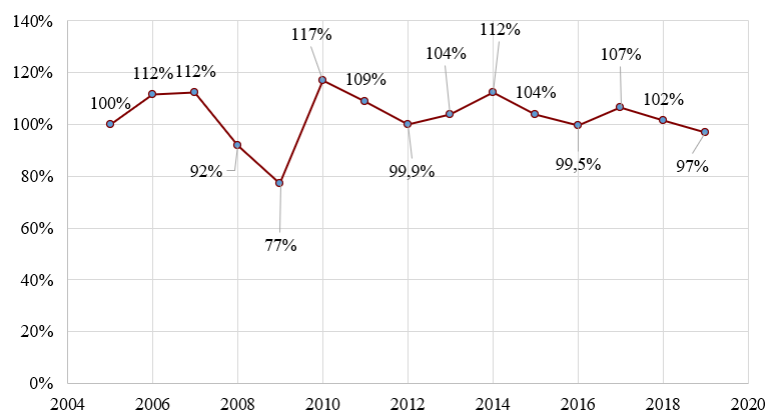
Graf č. 32: Analýza dovozu třídy *Stroje a dopravní prostředky* s využitím řetězových indexů (2005-2019)

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Dovoz třídy *Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu*, dosáhl nejvyšších hodnot v meziročním srovnání v roce 2010, kdy nárůst oproti roku 2009 byl 17 % s peněžní hodnotou 19 581 mil. Kč. K procentuálnímu poklesu meziroční hodnoty došlo čtyřikrát. Nejvýraznější pokles byl 23 % s hodnotou -34 162 mil. Kč v roce 2009. Průměrný nárůst dovozu byl 3 %.

Graf č. 33: Analýza dovozu třídy 6 – Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu (2005-2019)

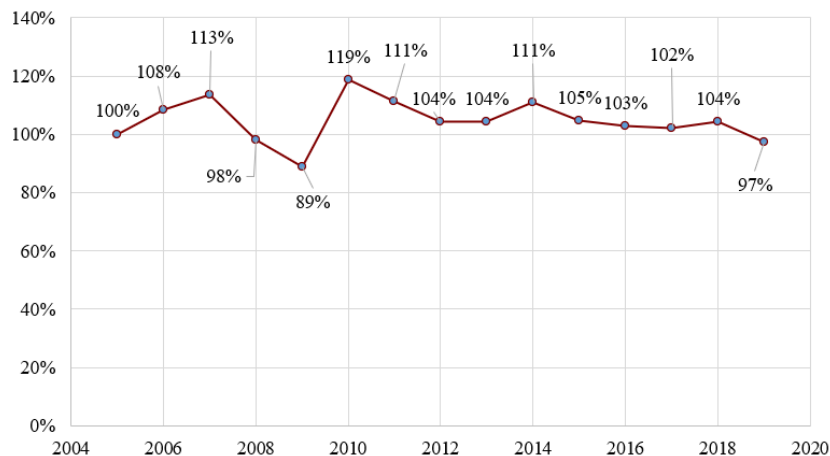

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Ve třetí nejdováženější třídě *Chemikálie a příbuzné výrobky* nastal nejvyšší meziroční nárůst 19 % v roce 2010 v hodnotě 12 824 mil. Kč. Do záporných hodnot se

dovoz dostal třikrát. Nejvýraznější nastal v roce 2009 se snížením o 11 % oproti roku 2008, v hodnotě -8 558 mil. Kč. Průměrně rostl dovoz 5 %.

Graf č. 34: Analýza dovozu třídy *Chemikálie a příbuzné výrobky* s využitím řetězových indexů (2005-2019)

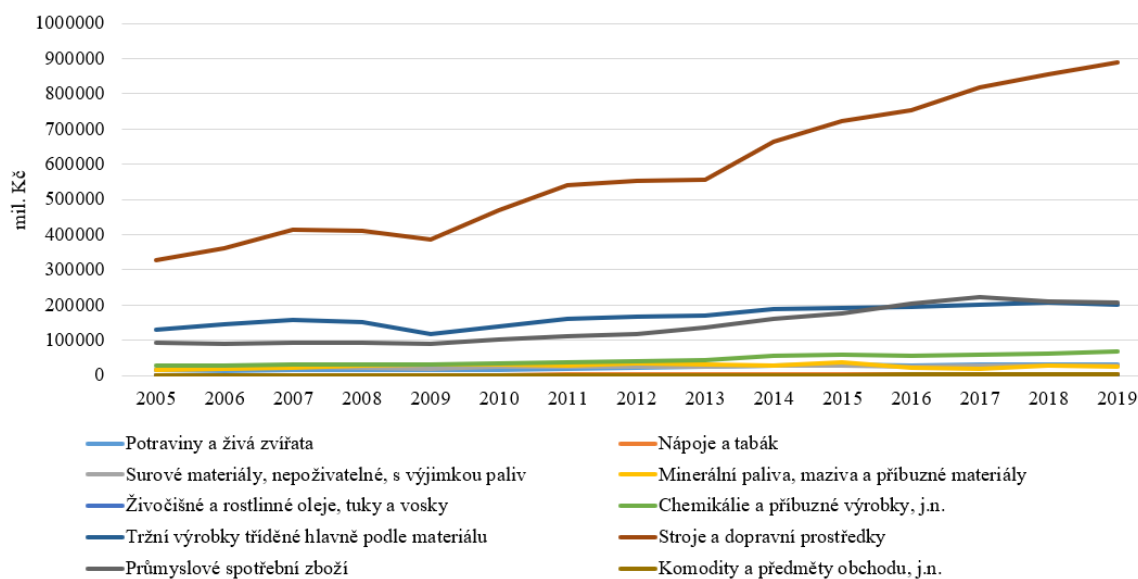

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Komoditní struktura z hlediska vývozu mezi ČR a Německem v období 2005-2019

Vývoz z hlediska komoditní struktury zastupuje největším podílem opět třída *Stroje a dopravní prostředky* s průměrným zastoupením 57,4 % (což je doposud největší podíl z hlediska dovozu i vývozu). Pro Českou republikou je tato komoditní struktura klíčová. Druhou nejvyváženější skupinou byla třída *Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu* s průměrným podílem 16,64 % na vývozu. Na třetím místě byla třída *Průmyslové spotřební zboží* s průměrným podílem 13,85 %. Ostatní vyvážené skupiny měly na vývozu ve sledovaném období výrazně nižší zastoupení (pod 10 %.) Následující graf zachycuje vývoj deseti komoditních tříd v jednotlivých letech od roku 2005 v milionech korun.

Graf č. 35: Vývoj komoditní struktury vývozu z ČR do Německa v letech 2005-2019

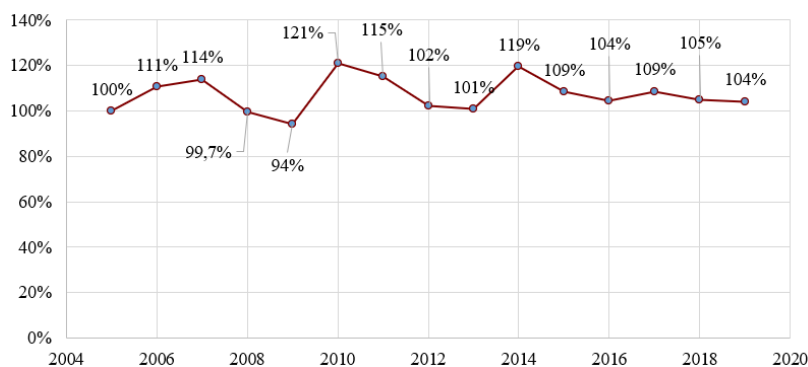

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Následující tři grafy ukazují tempo růstu třech nejzastoupenějších komoditních tříd z hlediska vvozu z České republiky do Německa. Přesné výpočty k nim obsahuje Tabulka 35, Tabulka 36 a Tabulka 37 v příloze.

Skupina - *Stroje a dopravní prostředky* měla nejvyšší nárůst v roce 2010 ve výši 21 % oproti roku 2009, v hodnotě 81 348 mil. Kč. Pokles vývozu nastal během tohoto období dvakrát – v roce 2008 a 2009. V roce 2009 byl pokles o 6 % v hodnotě -24 670 mil. Kč. Průmerné tempo růstu vývozu této třídy bylo 7 %

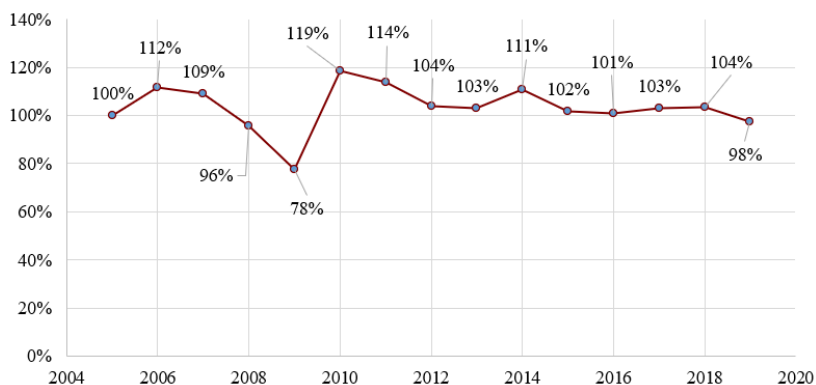
Graf č. 36: Analýza vývozu třídy *Stroje a dopravní prostředky* s využitím řetězových indexů (2005-2019)

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Nejvyšší procentuální nárůst vývozu u této zbožové třídy byl 19 % v meziročním srovnání roku 2009 a 2010. Hodnota, o kterou se vývoz zvedl byla 22 075 mil. Kč. Záporný meziroční růst se vyskytl třikrát. Nejvyšší propad byl 22 % mezi lety 2008 a 2009 s hodnotou -33 979 mil. Kč. Průměrně rostl vývoz o 3 %.

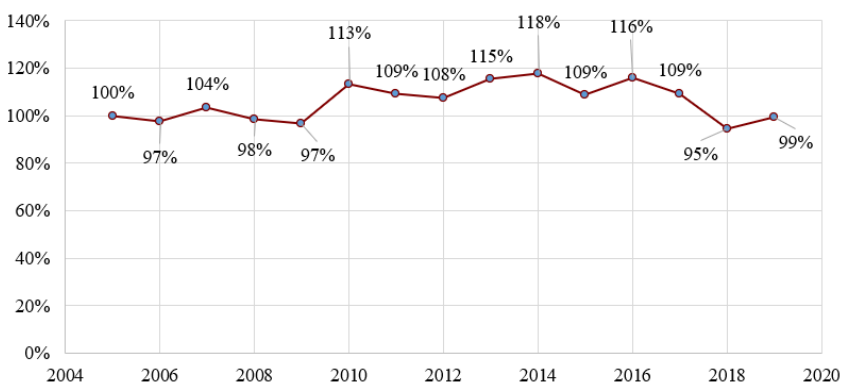
Graf č. 37: Analýza vývozu třídy *Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu* s využitím řetězových indexů (2005-2019)

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Vývoz třídy *Průmyslového spotřebního zboží* zaznamenal nejvyšší meziroční nárůst o 18 % v roce 2014 s peněžní hodnotou 24 125 mil. Kč. Tato třída dosáhla záporné hodnoty ve zkoumaném období dokonce pětkrát. Nejvíce se vývoz snížil v roce 2018 oproti roku 2017 o 5 % s hodnotou -12 092 mil. Kč. Průměrný růst vývozu byl 6 %.

Graf č. 38: Analýza vývozu třídy *Průmyslové spotřební zboží* s využitím řetězových indexů (2005-2019)

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

4.2.3 ZO ČR s Německem v porovnání s celkovým ZO

Spolková republika Německo je pro Českou republiku nejdůležitějším obchodním partnerem z hlediska vývozu i dovozu. V celkovém obratu zahraničního obchodu České republiky, během sledovaného období za posledních dvacet let (1999-2019), mělo Německo průměrný podíl 30 %.

Tabulka 7: Podíl obratu ČR s Německem na celkovém obratu ČR (období 1999-2019)

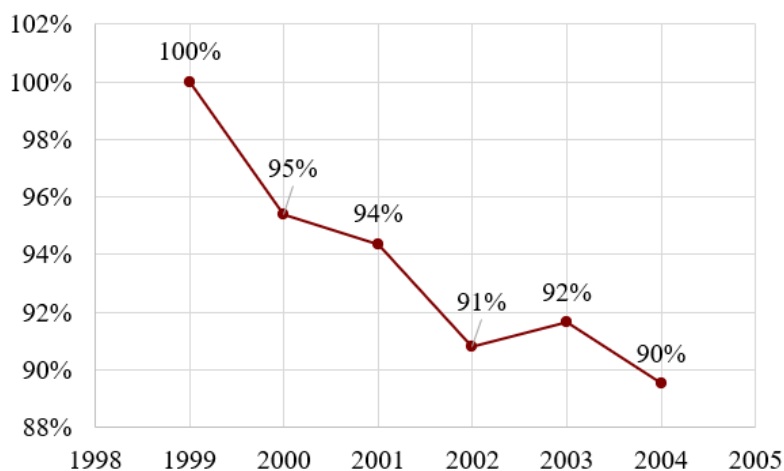
období 1999-2019	hodnota (mil. Kč)	podíl na celkovém obratu
celkový obrat ČR	74 628 047	70 %
obrat ČR s Německem	32 138 090	30 %
celkový obrat ČR	106 766 138	100 %

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Nyní bude zahraniční obchod ČR s Německem k porovnání vzhledem k ostatním státům světa opět rozdělen na období před vstupem ČR do Evropské unie (1999-2004) a na období po vstupu ČR do unie (2005–2019).

Obrat, který byl vytvořen mezinárodním obchodováním ČR s Německem je součtem dovozu a vývozu mezi těmito dvěma státy. Graf č. 39 ukazuje přehled obratu s Německem za období 1999-2004, jak se obrat od roku 1999 vyvíjel. Vývoj je znázorněn pomocí bazických indexů a každý rok vyobrazuje procentuální změnu vůči roku 1999. V samotném roce 1999 byl podíl obratu s Německem na celkovém obratu 38 %. V letech následujících již nebylo dosaženo takto vysokého podílu, tudíž má křivka klesající tvar. Oproti roku 1999 byl největší rozdíl v roce 2004 s poklesem o 10 %, a s podílem na celkovém obratu 34 %. Tento rozdíl ovšem není příliš vysoký, je možné tedy říct, že procentuální hodnota byla během tohoto období celkem stabilní. Přesný výpočet ukazuje Tabulka 38 v příloze.

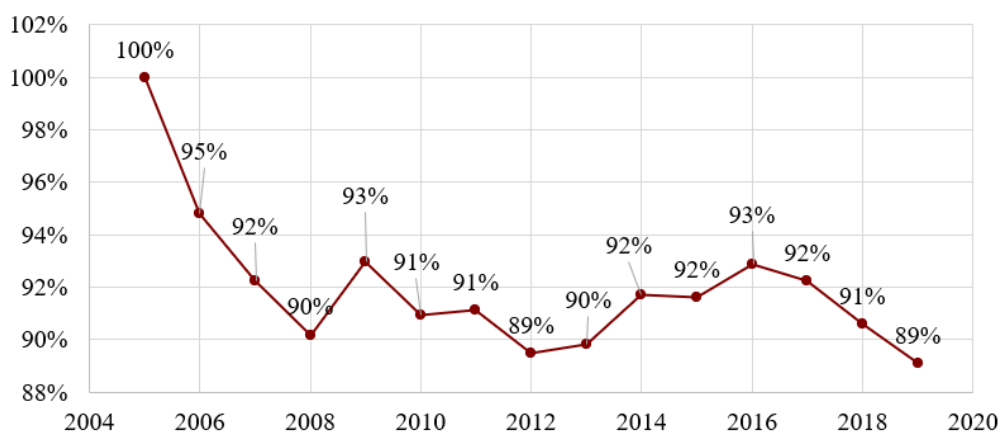
Graf č. 39: Podíl obrátu ČR s Německem na celkovém obrátu (1999-2004) bazické indexy

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Další graf představuje vývoj zastoupení obrátu s Německem vůči celkovému obrátu v období po vstupu do Evropské unie (2005-2019). Určující bází je rok 2005, ve kterém byl podíl na celkovém obrátu 32 %. V průběhu celého období nenastalo vyšší procentuální zastoupení než právě v roce 2005. Největší rozdíl s poklesem o 11 % oproti roku 2005 a současně s podílem na celkovém obrátu 28 % vznikl v roce 2019. Přesný výpočet zachycuje Tabulka 39 v příloze.

Graf č. 40: Podíl obrátu ČR s Německem na celkovém obrátu (2005-2019) bazické indexy

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Nyní bude znázorněno, jak si Německo vedlo na celkovém podílu zahraničního obchodu pro Českou republiku z hlediska samotného dovozu a vývozu. Dva následující grafy ukazují podíl dovozu a podíl vývozu České republiky s Německem vůči celkovému obchodu s ostatními zeměmi v období před vstupem do Evropské unie (1999-2004).

Tabulka 8: Vývoz z ČR do Německa vůči ostatním státům (1999-2004)

Období před vstupem do EU (1999-2004)	Hodnota (mil. Kč)	Podíl zastoupení na celkovém vývozu
Vývoz do Německa	2 906 984	38 %
Vývoz do ostatních států	4 739 391	62 %
Celkový vývoz z ČR	7 646 375	100 %

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Na celkovém vývozu z České republiky do roku 2004 byl podíl vývozu do Německa 38 %. Dovoz z Německa do České republiky od roku 1999 do roku 2005 zastal podíl 33 % na celkovém dovozu.

Tabulka 9: Dovoz do ČR z Německa vůči ostatním státům (1999-2004)

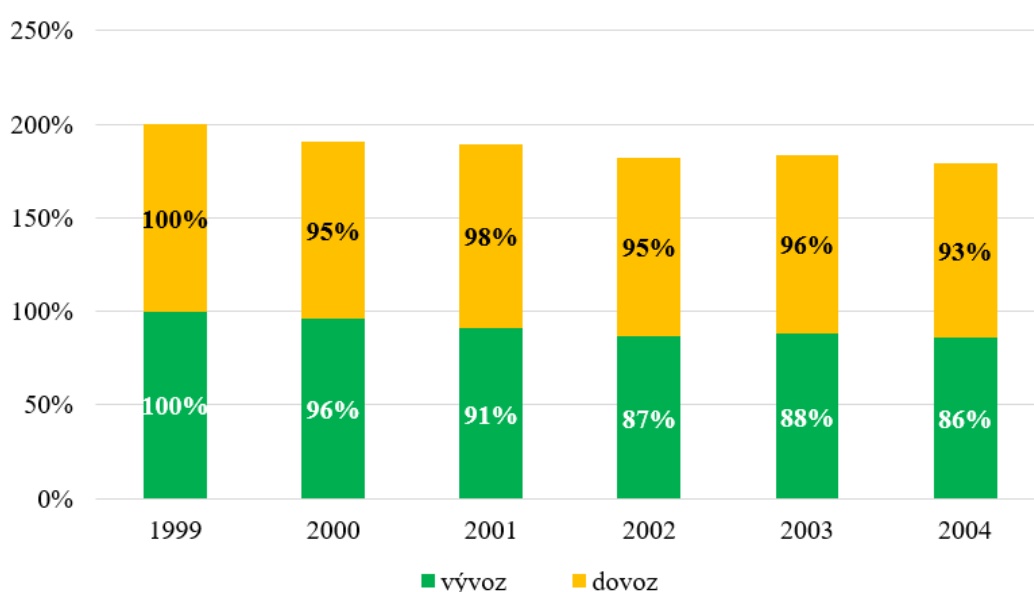
Období před vstupem do EU (1999-2004)	Hodnota (mil. Kč)	Podíl zastoupení na celkovém vývozu
Dovoz z Německa	2 650 622	33 %
Dovoz z ostatních států	5 465 524	67 %
celkový dovoz do ČR	8 116 146	100 %

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Vývoj dovozu a vývozu je podrobněji ukázán na grafu č. 41. Vývoj byl vypočítán bazickými indexy, které jsou k dispozici v příloze, viz Tabulka 40. Rok 1999 je zde základem, od kterého jsou následující roky procentuálně vyjádřeny, a je uveden jako 100 %. V roce 1999 byla hodnota vývozu do Německa 381 198 mil. Kč, což bylo 42 % z celkového vývozu z České republiky. Hodnota dovozu z Německa v roce 1999 byla 331 889 mil. Kč s podílem na celkovém dovozu 34 %. Během sledovaného období neproběhl procentuální nárůst od roku 1999 vůči celkovému podílu z hlediska vývozu ani

dovozu. Největší pokles oproti roku 1999 se naskytl v roce 2004, kdy se vývoz do Německa snížil oproti roku 1999 o 14 %, a celkově zaujalo Německo z hlediska vývozu 36 % vůči ostatním státům. Ze strany dovozu došlo k nejvyššímu poklesu oproti roku 1999 taktéž v roce 2004, kdy se dovoz procentuálně snížil o 7 % a celkové zastoupení dovozu z Německa vůči dovozu z jiných zemí bylo 32 %. V roce 2004 byla výše vývozu do Německa 623 099 mil. Kč a hodnota dovozu 554 336 mil. Kč.

Graf č. 41: Podíl vývozu a dovozu mezi ČR a Německem vzhledem k celkovému vývozu a dovozu ČR (1999-2005) bazické indexy

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Postavení Německa na celkovém podílu z hlediska dovozu a vývozu po vstupu ČR do Evropské unie (v období 2005-2019) zachycuje tabulka níže.

Tabulka 10: Vývoz z ČR do Německa vůči ostatním státům (2005-2019)

Období po vstupu do EU (2005-2019)	Hodnota (mil. Kč)	Podíl zastoupení na celkovém vývozu
Vývoz do Německa	15 200 544	32 %
Vývoz do ostatních států	32 277 498	68 %
celkový vývoz ČR	47 478 042	100 %

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Na celkovém vývozu z České republiky od roku 2005 do roku 2019 byl podíl vývozu do Německa 32 %. Dovoz z Německa do České republiky měl na celkovém dovozu zastoupení 26 %.

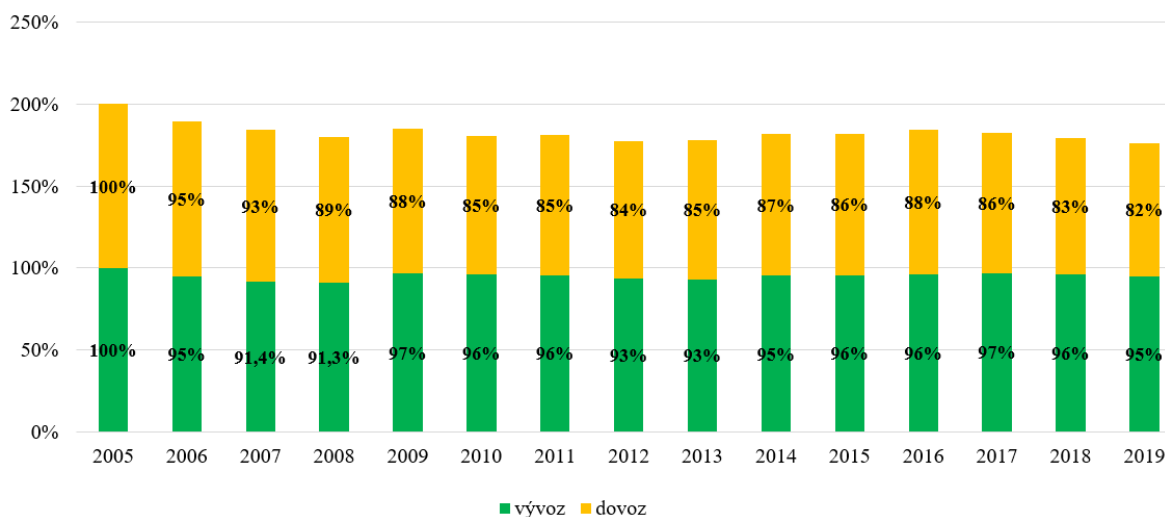
Tabulka 11: Dovoz do ČR z Německa vůči ostatním státům (2005-2019)

Období po vstupu do EU (2005-2019)	Hodnota (mil. Kč)	Podíl zastoupení na celkovém vývozu
Dovoz z Německa	11 379 940	26 %
Dovoz z ostatních států	32 145 635	74 %
celkový dovoz do ČR	43 525 575	100 %

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Graf č. 42 zobrazuje, jak se vyvíjel podíl vývozu a dovozu České republiky s Německem vzhledem k celkovému vývozu a dovozu České republiky po vstupu do Evropské unie. Výpočty procentuálních změn byly provedeny pomocí bazických indexů, které obsahuje Tabulka 41 a Tabulka 42 v příloze. Rok 2005 je stanoven jako báze a každý následující rok je procentuálním vyjádřením právě vůči roku 2005.

Graf č. 42: Podíl vývozu a dovozu mezi ČR a Německem vzhledem k celkovému vývozu a dovozu ČR (2005-2019) bazické indexy

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

V roce 2005 byl podíl vývozu do Německa vůči ostatním státům 34 %, jehož hodnota byla ve výši 628 530 mil. Kč. Hodnota vývozu do Německa byla od tohoto roku stále vyšší, přesto 34% podíl vývozu do Německa vůči ostatním zemím nebyl překonán. Jedná se o pozitivní trend snižování podílu vývozu vůči Německu, díky čemuž se snižuje závislost naší ekonomiky na vývoji v Německu. Největší procentuální pokles vývozu oproti roku 2005 byl o 8,7 % v roce 2008, podíl na celkovém vývozu klesl na 31 %. Dovoz z Německa byl v roce 2005 vůči celkovému dovozu 30 % v hodnotě 550 495 mil. Kč. Ani z hlediska dovozu nebyla překonána procentuální výše zastoupení dovozu z Německa oproti roku 2005. Největší pokles vůči tomuto roku byl o 18 % v roce 2019 s celkovým podílem na dovozu 25 %.

Při shrnutí, jak se obchodování mezi ČR a Německem ve dvou sledovaných obdobích rozvíjelo, je viditelné, že vývoz z ČR (v období 1999-2004) dosahoval nižších hodnot než v období po vstupu do EU. Celkově byl trend vývozu pro ČR pro jednotlivé roky rostoucí. Avšak průměrné tempo růstu vývozu během sledovaného období 1999-2004 bylo 10 % a průměrné tempo růstu v období (2005-2019) bylo tempo růstu 6 %. To znamená, že v období, než se ČR stala součástí EU, byl průměrný procentuální roční nárůst vývozu vyšší. Průměrné tempo růstu se s postupem času snižuje, i přestože objem vývozu dosahuje stále vyšších hodnot. V roce 2019 byla dokonce překročena hranice jednoho bilionu korun, a to jak z hlediska vývozu, tak i dovozu. Celkově v období před vstupem republiky do EU zastupoval vývoz z ČR procentuální podíl vůči ostatním zemím 38 %. V období po vstupu do EU byl průměrně zastoupen vývoz s Německem v rámci celkového mezinárodního vývozu ve výši 32 %, tedy o 6 % menší.

Dovoz z Německa se měnil obdobně jako vývoz, tedy průměrné tempo růstu v období (1999-2004) ve výši 11 % se v období po vstupu do EU (2005-2019) snížilo na 4 %. V rámci celosvětového obchodování měl dovoz do ČR z Německa v prvním sledovaném období zastoupení 33 %. Ve druhém sledovaném období bylo dovážení z Německa celkově zastoupeno z 26 %. Průměrný podíl zastoupení tedy v druhém období poklesl o 7 %. Po vstupu České republiky do EU tedy dovoz ze Spolkové republiky Německo poklesl o jedno procento více než činil pokles podílu vývozu ve stejném období.

4.2.4 Prognóza vývoje dovozu a vývozu mezi ČR a Německem

Tato kapitola se zabývá budoucím vývojem vývozu a dovozu mezi Českou republikou a republikou Německo pro dvě následující období (roky 2020 a 2021). Pro zjištění, jak by se tato dvě období měla vyvíjet, byla využita prognóza, která byla vypočtena s použitím dat, které v této práci již pro přehled vývoje vývozu a dovozu, mezi ČR a Německem, byly použity. Těmito daty byly hodnoty časových řad za posledních 20 let (1999-2019), díky nimž byly prognózy pomocí Microsoft Excel vypracovány. K účelům této práce byl stanoven 95% interval spolehlivosti, horní a dolní hranice představuje stejnou vzdálenost od středu intervalu, přičemž středem intervalu je bodový odhad.

Vývoz z České republiky do Německa v letech 2020 a 2021

Přehled předpokládaných hodnot vývozu z ČR do Německa, pro následující dva roky, je zapsán v tabulce níže. V tabulce jsou spolu s prognózou také hodnoty dolní hranice spolehlivosti a horní hranice spolehlivosti.

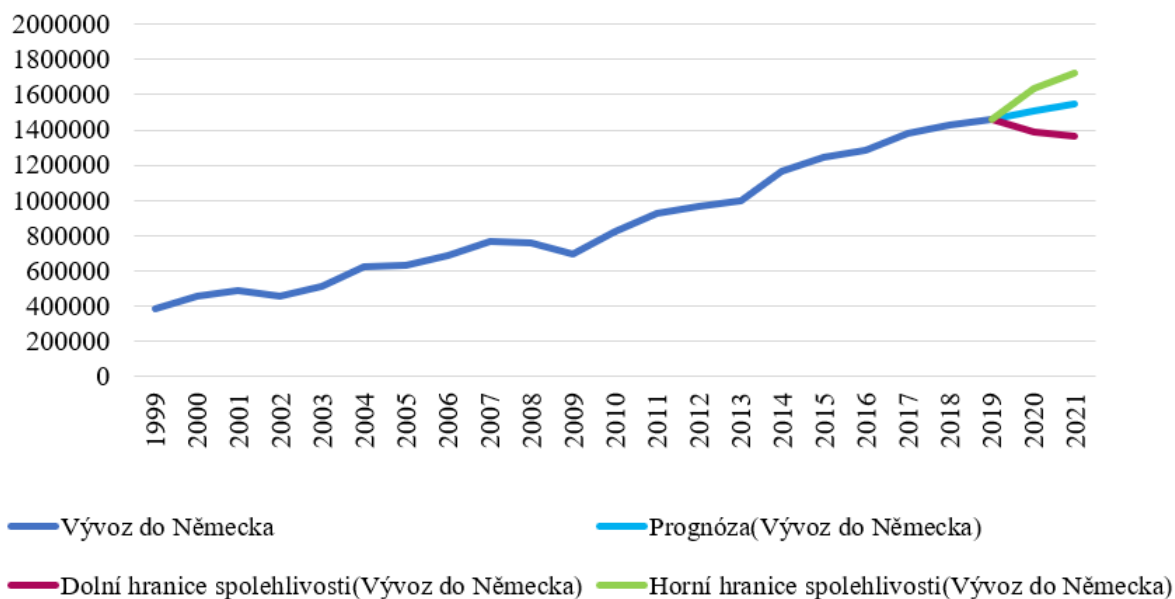
Tabulka 12: Prognóza vývoje vývozu do Německa pro roky 2020 a 2021 (mil. Kč)

Rok	Dolní hranice spolehlivosti	Horní hranice spolehlivosti	Prognóza vývozu
2020	1 385 634	1 637 022	1 511 328
2021	1 366 571	1 721 909	1 544 240

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

U vývozu do Německa je dle prognózy předpoklad, že jeho hodnota bude růst, ovšem ne moc prudce. Dolní hranice spolehlivosti pro rok 2021 dokonce zaznamenala nižší hodnotu než pro rok 2020, což může značit, že je očekáváno stále mírnější tempo růstu vývozu. Vývoj vývozu včetně předchozích období od roku 1999 je představuje následující graf.

Graf č. 43: Prognóza vývoje vývozu do Německa pro období 2020 a 2021 (mil. Kč)

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Dovoz do České republiky z Německa v letech 2020 a 2021

Jak by se mohl dovoz do ČR z Německa vyvíjet v následujících dvou letech (2020 a 2021), zaznamenává následující tabulka.

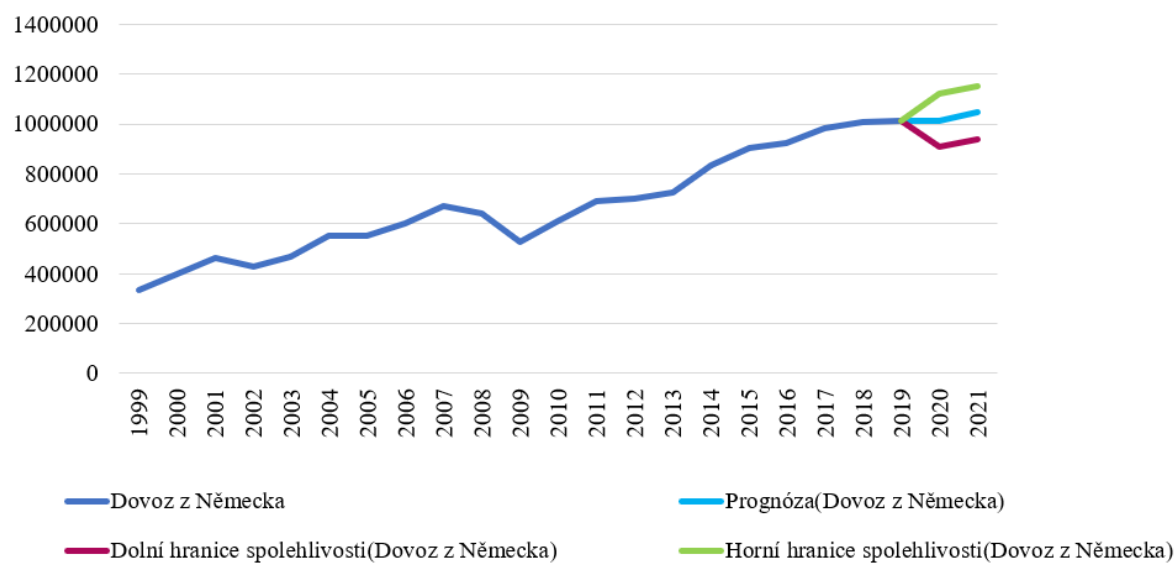
Tabulka 13: Prognóza vývoje dovozu z Německa pro roky 2020 a 2021 (mil. Kč)

Rok	Dolní hranice spolehlivosti	Horní hranice spolehlivosti	Prognóza dovozu
2020	906 794	1 119 508	1 013 151
2021	939 324	1 152 039	1 045 682

(Zdroj: vlastní zpracování dle Českého ČSÚ)

Pro dovoz do České republiky z Německa se podle prognózy očekává, že hodnota dovozu bude stále růst. Pro rok 2021 je předpokládán vyšší meziroční nárůst než mezi lety 2019 a 2020, což je přehledně zachyceno i na následujícím grafu, který ukazuje vývoj dovozu do ČR od roku 1999.

Graf č. 44: Prognóza vývoje dovozu z Německa pro období 2020 a 2021 (mil. Kč)

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

5 Výsledky a diskuse

Praktická část diplomové práce se zabývala analýzou zahraničně obchodních vztahů České republiky a Spolkové republiky Německo.

Vývoj zahraničního obchodu ČR

Analýzou vývoje zahraničního obchodu České republiky v období od vzniku samostatné České republiky po vstup do Evropské unie (1993-2004) bylo zjištěno, že saldo obchodní bilance bylo pasivní, tedy, že dovoz do ČR převažoval nad jejím vývozem. Naopak tomu bylo ve druhém sledovaném období (2005-2019), tedy od roku, kdy byla ČR součástí Evropské unie od počátku roku, až do současnosti. V tomto období bylo saldo obchodní bilance aktivní, čili vývoz byl vyšší nežli dovoz. Pro vývoj hodnot vývozu a dovozu byla stanovena prognóza na následující dvě období (roky 2020 a 2021), která říká, že v případě dovozu i vývozu České republiky je očekáván růst těchto ukazatelů.

Komoditní a teritoriální struktura ČR

Při vymezení komoditní struktury ČR byla v celkovém zastoupení komoditních tříd nejvíce obsažena třída *Stroje a dopravní prostředky*. Druhé místo v komoditní struktuře obsadila třída *Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu*. Třetí nejvýznamnější třídou bylo *Průmyslové spotřební zboží*. Naopak mezi třídy s nejmenším zastoupením a se záporným saldem obchodní bilance byly: *Komodity a předměty obchodu*, *Potraviny a živá zvířata* a třída *Minerální paliva a maziva*. Vymezením teritoriální struktury ČR bylo zjištěno, že státy Evropské unie se v roce 2019 podílely na celkovém obratu podílem 74 %. Saldo bilance v obchodování se členskými státy bylo aktivní. Státy, které nejsou součástí Evropské unie, se na celkovém obratu podílely z 36 %, a zde bylo naopak pasivní saldo obchodní bilance, protože dovoz převažoval nad vývozem. České republice se dařilo v obchodování se státy Evropské unie díky společné obchodní politice, kterou se snaží uplatňovat díky jednotnému evropskému trhu. V rámci obchodování se členskými státy Evropské unie bylo nejvíce obchodováno s Německem, Polskem a Slovenskem. Tyto tři státy tvořily podíl 56 % obratu v rámci obchodu s EU. U všech třech států byla z hlediska dovozu i vývozu nejpodstatnější komoditní třída *Stroje a dopravní prostředky*. Při zhodnocení obchodovaných států mimo Evropskou unii byly v roce 2019 třemi

nejdůležitějšími zahraničně obchodními partnery: Čína, Spojené státy a Rusko. Mezi obchodovanými státy mimo EU, dosáhla Čína podílu na celkovém obratu 31 % s tím, že dovoz z Číny silně převažoval nad vývozem.

Zahranिční obchod ČR s Německem

V kapitole zahraničního obchodu České republiky se Spolkovou republikou Německo bylo zjištěno, že ve sledovaném období před vstupem do EU (1999-2004) převažoval vývoz z ČR nad dovozem. Průměrné tempo růstu obchodní bilance bylo 7 % a průměrné tempo růstu obratu bylo 14 %. Dováženy byly nejvíce tyto tři komoditní třídy: *Stroje a dopravní prostředky, Tržní výrobky tříděné podle materiálu a Chemikálie a příbuzné výrobky*. U vývozu se odlišovala skupina, která byla z hlediska dovozu na 3. místě, tedy třída *Průmyslové a spotřební zboží*. V období po vstupu ČR do Evropské unie (2005-2019) byl vývoz stále vyšší nežli dovoz. Průměrné tempo růstu obchodní bilance bylo 13 % a průměrné tempo obratu bylo 5 %. Obchodní bilance v letech 2005-2019 byla tedy vyšší nežli v období před vstupem do Evropské unie. Ovšem průměrné tempo růstu bylo nižší o 6 %.

Vývoz do Německa

Vývoz do Německa v období před vstupem do EU byl v procentuálním zastoupení vůči celkovému vývozu ČR 38 %. V období po vstupu do EU, měl podíl vývozu do Německa vůči celkovému vývozu 32 %. Tempo růstu bylo v prvním období ve výši 10 %. Ve druhém sledovaném období pokleslo na 6 %.

Dovoz z Německa

Na druhé straně dovoz z Německa měl v prvním období zastoupení 33 % vůči ostatním zemím, a ve druhém období to bylo 26 %. Dovoz z Německa se měnil obdobně jako vývoz. Průměrné tempo růstu v období před vstupem do EU bylo ve výši 11 %, zatímco ve druhém sledovaném období pokleslo na 4 %. Přestože hodnoty samotného vývozu a dovozu za posledních dvacet let neustále rostly, procentuální zastoupení v obchodování s Německem vůči celosvětovému obchodu klesly.

Zahraniční obchod ČR s Německem vůči celkovému zahraničnímu obchodu

Při srovnání obchodu s Německem vůči celkovému zahraničnímu obchodu, bylo zjištěno, že za posledních 20 let byl s Německem průměrný podíl na celkovém obratu 30 %. Přičemž v prvním roce sledovaného období, v roce 1999, byl procentuální podíl zastoupení 38 %, a v roce 2019 to bylo 28 %. Obrat s Německem během posledních dvaceti let tedy průběžně klesal.

Prognóza vývoje vývozu a dovozu

Podle prognózy vývoje ukazatelů vývozu a dovozu mezi ČR a Německem, je očekávána v obou případech rostoucí hodnota, avšak rychlost tempa růstu je očekávána mírnější, než byla doposud. V roce 2021 by z hlediska dovozu mělo být dosaženo vyššího meziročního nárůstu než mezi lety 2019 a 2020. Celkově by ale trend vývozu měl být pro jednotlivé roky rostoucí.

6 Závěr

Cílem diplomové práce bylo zhodnotit význam zahraničního obchodu České republiky před vstupem a po vstupu do Evropské Unie a zhodnotit význam obchodování České republiky se sousedním státem Spolkovou republikou Německo.

Provedenou analýzou vývoje zahraničního obchodu České republiky bylo zjištěno, že v období před vstupem do Evropské unie bylo saldo obchodní bilance pasivní. Tedy dovoz do země převažoval nad vývozem. Po vstupu do Evropské unie, se situace změnila, a vývoz z republiky začal převažovat nad dovozem, čímž bylo dosaženo aktivního salda obchodní bilance. Dle provedené prognózy je očekáváno rostoucí tempo dovozu i vývozu.

Vymezením komoditní struktury České republiky bylo zjištěno, že z hlediska dovozu i vývozu je nejpodstatnější komoditní třída *Stroje a dopravní prostředky*, na níž se nejvíce podílí její podskupina *Silniční vozidla*.

Provedením analýzy teritoriální struktury bylo zjištěno, že Česká republika se orientuje především na obchod se státy Evropské unie, se kterými tvořila v roce 2019 celkový podíl 74 %. Mezi tři nejvýznamnější obchodní partnery v rámci států Evropské unie patří Německo, Polsko a Slovensko. Nejdůležitějšími zahraničně obchodními partnery mimo státy Evropské unie se řadí Čína, Spojené státy a Rusko.

Při zaměření se na samotný vývoj obchodních vztahů mezi Českou republikou a Německem bylo zjištěno, že vývoz i dovoz neustále sílí. Spolková republika byla pro Českou republiku tím nejvýznamnějším zahraničně obchodním partnerem po celé sledované období (1999-2019). Saldo obchodní bilance s Německem bylo aktivní po celou dobu, jelikož vývoz z České republiky během celého sledovaného období převažoval nad dovozem. Nejvíce vyváženou ale i dováženou komoditní třídou byly *Stroje a dopravní prostředky*.

Průměrný podíl obrátu s Německem za posledních dvacet let byl 30 %. Ovšem vůči celkovému zahraničnímu obchodu České republiky má obchod s Německem stále klesající zastoupení, které je ovšem velmi nepatrné. Pro porovnání, v prvním roce sledovaného období (v roce 1999) se obchod s Německem podílel zastoupením 38 % z celkového

obratu. V posledním roce sledovaného období (2019) byl podíl obratu s Německem 28 % z celkového obratu.

Po provedení prognózy na dvě následující období se předpokládá, že vývoz i dovoz mezi Českou republikou a Německem bude stále rostoucí, ačkoli tempo růstu bude mírně klesat. V této chvíli vývoj světové ekonomiky, a tím pádem i zahraničního obchodu České republiky negativně ovlivňuje pandemie COVID-19. Vzhledem k její nepředvídatelnosti, nelze předem odhadnout velikost jejího dopadu na vývoj ekonomiky v roce 2020 a 2021. Nicméně Německo má podstatný vliv na vývoj aktivního salda obchodní bilance České republiky, a zůstává pro nás klíčovým obchodním partnerem.

7 Seznam použitých zdrojů

BALÁŽ, Peter. *Medzinárodné podnikanie: na vlně globalizujúcej sa svetovej politiky*. 5. preprac. a dopl. vyd. Bratislava: Sprint dva, 2010. Economics. ISBN 978-80-89393-18-3.

BENEŠ, Vlastislav. *Zahraniční obchod: [příručka pro obchodní praxi]*. Praha: Grada, 2004. ISBN 8024705583.

CIHELKOVÁ, Eva. *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie*. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 9788071798040.

ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. *Základy financí*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

FOJTÍKOVÁ, Lenka. *Zahraničně obchodní politika ČR: historie a současnost (1945-2008)*. Praha: C.H. Beck, 2009. Beckova edice ekonomie. ISBN 9788074001284.

HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 3. aktualiz. vyd. Praha: C.H. Beck, 2002. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 8071796816.

JANATKA, František. *Podnikání v globalizovaném světě*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-754-7.

JÍLEK, Josef. *Finance v globální ekonomice II: Měnová a kurzová politika*. Praha: Grada, 2013. Finanční trhy a instituce. ISBN 978-80-247-4516-9.

KALÍNSKÁ, Emilie. *Mezinárodní obchod v 21. století*. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 9788024733968.

MACHKOVÁ, Hana, Eva ČERNOHLÁVKOVÁ a Alexej SATO. *Mezinárodní obchodní operace*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 9788024715902.

MACHKOVÁ, Hana. *Mezinárodní marketing: [strategické trendy a příklady z praxe]*. 4. vyd. Praha: Grada, 2015. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-5366-9.

MANDEL, Martin a Jaroslava DURČÁKOVÁ. Mezinárodní finance a devizový trh. Praha: Management Press, 2016. ISBN 978-80-7261-287-1.

MANKIW, N. Gregory. Zásady ekonomie. Praha: Grada, 1999. Profesionál. ISBN 80-7169-891-1.

MULAČOVÁ, Věra a Petr MULAČ. Obchodní podnikání ve 21. století. Praha: Grada, 2013. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-4780-4.

NEUMANN, Pavel, Pavel ŽAMBERSKÝ a Martina JIRÁNKOVÁ. Mezinárodní ekonomie. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 8024732769.

ROJÍČEK, Marek. *Makroekonomická analýza: teorie a praxe*. Praha: Grada, 2016. Expert. ISBN 978-80-247-5858-9.

SMITH, Adam. Pojednání o podstatě a původu bohatství národů. Přeložil Vladimír IRGL, Alena JINDROVÁ, Josef PYTELKA, Sergej TRYML. Praha: Liberální institut, 2016. ISBN 978-80-86389-60-8.

SOUKUP, Alexandr. Mezinárodní ekonomie. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-392-6.

SVATOŠ, Miroslav. Zahraniční obchod: teorie a praxe. Praha: Grada, 2009. Expert (Grada). ISBN 9788024727080.

SVATOŠ, Miroslav. Ekonomika agrárního sektoru: (vybraná témata). Vydání druhé. V Praze: Česká zemědělská univerzita, 2018. ISBN 978-80-213-2807-5.

ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 9788024746944.

ŠTRACH, Pavel. Mezinárodní management. Praha: Grada, 2009. Expert (Grada). ISBN 9788024729879.

ŽÁK, Milan. Velká ekonomická encyklopedie. Praha: Linde, 1999. ISBN 80-7201-172-3.

Internetové zdroje:

About the OECD – OECD. *OECD.org - OECD* [online]. Copyright © Organisation for Economic [cit. 29.09.2020]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/about/>

BusinessInfo.cz. *BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Copyright © 1997 [cit. 29.09.2020]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/taric-system-integrovaneho-tarifu/#coje>

Costanza R., Hart M. | *The need for New Measures of progress* [online]. Boston University | Copyright © [cit. 30.09.2020]. The Pardee Papers 2009 Dostupné z: <https://www.bu.edu/pardee/files/documents/PP-004-GDP.pdf>

Co to je hrubý domácí produkt (HDP, GDP) - Finance.cz. *Finance.cz - daně, banky, kalkulačky, spoření, kurzy měn* [online]. [cit. 29.09.2020]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/makrodata-eu/hdp/informace/>

Co to je inflace? - Finance.cz. *Finance.cz - daně, banky, kalkulačky, spoření, kurzy měn* [online]. [cit. 29.09.2020]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/makrodata-eu/inflace/informace/>

ČSÚ [online]. Copyright © Český statistický úřad, 2012 [cit. 30.10.2020]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/stazo/STAZO.STAZO>

Devizové rezervy a devizové intervence – Česká národní banka. [online]. Copyright © ČNB 2020 [cit. 30.09.2020]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/vzdelavani/menova-politika-clanky/12.-devizove-rezervy-a-devizove-intervence/index.html>

Evropská unie a Světová obchodní organizace | Fakta a čísla o Evropské unii | Evropský parlament. [online]. [cit. 30.09.2020]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/161/evropska-unie-a-svetova-obchodni-organizace>

Exportní strategie ČR 2012–2020 | MPO. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. Copyright © Copyright 2005 [cit. 29.09.2020]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/dokument103015.html>

Exportní strategie | ICC Česká republika. [online]. Copyright © ICC Česká republika 2013 [cit. 29.09.2020]. Dostupné z: <https://www.icc-cr.cz/cs/sluzby-a-projekty/exportni-strategie>

Hrubý domácí produkt (HDP) - Metodika | ČSÚ. *Český statistický úřad* | ČSÚ [online]. [cit. 29.09.2020]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/hruby_domaci_produk_t_-hdp-

Jak si vede náš měnový kurz? - Česká národní banka. [online]. Copyright © ČNB 2020 [cit. 30.09.2020]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/cnblog/Jak-si-vede-nas-menovy-kurz/

Německo: Souhrnná teritoriální informace | BusinessInfo.cz. *BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Copyright © 1997 [cit. 22.11.2020]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/nemecko-souhrnna-teritorialni-informace/>

Obyvatelstvo | ČSÚ. *Český statistický úřad* | ČSÚ [online]. [cit. 20.11.2020]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_lide

O České republice – Pražský hrad. *Pražský hrad – Prezident České republiky* [online]. Copyright © 2020 Pražský hrad [cit. 20.11.2020]. Dostupné z: <https://www.hrad.cz/cs/ceska-republika/o-ceske-republice>

O ČNB – Česká národní banka. [online]. Copyright © ČNB 2020 [cit. 30.09.2020]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/

Pohyb zboží přes hranice – časové řady | ČSÚ. *Český statistický úřad* | ČSÚ [online]. [cit. 30.10.2020]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/vzoph_cr

Zahraniční obchod 1/2019 | MPO. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. Copyright © Copyright 2005 [cit. 20.09.2020]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/statistiky-zahranicniho-obchodu/zahranicni-obchod-1-2019--244358/>

Základní informace o EU | Evropská unie. *EUROPA – European Union website, the official EU website* [online]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief_cs

8 Přílohy

Tabulka 14: Vývoj vývozu a dovozu ZO ČR v letech 1993-2004 (mil. Kč)

Rok	Vývoz	Dovoz	Bilance	Meziroční změna
1993	421 601	426 084	-4 483	x
1994	458 842	498 377	-39 535	-35 052
1995	566 171	665 740	-99 569	-60 034
1996	601 680	754 670	-152 990	-53 421
1997	709 261	859 711	-150 450	2 540
1998	834 227	914 466	-80 239	70 211
1999	908 756	973 169	-64 413	15 826
2000	1 121 099	1 241 924	-120 825	-56 412
2001	1 268 149	1 385 564	-117 415	3 410
2002	1 254 860	1 325 671	-70 811	46 604
2003	1 370 930	1 440 723	-69 793	1 018
2004	1 722 657	1 749 095	-26 438	43 355

(Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 15: Indexní analýza vývozu a dovozu ZO ČR v letech 1993-2004 (mil. Kč)

Rok	Vývoz	Dovoz	Řetězový index vývozu (%)	Řetězový index dovozu (%)	Bazický index vývozu (%)	Bazický index dovozu (%)
1993	421601	426084	x	x	100	100
1994	458842	498377	109	117	109	117
1995	566171	665740	123	134	134	156
1996	601680	754670	106	113	143	177
1997	709261	859711	118	114	168	202
1998	834227	914466	118	106	198	215
1999	908756	973169	109	106	216	228
2000	1121099	1241924	123	128	266	291
2001	1268149	1385564	113	112	301	325
2002	1254860	1325671	99	96	298	311
2003	1370930	1440723	109	109	325	338
2004	1722657	1749095	126	121	409	411

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 16: Vývoj vývozu a dovozu ZO ČR v letech 2005-2019 (mil. Kč)

Rok	Dovoz	Vývoz	Bilance	Meziroční změna bilance
2005	1 829 962	1 868 586	38 624	65 062
2006	2 104 812	2 144 573	39 761	1 137
2007	2 391 319	2 479 234	87 915	48 154
2008	2 406 489	2 473 734	67 244	-20 671
2009	1 989 036	2 138 623	149 587	82 343
2010	2 411 556	2 532 797	121 241	-28 346
2011	2 687 563	2 878 691	191 129	69 888
2012	2 766 888	3 072 598	305 710	114 581
2013	2 823 485	3 174 704	351 220	45 510
2014	3 199 630	3 628 826	429 195	77 975
2015	3 477 000	3 883 249	406 248	-22 947
2016	3 494 671	3 974 043	479 371	73 123
2017	3 801 432	4 244 588	443 155	-36 216
2018	4 023 171	4 403 848	380 676	-62 479
2019	4 118 560	4 579 950	461 390	80 714

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 17: Indexní analýza dovozu a vývozu ZO ČR v letech 2005-2019 (mil. Kč)

Rok	Dovoz	Vývoz	Řetězový index dovozu (%)	Řetězový index vývozu (%)	Bazický index dovozu (%)	Bazický index vývozu (%)
2005	1829962	1868586	105	108	100	100
2006	2104812	2144573	115	115	115	115
2007	2391319	2479234	114	116	131	133
2008	2406489	2473734	101	100	132	132
2009	1989036	2138623	83	86	109	114
2010	2411556	2532797	121	118	132	136
2011	2687563	2878691	111	114	147	154
2012	2766888	3072598	103	107	151	164
2013	2823485	3174704	102	103	154	170
2014	3199630	3628826	113	114	175	194
2015	3477000	3883249	109	107	190	208
2016	3494671	3974043	101	102	191	213
2017	3801432	4244588	109	107	208	227
2018	4023171	4403848	106	104	220	236
2019	4118560	4579950	102	104	225	245

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 18 : Vývoj vývozu třídy Stroje a dopravní prostředky v letech 1999-2019 (mil. Kč)

Rok	vývoz	Řetězové indexy (%)	bazické indexy (%)	meziroční změna
1999	385390	x	100	x
2000	498402	129	129	113012
2001	599706	120	156	101304
2002	622998	104	162	23292
2003	687201	110	178	64203
2004	876138	127	227	188937
2005	949152	108	246	73015
2006	1141747	120	296	192595
2007	1343396	118	349	201649
2008	1331007	99	345	-12389
2009	1145473	86	297	-185535
2010	1382306	121	359	236833
2011	1576337	114	409	194031
2012	1663416	106	432	87079
2013	1710900	103	444	47484
2014	1997378	117	518	286478
2015	2153063	108	559	155684
2016	2236879	104	580	83816
2017	2419675	108	628	182796
2018	2560658	106	664	140982
2019	2696907	105	700	136250

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

**Tabulka 19: Vývoj dovozu třídy Stroje a dopravní prostředky v letech 1999-2019
(mil. Kč)**

Rok	dovoz	Řetězové indexy (%)	bazické indexy (%)	meziroční změna
1999	383286	x	100	x
2000	496703	130	130	113416
2001	584414	118	152	87712
2002	561745	96	147	-22669
2003	616258	110	161	54513
2004	739946	120	193	123689
2005	736903	100	192	-3044
2006	870734	118	227	133831
2007	1028045	118	268	157312
2008	994812	97	260	-33233
2009	821223	83	214	-173590
2010	1046030	127	273	224807
2011	1126862	108	294	80833
2012	1143512	101	298	16649
2013	1156399	101	302	12887
2014	1384051	120	361	227653
2015	1589148	115	415	205097
2016	1601864	101	418	12716
2017	1755497	110	458	153633
2018	1901799	108	496	146302
2019	1985268	104	518	83468

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 20: Vývoj zahraničního obchodu mezi ČR a Německem

Rok	Dovoz	Vývoz	Bilance
1999	331889	381198	49309
2000	400538	453521	52983
2001	464060	484878	20817
2002	430480	457134	26655
2003	469319	507154	37835
2004	554336	623099	68763

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 21: Vývoj salda obchodní bilance mezi ČR a Německem v letech 1999-2004 (mil. Kč)

Rok	Bilance	Řetězový index (%)	Bazický index (%)
1999	49309	x	100
2000	52983	107	107
2001	20817	39	42
2002	26655	128	54
2003	37835	142	77
2004	68763	182	139

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 22: Vývoj obratu ČR s Německem v letech 1999-2004 (mil. Kč)

Rok	Obrat	Řetězový index (%)	Bazický index (%)	Meziroční změna
1999	713087	x	x	x
2000	854060	120	120	140973
2001	948938	111	133	94879
2002	887614	94	124	-61324
2003	976473	110	137	88859
2004	1177435	121	165	200962

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 23: Vývoj třídy *Stroje a dopravní prostředky* v letech 1999-2004 (mil. Kč)

Rok	Dovoz	Řetězové indexy (%)	Bazické indexy (%)
1999	152259	x	100
2000	188914	124	124
2001	233074	123	153
2002	205420	88	135
2003	225561	110	148
2004	260845	116	171

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 24: Vývoj třídy *Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu* v letech 1999-2004 (mil. Kč)

Rok	Dovoz	Řetězové indexy (%)	Bazické indexy (%)
1999	80104,75	x	100
2000	97630,92	122	122
2001	107079,5	110	134
2002	105199	98	131
2003	112276,9	107	140
2004	131246,7	117	164

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 25: Vývoj třídy *Chemikálie a příbuzné výrobky* v letech 1999-2004 (mil. Kč)

Rok	Dovoz	Řetězové indexy (%)	Bazické indexy (%)
1999	39228,44	x	100
2000	46646,62	119	119
2001	49766,28	107	127
2002	48564,34	98	124
2003	54179,94	112	138
2004	63522,67	117	162

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 26: Vývoj vývozu *Stroje a dopravní prostředky z ČR do Německa* (1999-2004)

Rok	Vývoz mil. Kč	Bazické indexy (%)	Tempo růstu (%)	Relativní změna (%)
1999	176564	100	x	x
2000	188914	107	107	7
2001	233074	132	123	23
2002	205420	116	88	-12
2003	225561	128	110	10
2004	260845	148	116	16

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 27: Vývoj vývozu Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu z ČR do Německa (1999-2004)

Rok	Vývoz mil. Kč	Bazické indexy (%)	Tempo růstu (%)	Relativní změna (%)
1999	96564	100	x	x
2000	97631	101	101	1
2001	107080	111	110	10
2002	105199	109	98	-2
2003	112277	116	107	7
2004	131247	136	117	17

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 28: Vývoj vývozu třídy Průmyslové spotřební zboží z ČR do Německa (1999-2004)

Rok	Vývoz mil. Kč	Bazické indexy (%)	Tempo růstu (%)	Relativní změna (%)
1999	62918	100	x	x
2000	42530	68	68	-32
2001	47088	75	111	11
2002	45436	72	96	-4
2003	50538	80	111	11
2004	63892	102	126	26

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

**Tabulka 29: Vývoj zahraničního obchodu mezi ČR a Německem v období 2005-2019
(mil. Kč)**

Rok	Dovoz	Vývoz	Bilance
2005	550495	628530	78034
2006	599422	684974	85552
2007	670186	762341	92155
2008	643328	759662	116334
2009	528649	694482	165833
2010	613698	819245	205547
2011	689590	927060	237470
2012	699619	966190	266570
2013	723611	993736	270125
2014	834734	1161238	326505
2015	901434	1248360	346926
2016	924083	1286718	362635
2017	981530	1383907	402377
2018	1007127	1426361	419234
2019	1012434	1457741	445307

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 30: Vývoj salda OB mezi ČR a Německem v letech 2005-2019 (mil. Kč)

Rok	Bilance	Řetězový index (%)	Bazický index (%)
2005	78034	x	100
2006	85552	110	110
2007	92155	108	118
2008	116334	126	149
2009	165833	143	213
2010	205547	124	263
2011	237470	116	304
2012	266570	112	342
2013	270125	101	346
2014	326505	121	418
2015	346926	106	445
2016	362635	105	465
2017	402377	111	516
2018	419234	104	537
2019	445307	106	571

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 31: Vývoj obrátu ČR s Německem v období 2005-2019

Rok	Obrat	Řetězový index (%)	Bazický index (%)	Meziroční změna
2005	1179025	x	100	x
2006	1284395	109	109	105370
2007	1432526	112	122	148131
2008	1402990	98	119	-29536
2009	1223131	87	104	-179858
2010	1432943	117	122	209811
2011	1616651	113	137	183708
2012	1665809	103	141	49158
2013	1717347	103	146	51538
2014	1995972	116	169	278624
2015	2149794	108	182	153822
2016	2210800	103	188	61006
2017	2365437	107	201	154637
2018	2433487	103	206	68050
2019	2470176	102	210	36689

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 32: Vývoj dovozu třídy Stroje a dopravní prostředky z Německa do ČR v letech 2005-2019 (mil. Kč)

Rok	Dovoz	Řetězové indexy (%)	Bazické indexy (%)	Relativní změna (%)
2005	253039,2	x	100	x
2006	275846,8	109	109	9
2007	307496,8	111	122	11
2008	293118,5	95	116	-5
2009	230521,6	79	91	-21
2010	274538,3	119	108	19
2011	304137	111	120	11
2012	307755	101	122	1
2013	313341,8	102	124	2
2014	379410,8	121	150	21
2015	407355,4	107	161	7
2016	429231,7	105	170	5
2017	463242	108	183	8
2018	476885,6	103	188	3
2019	484738,5	102	192	2

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 33: Vývoj dovozu třídy Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu prostředky z Německa do ČR v letech 2005-2019 (mil. Kč)

Rok	Dovoz	Řetězové indexy (%)	Bazické indexy (%)	Relativní změna (%)
2005	130702	x	100	x
2006	145816	112	112	12
2007	163769	112	125	12
2008	150322	92	115	-8
2009	116160	77	89	-23
2010	135741	117	104	17
2011	147944	109	113	9
2012	147751	100	113	0
2013	153495	104	117	4
2014	172283	112	132	12
2015	179155	104	137	4
2016	178319	100	136	0
2017	190165	107	145	7
2018	193199	102	148	2
2019	187101	97	143	-3

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 34: Vývoj dovozu třídy Chemikálie a příbuzné výrobky prostředky z Německa do ČR v letech 2005-2019 (mil. Kč)

Rok	Dovoz	Řetězové indexy (%)	Bazické indexy (%)	Relativní změna (%)
2005	64453,16	x	100	x
2006	69855,38	108	108	8
2007	79249,89	113	123	13
2008	77604,91	98	120	-2
2009	69046,75	89	107	-11
2010	81870,36	119	127	19
2011	91016,36	111	141	11
2012	94876,2	104	147	4
2013	99055,39	104	154	4
2014	109978,7	111	171	11
2015	115146,8	105	179	5
2016	118361,9	103	184	3
2017	121099,4	102	188	2
2018	126175,5	104	196	4
2019	122956,9	97	191	-3

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 35 Vývoj vývozu třídy Stroje a dopravní prostředky z ČR do Německa (2005-2019)

Rok	Vývoz	Řetězové indexy (%)	Bazické indexy (%)	Relativní změna (%)
2005	328019	x	100	x
2006	362926	111	111	11
2007	413522	114	126	14
2008	412360	100	126	0
2009	387689	94	118	-6
2010	469038	121	143	21
2011	540514	115	165	15
2012	552813	102	169	2
2013	556763	101	170	1
2014	664819	119	203	19
2015	721536	109	220	9
2016	752051	104	229	4
2017	816761	109	249	9
2018	855074	105	261	5
2019	890668	104	272	4

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 36: Vývoj vývozu třídy Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu z ČR do Německa (2005-2019)

Rok	Vývoz	Řetězové indexy (%)	Bazické indexy (%)	Relativní změna (%)
2005	130560	x	100	x
2006	145996	112	112	12
2007	158952	109	122	9
2008	152413	96	117	-4
2009	118434	78	91	-22
2010	140509	119	108	19
2011	159703	114	122	14
2012	165802	104	127	4
2013	170954	103	131	3
2014	189608	111	145	11
2015	192986	102	148	2
2016	194437	101	149	1
2017	200057	103	153	3
2018	207138	104	159	4
2019	202033	98	155	-2

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 37: Vývoj vývozu třídy Průmyslové spotřební zboží z ČR do Německa (2005-2019)

Rok	Vývoz	Řetězové indexy (%)	Bazické indexy (%)	Relativní změna (%)
2005	92910	x	100	x
2006	90494	97	97	-3
2007	93737	104	101	4
2008	92306	98	99	-2
2009	89343	97	96	-3
2010	101039	113	109	13
2011	110249	109	119	9
2012	118594	108	128	8
2013	136965	115	147	15
2014	161090	118	173	18
2015	174987	109	188	9
2016	202807	116	218	16
2017	221933	109	239	9
2018	209840	95	226	-5
2019	208601	99	225	-1

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 38: Podíl obratu Německa s ČR na celkovém obratu v letech 1999-2004 (mil. Kč)

Rok	celkový obrat	obrat s Německem	podíl Německo/celkem	bazické indexy
1999	1881925	713087	38 %	100 %
2000	2363023	854060	36 %	95 %
2001	2653693	948938	36 %	94 %
2002	2580497	887614	34 %	91 %
2003	2811631	976473	35 %	92 %
2004	3471753	1177435	34 %	90 %

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

**Tabulka 39: Podíl obratu Německa s ČR na celkovém obratu v letech 2005-2019
(mil. Kč)**

Rok	celkový obrat	obrat s Německem	podíl Německo/celkem	bazické indexy
2005	3698548	1179025	32 %	100 %
2006	4249386	1284395	30 %	95 %
2007	4870552	1432526	29 %	92 %
2008	4880223	1402990	29 %	90 %
2009	4127659	1223131	30 %	93 %
2010	4944354	1432943	29 %	91 %
2011	5566254	1616651	29 %	91 %
2012	5839486	1665809	29 %	89 %
2013	5998189	1717347	29 %	90 %
2014	6828456	1995972	29 %	92 %
2015	7360249	2149794	29 %	92 %
2016	7468714	2210800	30 %	93 %
2017	8046020	2365437	29 %	92 %
2018	8427018	2433487	29 %	91 %
2019	8698509	2470176	28 %	89 %

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 40: Vývoj podílu vývozu a dovozu mezi ČR a Německem na celkovém vývozu a dovozu v letech 1999-2004 (mil. Kč)

VÝVOZ Z ČESKÉ REPUBLIKY				
Rok	celkový vývoz	vývoz do Německa	podíl Německo/celkem (%)	bazické indexy (%)
1999	908756	381198	42	100
2000	1121099	453521	40	96
2001	1268129	484878	38	91
2002	1254826	457134	36	87
2003	1370908	507154	37	88
2004	1722657	623099	36	86
DOVOZ DO ČESKÉ REPUBLIKY				
Rok	celkový dovoz	dovoz z Německa	podíl Německo/celkem (%)	bazické indexy (%)
1999	973169	331889	34	100
2000	1241924	400538	32	95
2001	1385564	464060	33	98
2002	1325671	430480	32	95
2003	1440723	469319	33	96
2004	1749095	554336	32	93

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 41: Vývoj podílu vývozu mezi ČR a Německem na celkovém vývozu v letech 2005-2019 (mil. Kč)

Rok	celkový vývoz	vývoz do Německa	podíl Německo/celkem (%)	bazické indexy (%)
2005	1868586	628530	34	100
2006	2144573	684974	32	95
2007	2479234	762341	31	91
2008	2473734	759662	31	91
2009	2138623	694482	32	97
2010	2532797	819245	32	96
2011	2878691	927060	32	96
2012	3072598	966190	31	93
2013	3174704	993736	31	93
2014	3628826	1161238	32	95
2015	3883249	1248360	32	96
2016	3974043	1286718	32	96
2017	4244588	1383907	33	97
2018	4403847	1426361	32	96
2019	4579950	1457741	32	95

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)

Tabulka 42: Vývoj podílu dovozu mezi ČR a Německem na celkovém dovozu v letech 2005-2019 (mil. Kč)

Rok	celkový dovoz	dovoz z Německa	podíl Německo/celkem (%)	bazické indexy (%)
2005	1829962	550495	30	100
2006	2104812	599422	28	95
2007	2391319	670186	28	93
2008	2406489	643328	27	89
2009	1989036	528649	27	88
2010	2411556	613698	25	85
2011	2687563	689590	26	85
2012	2766888	699619	25	84
2013	2823485	723611	26	85
2014	3199630	834734	26	87
2015	3477000	901434	26	86
2016	3494671	924083	26	88
2017	3801432	981530	26	86
2018	4023171	1007127	25	83
2019	4118560	1012434	25	82

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ)